

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

Drága dolog ez atyámfia keresztyén, hogy az Atya Krisztusra teremtött minket. Miként a fiú, ki atyától és anyától leszen, atyjára, anyjára vettetik, hogy őtőlük eltartassék, amint oda fel szóla a szent Pál, szinte azonképen a Krisztus által és Krisztusra képest szült az Atya minket, és ugyan őreá teremtött. Bezzeg tehát el kell bennünket tartani, minden testi és lelki életre való jókot meg kell adni és gondunkat kell viselni. És mint igaz, a fő hogy minden tagokra vigyáz és gondot visel, azonképen a Jézus Krisztusnak lélekben, szent Léleknek és igaz hitnek általa éltetni kell a híveket. Bolondság tehát egyébtől valakitől minékünk a Krisztus küvöl életet keresnünk és kérnünk. Mert mint az egész testnek tagjai hogy mind a főtől függnék és őtöle élnek, azonképen minden üdvözülendők csak Jézus Krisztustól élnek.

Melios (Juhász) Péter:

A Szent Pál apostal levelének, mellyet a Colossabelieknek írt, predicacio szerént való magyarázatja. 1561.

A reformáció és ellenreformáció korának evangéliumi egyházi trói. Szerkeszti és kiadja Dr. Incze Gábor. VII. sz. 52–53.

Tartalom

Tanulmány

G. Ernest Wright: A tized. 5Mózes 14,22–29 155

Vasárnapi prédikációk

Adorjáni Zoltán: A jó rész. Lukács 10,38–42.....	157
André Benoît: A csodálatos halálat. János 21,1–9	160
Csiha Kálmán: József-történetek	
Az ezüstpohár titka I. 1Mózes 44,14–17.....	163
Az ezüstpohár titka II. 1Mózes 44,17–34.....	165
Én vagyok József. 1Mózes 45,1–15	167
Geréb Zsolt: Ábrahám próbája. 1Mózes 22,1–13	171
Nagy József: Örömeinek. Efézus 1,1–14	174
Péterfy László: Gondja van reánk! 1Péter 5,7.....	176
Werner Pfendsack: Nem elég hétszer... Máté 18,35	179
Werner Pfendsack: Különös arányok. Máté 20,16	181
J.C. Ryle: A kőszikla. Máté 16,13–20	184
Sepsy Károly: Ismét kiderül... Jób 37,20	187

Esketési beszéd

Imre Lajos: Járnai az elhívásban. Efézus 4,1–3 .....

189

Temetési beszédek

Czapfalvy József: Ezüstkötél és aranypalackocská. Prédikátor 12,3.8a	191
Imre Lajos: Az orvos. Jób 29,15	192
Nagy László: Drága. Zsoltárok 116,15	193
Eduard Thurneysen: Isten békéjében meghalni. Zsoltárok 121,1–8	195

Templomszentelési beszéd

Csiha Kálmán: Templomszentelési beszéd. Nehémiás 2,12–18.....

198

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának nyomdájában .

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Török-Czirmay Ágnes

Tanulmány

G. Ernest Wright
USA

A tized

5Mózes 14,22–29

22–27. A föld tulajdonosának Istent tekintették, ezért helyesnek tartották, hogy a termés egy részét neki adják. Következésképpen a termés ünnepén vagy a Hetek ünnepén (pünkösöd) ajándékot mutattak be a központi szentélyben az Úristennek (16,9–12). Ez a második alkalom volt az évenkénti három zarándokút közül, amelyet minden izraelitától elvártak, hogy a központi szentélyhez megtegyen (16,16; 2Mózes 23,17; 34,22–23). Ez az ajándék a föld első gyümölcséből és az állatok első fajzsaiból állt (15,19–20). Mivel az első gyümölcsöt gyakran társítják a tizeddel, valószínűleg hogy a tized az évi termésnek egy meghatározott részét jelentette, melyet oda kellett ajándékozni az Úrnak, míg a gyümölcs egy egyszerű szimbolikus ajándék volt (egy kosárnyi a 26,2-ben).

A 23. versben az elsőszüzlött állatokat is a tizeddel társítják, de azoknak az állatoknak a száma, melyeket minden évben a nyájból be kellett szolgáltatni, sehol sincs tizedként előírva, egyedül a 3Mózes 27,32 képez kivételt ebből a szempontból. Annak ellenére, hogy nincsenek bizonyítékaink, nem lehetetlen, hogy az első gyümölcsök és az elsőszüzlött állatok a zsidó templomban bemutatott istentiszteletnek régebbi és eredeti követelményei, míg a tized egy olyan adóra utal, melyet szükség esetén hozzáadtak ehhez egy rá következő korai szakaszban. E bibliai rész szerint a tizedet és az elsőszüzlött állatokat a központi szentélyhez kell elvinniük, *arra a helyre, amelyet kiválaszt az Úr, hogy ott lakják az ő neve*, és az istentiszteleten résztvevőknek ott kell Isten színe előtt mindezeket egy szent ünnep keretében elfogyasztaniuk, amire a lévíták is hivatalosak (27. v.). Ha a szentély túl messze van, az első gyümölcsöket és az elsőszüzlött állatokat nem kell elvinniük oda magukkal, hanem helyettük ezeknek a pénzbeni megfelelőjét viszik, amivel megvásárolhatják mindazt, amit kívánnak (vö. 12,21). Ez utolsó kikötéshez hasonlókat nem találunk a többi törvénykönyvben, sem az Ótestamentumban 4Mózes 18,21–32-ben, mégis a P. könyv tartalmaz a tizedre vonatkozó szabályokat. Ott az egész tized a lévíták támogatására szolgál, ennek egy-tizede pedig a papokat illeti (azaz Áron nemzetségét, akik a központi szentélyben végeznek szolgálatot, a P. szóhasználata szerint). Mózes V. könyvében másfelől semmi nem utal arra, hogy a tized kizárólagosan a lévítákat illetné meg. Ez inkább az istentiszteleten résztvevők fogyasztására szolgál egy olyan ünnepen, melyből a lévíták sem kell kizárni. Az utóbbinak csak az első gyümölcshez van kizárólagos joga (18,4). Ebből a szempontból a D. és P. törvényei különböznek egymástól. A legegyszerűbb módszer ezeknek összhangba hozásához az, melyet a korai judaizmus alkalmazott, vagyis hogy feltételezi azt, hogy a D. egy olyan második tizedre vonatkozó szabályozást tartalmaz, melyet az első tized után be kell adniuk, mivel a lévítákat mellőzték a 4Mózes 18 szerint. Mindazonáltal a szöveg bizonyosága szerint ez a magyarázat nem fogadható el, mert semmi nem utal arra, hogy a D.-ben egy olyan tizedről lenne szó, mely kiegészítene egy másik tizedet, melyről azelőtt nem történt említés (vö. 18,3–4). Következésképpen a kritikai irodalom feltételezi azt, hogy a papi törvény a 4Mózes 18-ban az 5Mózesnél későbbi fejlődési szakaszra vonatkozik. Mindazonáltal a két bibliai rész felfogása a tized szerepét és célját illetően annyira különbözik, hogy nehéz megérteni, hogyan fejlődhetett ki egyik a másikból. Sokkal egyszerűbb azt feltételezni, hogy az 5Mózes 14 az észak-izraeli szokásokat, a 4Mózes 18 pedig azon tizedre vonatkozó szabályokat tükrözi, melyeket a jeruzsálemi papok Júda gyülekezetének a lelkébe véstek (vö. Neh 19,37). Itt tehát egy új példával állunk

szemben, mely a zsidó törvényeknek nem egyirányú, hanem inkább párhuzamos fejlődésére vonatkozik.

23. *Így tanuld meg félni Istenedet:* a föld tulajdonosának adott évenkénti ajándék Isten iránti tiszteletet kell hogy sugalljon.

26. *...bort vagy szeszes italt:* az antialkoholista mozgalom egyes hívei azt tartották, hogy a bibliai bor nem volt erjesztett és soha nem részegített. A héber shekhar szó (szeszes ital) ennek ellenére ellentmond e véleménynek. Mind a szó, mind pedig az ige, melyből származik, egy részegítő italra vonatkozik. A Biblia megfelelő anyagot tartalmaz a mértékletességre való neveléshez, anélkül hogy szükséges volna az önkényes félremagyarázás.

28–29. Minden harmadik esztendő végén az egész tizedet el kell raktározni a falvakban a szegénység enyhítése végett. Ezt nem kell a központi szentélyhez vinni. A 26,12-ben ezen éveknél a megnevezése „a tizedadás éve” (vö. Ámós 4,4). A szerző itt újra vigyáz arra, hogy e törvényt megindokolja: *Így megáldja Istened, az Úr, kezéd minden munkáját, amit csak végzel* (lásd 15,4–6.10–11.18): A „tizedadás éve”-vel nem találkozunk a többi törvénykönyvben. Valóban nehéz ezt a P.-vel összehangba hozni, mert az utóbbiban a tized a papok megsegítésére szolgál (akik a D. szerint minden harmadik esztendőben ellátás nélkül maradtak).

Itt újra azt kell hangsúlyoznunk, hogy az 5Mózes egy olyan régi szokásra utal, mely Izráel északi részén alakult ki, melyet azonban Júdában nem vezettek be.

Fordította: Geréb Erzsébet

Vasárnapi prédikációk

Adorjáni Zoltán

A jó rész

Alapige: Lukács 10,38–42

Bibliailvasás: 1Korinthus 12,4–20

E rövid történetet olvasva az az első érzésünk, hogy Jézus Mártához való kapcsolata furcsa és érthetetlen. Vagy ha merészebben fogalmazunk, akkor azt is mondhatnánk, hogy Jézus igazságtalan volt Mártával szemben.

Mert mit is jegyzünk meg ebből a történetből? Azt, hogy Jézus Betániába megy, és Márta tanítványaival együtt meghívja családjukhoz. Befogadja otthonába őket, miután — így olvassuk az előző fejezetben — tanítványaival egy samáriai faluban nem adnak neki szállást.

Jézus fáradt is lehetett. Értetlenség övezi még a tanítványok részéről is, amikor jeruzsálemi szenvedéseiről kezd beszélni. Annyira távol áll tőlük Jézus szenvedése, hogy félnék még attól is, hogy megkérdézzék e felől, és inkább afelett kezdenek vitatkozni, hogy ki a nagyobb közülük. Sajnos ez ma is jellemző: ahelyett, hogy Isten akarata felől érdeklődnénk, azt próbálnánk megérteni, elfogadni és cselekedni, inkább egymással marakodunk.

Ilyen előzmények után fogadja be otthonába Márta Jézust, biztosít számára pihenést, és eledelt szolgál fel neki. Amikor pedig ilyen szolgálatot tesz és Mária sem segít neki, akkor Jézus a dicséret és köszönet helyett még meg is dorgálja Mártát. Nem áll az ő oldalára, hanem Mária pártját fogja, aki csak hallgatja Jézus beszédét.

Hogy is van tehát? Kisebnek vagy szükségtelegebbnek minősíti Jézus a Márta ténykedését, és többnek, jobbnak tartja Mária igehallgatását? Ki a nagyobb közülük? Minősítésről vagy rangsorolásról van itt szó? A végén ezt olvassuk: Mária a jobb részt választotta... A Jézussal való közösség „jó” és „jobb” minősítése ez?

Ha ráadásul a szöveget elemezve jobban utánanéznünk az itt olvasottaknak, akkor észrevevesszük, hogy a „jobb” helyett csak a „jó” szó olvasható. És így ez még szigorúbban hangzik: Mária a jó részt választotta, és ez a jó rész nem vétetik el tőle.

Akkor tehát egyedül a Mária magatartása jó és a Mártáé rossz? Noha Márta áldozatos és önzetlen szolgálatot tett. Sőt szükségeset. Hisz Jézus elfogadta meghívását, és elfogadta a számára készített eledelt is. Mi ez? Talán szembeállítás a testi eledelnek és a lelki tápláléknak? Hogy a testi kevésbé szükséges és a lelkire pedig inkább van szükségünk? De akkor miért tette Jézus a Miatyánkban éppen középre a testi kenyér kérését? És nem azt mondja-e megkísértések a Sátánnak, hogy nemcsak kenyérral él az ember, hanem minden Igével is, ami Isten szájából származik? Mert itt tulajdonképpen arról van szó, hogy mindkettőre egyaránt szükség van: kenyér nélkül sem élhetünk, de rögtön hozzá is kell tennünk, hogy az Ige nélkül sem.

Megsajnáljuk Mártát, amikor ezt a történetet olvassuk. Vele szimpatizálunk, és a sajnálat miatt érthetetlen marad ennek az igerésznek az üzenete.

Azonkívül azért is értjük nehezen ezt az igeszakaszt, mert Mártát megsajnálva, azonnal következtetéseket vonunk le. A magunk szubjektív érzéseire építve pedig már észre sem vesszük a kevésbé szembetűnő, de lényeges részleteket.

Van még ezenkívül egy ok, ami miatt nem egészen világos nekünk ennek az Igének az üzenete. Éspedig az, hogy a történetet önmagában próbáljuk megérteni, holott azt a nagyobb összefüggésben kellene szemlélnünk.

Persze itt Lukácsnál — és ez jellemző rá — lazábbnak tűnnek a történetek közötti összefüggések. Mert hogy is kapcsolható a Mária és Márta története „az irgalmas samaritanus” példázatához? Legfennebb ellentétet látunk a kettő között. Ott Jézus a szeretet cselekvésének szükségességét hangsúlyozza; itt pedig nem a cselekvést, hanem az Igére, a reá való figyelést emeli ki.

Amikor előzetesen Jézus kiküldi tanítványait, és amikor azok beszámolnak a küldetésükről, a cselekvés örömről és eredményességéről, akkor Jézus a mennyekre való figyelmet kéri tőlük: annak örüljétek, hogy a ti nevetek fel van írva a mennyben. És ezek után azokat nevezi boldogoknak, akik őt látják és az ő dolgait hallják, akik rádöbbennek arra, hogy benne magával Istennel van közösségük. Ez ismét cselekvés nélküli figyelés. Mária és Márta története után pedig rögtön a Miatyánk következik, ezzel a bevezetéssel: taníts minket imádkozni, ahogy Keresztelő János is tanította a maga tanítványait. És ez ismét csak Jézusra való figyelés és cselekvés nélküli közösség Istennel.

Mit jelent ez? Talán csak azt, hogy más és más helyzetben más-más módon kell megértenünk és alkalmaznunk Isten akaratát? Hogy vannak helyzetek, amikor az Igére kell figyelni és imádkozni kell, és akkor ez a jó? Máskor pedig cselekedni kell, szolgálni kell, és akkor az a jó? Természetesen nem csak ezt jelenti.

De akkor miért mondja Jézus, hogy egy a szükséges dolog? Mert ekkor mi így kérdezzünk: Végül melyik a fontosabb vagy melyik fontos? Ez vagy amaz? Mert sajnos itt is és minden gyülekezetben így tevődik fel a kérdés.

Ki a szimpatikus nekem ebben a történetben? Így is ellenőrizhetem azt, hogy melyik részen, a Márta vagy a Mária oldalán állok. A Márián? És miért? Vagy a Mártán, akiben magamra ismerek, és akiben magamat is sajnáltatom?

Akik buzgón járnak templomba, akik az imádságban és a bibliaolvasásban foglaltak, ebben az ígérésben a Mártához hasonlóan ténykedőkkel szemben a maguk kegyességének igazolását látják? De akkor hátrányban érzik magukat azok, akik ilyen téren nem annyira vagy nem úgy buzgó, azonban sokszor jogosan elmondhatják, hogy amikor tenni kellett valamit a gyülekezetben, akkor nélkülük nem lett volna kézzelfogható eredménye a munkának.

Kétségtelen, hogy az igehallgatásban és az imádkozásban a gyülekezetnek még csak füle, szeme és szája van, de nincs lába és keze.

Hányszor van közöttünk ellentét, a gyülekezet szájai, fülei és szemei, valamint a gyülekezet lábai, kezei között. Holott szájaknak, füleknek, szemeknek, kezeknek és lábaknak együtt kellene szolgálniuk Istent. De nem csak az egyik, hanem mindkét rész abban hibázunk, hogy a magunk igazát alátámasztva, ezt vagy azt az Igét kiragadva csatározunk egymás ellen, noha testvérek vagyunk, mint Mária és Márta.

Bizonyítani akarjuk, hogy az és úgy a helyes, ahogy mi éljük meg hitünket és a Jézussal való közösségünket.

Ha én most egyszerűen azt mondom, Máriával szimpatizálva, hogy mindenekelőtt az Igét buzgón hallgatók, imádkozók és bibliaolvasók kegyessége jobb és értékesebb Isten előtt, akkor ezt az Igét félreértelmezem, sőt még inkább elmélyítem azt az ellentétet, ami újból és újból felszínre kerül a gyülekezeti tagok között vagy csoportjaik között.

Biztos, hogy nem ez volt a Jézus célja, és biztos, hogy nem ez az Isten akarata.

Nézzük akkor most részleteiben a történetet.

Jézus és tanítványai Betánia felé tartanak. Márta meghívja és befogadja Jézust, és ettől a perctől kezdve szeretettel sűrű-forog. Meggyült a gondja. Nem kényszeredve, hanem örömmel tesz-vesz. Másként nem is tudna tenni, amikor a Mester jön a falujukba. Mert ilyen ő. Úgy boldog, hogy tesz. És nyugtalan akkor, ha a szíve dobban, de a keze nem tesz azonnal valamit.

De a kép nem ilyen egyszerű. Hiszen Jézussal ott vannak a tanítványok is. Ha nem is mind, de a szűkebb tanítványi kör. Ezért is állapítja meg majd Jézus, hogy sok mindenre igyekezik Márta.

De vajon csak Mártának jutott a felszolgálás?

Máriáról ezt olvassuk: „Ki is Jézus lábaihoz leülvén...” Pontosabban: aki le is ült Jézus lábaihoz...

Nem arról van szó egyértelműen, hogy Mária kényelmesen elhelyezkedett a Jézus lábánál és Mártára hárult minden-minden feladat: a sütés-főzés és az eledel felszolgálása. Hanem ő is részt vett a felszolgálásban. (Az akkori körülmények között ez nem

is történhetett másként. Gondoljunk csak arra, hogy sok vidéken felénk is úgy van mind a mai napig, hogy a háziasszony nem ül le étkezni a férfitvendégek mellé, hanem később eszik és nem a férfiak asztalánál.) Mária tehát a maga munkájának elvégzése után ült Jézus lábához, amikor a vendégek beszélgetni kezdtek, mint ahogy az általában történni szokott.

Talán így is elképzelhetjük a kialakult helyzetet: miután Mária leült, Márta tovább sürgött-forgott és tovább is igyekezett vendégeinek a kedvében járni. Még többet akart. Némely fordításban ilyesmit olvashatunk: kevés a szükséges. Mintha Jézus azt mondaná: Nem vagyunk mi olyan igényes vendégek. De — és ez nagyon lényeges — nem is akadályozza meg Mártát a buzgóságban, hanem elfogadja szolgálatát. Minden valószínűség szerint örült is annak, és hálás volt érte.

De történik valami, amire kevésbé figyelünk fel. Abban a pillanatban, amikor Márta észreveszi azt, hogy amit tesz, azt most már egyedül teszi, hogy Mária más tesz, mint amit ő: magárahagyatottnak érzi magát és felcsattan.

Márta nem tévedett egyáltalán a szeretetteljes, mindent adni akaró szolgálatával. Ez a szolgálat egyáltalán nem volt felesleges és szükségtelen a Jézus szemében sem. Mert ugye nem állította le Jézus Mártát, és egy szóval sem mondta neki, hogy nem fontos az egész. De Márta téved, amikor szemet szűr neki Mária más magatartása Jézus közelében, és ettől a pillanattól kezdve már terhesnek érzi az addig szeretettel vállalt szolgálatot. Belelovallja magát abba az érzésbe, hogy ő nagyon egyedül maradt a gondoskodás munkájában, és a maga pártjára akarja vonni Jézust. A maga szolgálati részének akarja megnyerni Jézust, de hogy? Mária ellenében! És ez a Márta hibája.

Mindketten, Márta is és Mária is, Jézussal akarnak lenni. Mindkettő örül annak, hogy Jézussal lehet. De Márta most abban hibázik, hogy úgy akar Jézussal lenni, hogy Jézust a maga szolgálatának oldalára vonja és elfordítsa Máriától, amiért az másképpen tesz.

Márta a maga meglátása szerint akarja rendreutasítani Máriát, és ebben az eszköz számára Jézus. Sőt egy kicsit Jézust is rendre akarja utasítani. De ez sem lehetséges.

Így török meg a két tanítvány testvér Krisztus közössége feletti öröme. Mert Márta egy adott pillanattól kezdve ellenséges szemmel kezdte nézni a testvérét. Márta az ellenségeskedés szításával hibázik, ezért felelős és ezért kap dorgálást, nem pedig az addig végzett őszinte és nagyon szükséges szolgálata miatt.

Az előbbi fejezetben is épp ilyesmiről van szó a férfitanítványokkal kapcsolatosan: a tanítványok eltiltanak valakit az ördögűzés szolgálatától, mert az velük együtt nem követi Jézust, tehát úgy nem tanítvány, mint ők. Jézus akkor ezt mondja: Ne tiltsátok el, mert aki nincs ellenünk, mellettünk van!

A különbségekből nem szabad ellentétet kovácsolni. Ebben szoktunk mi is tévedni! A magam kegyességének és szolgálatának útját, módját úgy tartom helyesnek, hogy azt Isten Igéjével is alátámasztom a másikkal szemben, holott mind egyik, mind pedig a másik mód Istennek tetsző és az ő akaratával megegyező.

Szó sincs arról, hogy Jézus talán jobban szerette volna Máriát a maga csendességével és Igére figyelő lelkületével. Sőt: János evangéliuma is Jézussal kapcsolatosan Mártát említi először a Lázár feltámasztásának történetében.

Csakhogy itt két különböző természetéről és ennek megfelelően kétféle kegyességről van szó. Vagy így is mondhatjuk: Mária és Márta kétféle kegyelmi adomány birtokosa.

Márta az extrovertált, a cselekvően szolgáló, a diakonissza lélek, akinek szíve össze van kötve a kezével. Hitét a szeretet ténykedésében tudja a leginkább megélni. Nem nyugodt, ha nem tevékenykedhet. A cselekvés boldogítja.

Márta az introvertált, a befelé tekintő, aki Krisztusra figyelve az Igében talál nyugalmat. Így érzi leginkább Krisztus közösségét. Leginkább akkor boldog, ha Krisztuson csügghet.

Mártának fel kell ocsúdnia, ezért szólítja kétszer is Jézus nevében, mert tulajdonképpen az a jó, ha mindketten vele vannak. Ez a fő dolog. De az a rossz, ha a másik ellenében akarunk Krisztussal lenni.

Mártát figyelmeztetnie kell Jézusnak, nehogy olyan végletes szakadást okozzon az ellenségeskedés szftásával, amit utólag már nagyon nehéz helyrehozni. Mert ők ketten vér szerinti testvérek, sőt mindketten tanítványok, vagyis testvérek Krisztusban. Mindketten a Mestert követik és szolgálják a maguk lelki adománya szerint. Mindketten egyaránt ragaszkodnak Jézushoz.

Mert Isten országában és a gyülekezetben egyaránt szükséges és értékes a buzgó ténykedés, a szeretetszolgálat és az Igében való elmélyedés, az imádkozás. A kettő nem ellentét, ezért nem állítható szembe egymással. A kettő kiegészíti egymást. És az az Isten akarata, hogy harmonikusan ki is egészítsék egymást. Ezért váltakozik egymással Lukács evangéliumában a figyelés és a cselekvés témája.

Isten megint bennünket, ha cselekvési buzgóságunkat szembeállítjuk az Igében való elmélyedés és imádkozás boldogságával. Mindkettőben ott van az Úr. Őv bennünket ettől a szembeállítástól, mert minden buzgó ténykedés átcsaphat panaszba és zúgolódásba akkor, ha nincs az egy Főre, a Krisztusra való figyelés, aki különböző kegyelmi ajándékokat oszt a Lélek által az egy test, az egy gyülekezet tagjainak.

Ez természetesen azt jelenti, hogy a Máriáknak törekedniük kell arra, hogy hitüket a szeretet cselekedeteiben is megmutassák. Mert a szeretet kegyelmi ajándékát mindenki kapja (1Kor 12,31–13,1–13).

Máriával együtt a jó részt választja az, aki buzgón mélyed el az Igében, de csak akkor, ha a Mártához hasonlóan cselekvőket tanítványtársként, testvérként látja és méltányolja Jézus közösségében, a gyülekezetben.

A Mártával együtt tevékenykedők szolgálata ugyanolyan szükséges, de nem tévednek akkor, ha nem nézik le a Krisztus lábánál boldogan ülőket és nem akarják elvitatni tőlük azt a tényt, hogy az övék is Jézus, hogy velük is közössége van.

Mert egy a fő: hogy akár így, akár úgy, a különböző emberi természetekkel és a Lélek különböző ajándékaival egymást kiegészítve legyünk testvérek és tanítványok, és együtt örvendezzünk az egy Úr közösségének és együtt szolgáljunk az egy Úrnak. Ámen.

André Benoît
Franciaország

A csodálatos halászat

Alapige: János 21,1–9
Bibliaolvasás: Máté 13,47–52

A húsvét eseménydús ideje véget ért, és a tanítványok most visszatértek oda, ahonnan elindultak. Most pontosan ugyanannak a tengernek a partján találjuk őket, mint három évvel ezelőtt, mikor Jézus követőiként elhagyták e helyet.

Úgy tűnik számukra, mintha semmi se történt volna, mintha nem találkoztak volna Jézussal, nem hallgatták volna igehirdetéseit, mintha nem látták volna csodálatos tetteit, nem hallották volna kijelentéseit az Isten országáról. Minden úgy történik, mintha nem élték volna át Jézus szenvedéseinek idejét, keresztre feszítésének borzalmait. Természetesen eljött húsvét reggele: a halál nem tartotta karmaiban azt, akit ők szerettek, és Jézus kétszer mutatkozott meg előttük. Ám mire volt jó mindez? Mit változtatott életükön? Jézus élt, ám ez nem gátolta meg őket abban, hogy egyedül legyenek, tanácstalanok, magányosak maradjanak, akárcsak a pásztor nélküli nyáj. A Jézussal töltött három évből mi marad meg most nekik? Semmi, semmi, legfennebb valami eltűnt álmom, szomorú kiábrándulás, tovatűnt szép emlék. Igen, mi marad meg nekik? Semmi, vagy talán valami hiábavaló reménykedés, vagy valami megvalósíthatatlan álomba vetett hit keserű íze.

Íme, ugyanerre a helyre, ugyanennek a Tiberiás-tengernek a partjára térnek vissza a tanítványok.

Visszatértek régi mesterségükhöz, és Péter azt mondta nekik: Elmegyek halászni — és a többi jelenlevő tanítvány válasza ez: Mi is veled megyünk. A régi

nehézségekbe ütköztek, és kimerítő munkájuk eredménytelen maradt. Ezen az éjszakán nem fogtak semmit.

A tanítványok helyzetét megörökítő evangéliumi rész nagyon hasonlít a mi helyzetünkhöz, vagy legalábbis nagyon közel áll hozzá. A tanítványokhoz hasonlóan nem találkoztunk-e mi is néha-néha Jézussal, nem hallottuk-e mi is hívó szavát, nem kezdtük-e mi is követni őt? A tanítványokhoz hasonlóan nem éltük-e át mi is a nagypéntek és a húsvét eseményeit, és bár távolabbról, mint ők, de nem érzékeltük-e mi is a keresztfán meghalt Jézus halálának jelentőségét? A tanítványokhoz hasonlóan nem éltük-e mi is újra át húsvét vasárnapját, Jézus feltámadásának örömet és az ő halál feletti győzelmének óriási eseményét és reménységét?

És e találkozások másnapján, akárcsak a tanítványok, mi is visszatérünk mindennapi tevékenységeinkhez, eszünkbe jutnak a ház és a család gondjai, hisz mindig minden kétségbeejtően egyforma. És akárcsak a tanítványok, mi is ugyanazt a régi munkát végezzük kötelességszerűen és rutinból. Rájövünk erőfeszítéseink hiábavalóságára, vagyis arra, hogy erőfeszítéseink nem járnak eredménnyel.

Mindez nem borzasztóan elkéséřítő-e: nagypéntek és húsvét nem változtatott meg semmit. Minden kiábrándítóan ugyanaz. De akkor mire jó hinni Jézus Krisztusban, aki meghalt és feltámadott?

Mindez talán lehágotló és elszomorító. Van mégis ez elbeszélés mögött valami mély igazság, mely eloszlatja illúzióinkat, mérsékeli igényességünket és létünk valódi értelmére vezet rá minket.

Sokszor azt gondoljuk, hogy ha találkoztunk Jézus Krisztussal, ha hiszünk kereszteszítésében és feltámadásában, akkor teljesen megváltoztatja életünket és egyik percről a másikra, valamilyen varázslat folytán minden átalakul, minden könnyebb, egyszerűbb és vidámabb lesz. Nem, a Jézussal való találkozás nem könnyíti meg életünket. Nézzétek Pétert, ugyanaz marad a munkája, és ez a munka most sem könnyebb, mint azelőtt volt: egész éjjel dolgozik, anélkül hogy bármit is fogna. Nem azáltal válik életünk könnyebbé, nem azért szembesülünk kevesebb nehézséggel, gonddal vagy szenvedéssel, mert átéltük a nagypénteket és a húsvétot. A feltámadásban való hit nem változtat meg minket csodálatos módon: mindig harcolnunk kell önmagunkkal, mindig le kell küzdenünk a kísértéseket, mindig meg kell küzdenünk saját nehéz és rossz természetünkkel.

Így vezet rá minket alapigénk életünk valóságára, eloszlatja illúzióinkat és igényünket. Megtanít minket arra, hogy Jézus tanítványának lenni nem jelent könnyebb életet. Hanem először is — a tanítványokhoz hasonlóan — onnan kell folytatni az életet, ahol abbahagytuk, vagyis vissza kell térnünk szürke, egyhangú, gondokkal, keserőségekkel teli mindennapjainkhoz. Keresztyénnek lenni elsősorban azt jelenti, hogy olyannak kell elfogadnunk életünket, mint amilyen.

Am a textusunk folytatódik: Mikor pedig immár reggeledék, megállá Jézus a parton; a tanítványok azonban nem ismerték meg, hogy Jézus van ott. Látszólag semmi sem változott a tanítványok életében, foglalatosságukban, bánatukban. És mégis van valami új, valami más. Ott van Jézus a parton! Ott van Krisztus jelenléte. Ott van Jézus Krisztus, aki közel áll hozzuk a hajnali szürkéségben, aki elkíséri őket munkájukban, jelen van mindennapi életükben.

Jézus akkor van jelen a tanítványok életében, mikor úgy tűnik, hogy ezek már nem törődnek vele. Jézus jelen van munkájuk közepette, velük van a kudarc pillanatában. Lám, ez az, ami megváltozott, ez az, ami új. Íme, ez a húsvét csodája a tanítványok számára, íme, ez a feltámadás, az új valóság, amelyet most felfedeznek és átélnek.

Mert a húsvét, Jézus feltámadása nem csak múltbeli esemény; nem csak hajdani győzelem, melyet Krisztus aratott a halál fölött; ez nem művének végső határa, nem olyan cselekedet, melynek nincs semmilyen kapcsolata a mi életünkkel.

Krisztus feltámadása Krisztus jelenlétének megnyilatkozása a tanítványai életében. Ez az, amit mond nekünk a textus: Jézustól a tanítványok elválasztva érezték magukat, pedig gondolhatták volna, hogy él, hogy Jézus a kiábrándultság és az aggodalmak pillanatában közel van hozzuk e reggelen. Így a feltámadás annak megnyilvánulása és

mege erősítése, hogy jelen van a mi életünkben, a mi hétköznapjainkban. A jó pásztor itt van és őrökdi a nyája fölött...

Semmi sem változott... és mégis valami megváltozott. Húsvét napja óta Krisztus az emberek közelében van. Jézus jelen van a mi életünkben.

Jézus jelen van az én életemben, de nem csak akkor, mikor minden jól megy, hanem mindig jelen van, a munka és a gondok közepette is, a kétségek és aggodalmak közepette is, akkor is, amikor minden összeomlik.

Jézus velem van szenvedéseimben és magányosságomban, amikor elhagyatottnak érzem magam; Jézus velem van, amikor senki sem tud már megérteni engem és senki nem tud segíteni rajtam.

Jézus velem van munkámban, melyet öröm nélkül, pusztá megszokásból, mint valami szükséges rosszat végzek.

Jézus velem van a kísértések pillanatában is, amikor egyedül a démonok jelenlétét érzem.

A tanítványok azonban nem ismerték fel, hogy Jézus van ott. Ez gyakran előfordul velünk is: nem tudjuk, hogy Isten itt van, nem ismerjük fel jelenlétét. Igaz, ezt egyáltalán nem könnyű érzékélni. A tanítványok, akik vele éltek, nem ismerik meg. Jézus jelenléte rejtett, diszkrét, nem törekszik arra, hogy feltétlenül észrevegyék: itt van és megvárja, hogy felismerjék. Szenevedésünknek és bánatunknak gyakran az az oka, hogy nem tudjuk felismerni ezt a jelenlétet, ám mekkora öröm az, mikor azt mondhatjuk, mint a tanítványok: Az Úr van ott! Ez életünk nagy öröme. Szenevedésünk, munkánk maradhat ugyanaz, külsőleg semmi sem változik, de ezentúl, lám, itt van a jelenléte, mely mindent megvilágít, mely mindent átalakít: már nem vagyunk egyedül, és tudjuk azt, hogy van valaki, aki szeret, aki megért, aki őrökdi felettünk. Így az élet visszakapja értelmét és le lehet élni azt.

A mi életünkben, ahol semmi sem változik, lám, húsvét óta minden megváltozott!

Textusunkban Jézus ezt mondja nekik: Vessétek a hálót a hajónak jobb oldala felől és találtok. Oda veték azért, és kivonni már nem bírták azt a halaknak sokasága miatt.

Jézus feltámadása annak a jelenlétét jelenti, akinek teljes hatalma van égben és földön. Így ajándékozta meg Jézus egész éjjel hiába dolgozó tanítványait ezzel a csodálatos halászattal.

Ehhez hasonlóan Jézus, aki velünk van a mi életünkben, aki látja szenvedéseinket, harcainkat, elkeseredésünket, aggodalmainkat, kudarcainkat, meg tud szabadítani minket mindezeketől. Mert az a csoda, melyet Jézus véghezvitt feltámadásának másnapján, azoknak a csodáknak a jele, melyeket a mi életünkben is megismételhet.

Ám Jézus csodája itt feltételhez kötött. A tanítványoknak újra meg kell ismételnük azt a mozdulatot, melyet egész éjjel ismételtek, ki kell tartaniuk a végsőkíg. És csodálatra méltó a tanítványok kítartása, akik — mivel még nem ismerték fel Jézust — kétségtelenül minden remény nélkül vetik hálójukat még egyszer a vízbe. És ekkor történik meg a csoda.

A csoda hosszú kítartás eredményeként valósul meg, és nem azonnal: hajnalban történik, egy munkával töltött éjszaka után, akkor, amikor természetes lett volna, hogy abbahagyják a munkát.

Ez ránk is vonatkozik: textusunk azt ígéri, hogy Krisztus közbelép majd a mi életünkben is, de azt nem mondja meg, hogy mikor; vagy inkább úgy pontosít, hogy ez hosszú és türelmes engedelmesség után következik be, lehet éppen akkor, mikor úgy érezzük, hogy minden veszve van, hogy nincs kiút és nincs remény. Ezért nem szabad sohasem elkeserednünk, mert lehet, hogy a végső sikertelenség, a kudarc pillanatában, amikor Isten jónak látja, bebizonyítja Jézus feltámadásának hatalmát.

Jézus azért, hogy megbizonyosodjék afelől, hogy tanítványai felismerték őt, kenyérral és hallal kínálva őket, megosztja velük ebédjét. Így volt, így van, így lesz az úrvacsora mindig annak az ígéretnak záloga és pecsétje, hogy a feltámadott Jézus jelen van az életünkben.

Fordította: Nagy László

József-történetek

Az ezüstpohár titka I.

Alapige: 1Mózes 44,14-17

Bibliaolvasás: 2Korinthus 8,1-9

Amikor József testvérei Egyiptomban voltak, tele volt szorongással a szívük. Mindig ott élt lelkük mélyén a sejtés, hogy büntetés fogja őket érni azért, amiért egykor Józsefet, a kicsi testvérüket eladták és életére törtek. Először megszabadultak Egyiptomból, de másodszor, amikor visszajöttek, újból felébredt szívükben a szorongás, hogy mi lesz most velük. József vendégül látta őket, de nem ismerték fel testvérüket, aki mindegyikük zsákját megrakatta gabonával és a zsák szájába visszatéteti a pénzüket. A legkisebb testvérnek, Benjáminnak a zsákjába beletéteti a maga ezüstpoharát. A testvérek nem tudnak róla semmit. Annyi szorongás, annyi próba, annyi lelki krízis után most úgy érzik, hogy megszabadultak, hogy most mindnyájan mehetnek haza, hogy nem fogják számon kérni tőlük az eladott testvér vérért, életét. Valahogy úgy érezhették, hogy egy kicsit ismét kicsúsztak az Úr Isten kezéből. De amikor megkönnyebbült lélekkel elindultak, akkor utánuk ment a József szolgálja és utolérte őket az úton.

Sokszor mi is úgy gondoljuk, hogy ki tudunk csúszni az Úr Isten kezéből, bár néha szorongat a lelkiismeret, bár néha úgy érezzük, hogy valakitől bocsánatot kellene kérnünk, bár néha úgy érezzük, hogy meg kellene vallanunk bűneinket, bár néha úgy érezzük, hogy valakihez le kellett volna hajolnunk, mi pedig mindezt elmulasztottuk. De könnyedén lerázzuk magunkról a lelkiismeret súlyát, elhagyjuk a kétségeskedést, s talán tudat alatt úgy érezzük, hogy sikerült újra kicsúsznunk az Úr Isten kezéből.

De ez a történet most arról beszél, hogy nem a József szolgálja, hanem maga Isten megy utána ezeknek az embereknek. Az Úr Isten kezéből kicsúsznunk nem lehet soha!

A József testvéreinek a zsákjában van egy pohár. Ez a pohár csodákat fog művelni ezekkel az emberekkel. Ez a pohár kényszeríti ezeket az embereket, hogy visszatérjenek. Ez a pohár meg fogja változtatni ezeknek az embereknek a lelkét. Ez a pohár próbára fogja tenni ezeket az embereket az Úr Isten ítélő szeme előtt, de megtanítja őket az Úr Isten bocsánatára is.

A mi életünkben is van egy ilyen pohár. Amikor az úrvacsora borát vesszük magunkhoz, ez a pohár van a kezünkben. Mint a József pohara, ez a pohár sok mindenre megtanít bennünket, talán még sokkal többre.

Mennek a József testvérei, és amikor utoléri őket a szolga, azt mondja nekik: Miért fizettetek gonosszal a jó helyébe? Ott a pohár mellett legelőször erre a kérdésre kell hogy feleljenek. A testvérek próbálják igazolni magukat. Igazolják, hogy ők kifizették a gabonát, hogy ők visszahozták a múlt alkalommal a zsákjukban talált pénzt is. De a kérdés messzebbre utal, a kérdés visszanyúl arra a napra, amikor Józsefet meg akarták ölni.

Miért fizettetek gonosszal a jó helyébe?

A kérdésre felelni kell.

Bennünket is megkeres Isten kérdése. Megkeres talán egy gyermeket, akinek a szüleire gondolva mondja: miért fizettél gonosszal a jó helyébe? És egyszer annak a gyermeknek felelnie kell erre a kérdésre. Megkeres talán egy élettársat, aki rálépett a hitvesének a szívére és összetörte a békességét és a boldogságát. Lehet, hogy most nem hallja ezt a kérdést, hogy nem is akarja hallani, de egyszer majd felelni kell az Úr Isten előtt: miért fizettél gonosszal a jó helyébe?

És ez a kérdés nem csak a szülőikig, nem csak az élettársig, nem csak a barátig megy vissza. Ez a kérdés visszamegy egészen Krisztusig! Visszamegy a golgotai keresztfáig, ahol az Isten Fia érettünk adta életét, és úgy kérdez meg bennünket ezen a mai istentiszteleten is: a jó helyett miért fizettél gonosszal? Hányszor megbocsátottam neked, és mégis mennyi gyűlölködés van a szívedben. Bár melletted voltam az imád-

ság csendes perceiben, neked mégis sokszor kemény szavakra vagy talán káromkodásra nyílt a szád. A jó helyett miért fizetél gonosszal?

A legtöbb esetben, miként a József testvérei, mi is igazolni próbáljuk magunkat, és azt mondogatjuk, hogy ártatlanok és igazak vagyunk, de az a pohár, ami el volt rejtve Benjámin zsákjába, megtanította a József testvéreit arra, hogy ne mentegessék magukat. Az a pohár, amit úrvacsoraosztáskor nekünk is a kezünkbe ad az Úr, megtanít lassan bennünket is arra, hogy mi se mentegessük magunkat.

Mentegetőzésük pillanatában azt mondták a testvérek: „távol legyen tőlünk, hogy olyat cselekedtünk volna, kutass ki bennünket, akinél megtalálsz, halállal lakoljon”. Mivel nem is gondolnak arra, hogy mi van a zsákban, ezek az emberek könnyen mondják rá: halállal lakoljon.

Gondolsz-e arra, hogy amikor mentegeted magadat az Úr Isten előtt, milyen könnyű szóval mondod ki, hogy büntelen vagy? De amikor az Úr Isten kibontja múltunkat, lelkünknek e zsákját, mennyi minden kikerül belőle, aminek a láttán csak szégyenkezve kell hogy meghajtsuk a fejünket.

Azt mondja a szolga a mentegetőzésükre: „legyen neked a te szavad szerint”. Milyen kár volt olyan hirtelen kimondani azt a szót, hogy „halállal lakoljon”.

Ó jaj! Mi lenne velünk, ha nekünk is mindig szavunk szerint lenne, ha nekünk is mindig úgy adná az Úr Isten, ahogy hirtelen felindulásunkban mondjuk? Ahogy átkozzuk egymást vagy önmagunkat, ahogy sokszor Isten felé is átkot szórunk az emberek. Mi lenne velünk, ha megszólalna Isten és azt mondaná: legyen neked a te szavad szerint! Vigyázz a szavaidra, mert sokszor beteljesednek, mert sokszor szavaid indítják el akár a békességet, akár a gyűlöletet, akár a boldogságot, akár a boldogtalanságot az életedben. Vigyázz, mert az Úr Isten akár mikor rámondhatja: legyen néked a te szavad szerint, de akkor hogy tudod majd visszafordítani könnyelmű beszéded?

Az egyiptombeliek keresni kezdenek a József testvéreinek zsákjaiban. Nem is ők keresnek, Isten keres. És amit Isten keres, azt meg is fogja találni.

Nem érzed, hogy a mi lelkünkben is keres Isten? Néha emberek szavain keresztül, néha eseményeken át, egy átszegett kéz kibontja néha lélekzsákjainkat, és lenyúl a lelkünk mélyére, miként az egyiptomiak a gabonászsákok mélyére. Vajon mit talál ott? Talál-e bűnbánatot, talál-e békességet, talál-e szeretetet, talál-e erős hitet?

Keresnek a József testvéreinek a zsákjaiban. Kezdi a nagyobbaknál, végül a legkisebbik zsákjához érkeznek, és amikor már-már úgy látszik, hogy megmenekültek, akkor találják meg az ezüstpoharat. Amikor megtalálják, akkor a testvérek „meghasogatják ruháikat, és ki-ki megterhelé a maga szamarát, és visszatérének a városba” József elé.

A hébereknél a ruha meghasogatása a gyász jele volt, annak a jele, hogy megérkezett a halál. Úgy érezhették a testvérek, amikor megtalálták Benjámin zsákjában az ezüstpoharat, hogy megérkezett számukra a halál, hogy most már mindennek vége, hogy minden befejeztetett. Itt nem lehet többet vitatkozni, itt nem lehet többet magyarázkodni, itt nem lehet többet az igazukat bizonyítani. Sohasem fogják többet meglátni édesapjukat, sohasem fognak többé hazamenni, hanem örökös rabszolgák lesznek.

De ezt a történetet kezébe veszi Isten, és amikor azt mondják ebben a történetben, hogy itt már minden befejeztetett, akkor Isten azt mondja: csak most kezdődik igazán. Most kezdődik valami igazán csodálatosan szép, amiről ezeknek az embereknek még fogalmuk sincs.

Amikor az emberek azt hiszik, hogy vége van minden öröme és csak a fájdalom jön, akkor Isten formálni kezdi ezt a történetet, és azt mondja: csak most jön a java, mert most jön az öröm és a boldogság.

Ha tovább olvasod ezt a történetet, majd meglátod. És ne felejtse el a magad élet-történetében sem. Ha egyszer olyan pontra érkeznél, amikor úgy látszik: itt befejeztetett, innen nincs tovább, itt összetört az öröm, itt meghalt a reménység, itt mindennek vége — akkor se feledd: az Úr Isten lenézhet a te életed történetére is, és azt mondhatja: most kezdődik. Most kezdődik valami csodálatosan szép az életedben,

amire nem is gondoltál. Talán egyszer nagy betegen vagy a halálos ágyon azt fogod mondani, hogy itt már mindennek vége. És akkor Isten mosolyogva lenéz rád és azt mondja: most kezdődik valami csodálatosan szép, amire talán nem is gondoltál eddig igazán, most kezdődik az örök élet.

Amikor nálunk mindennek vége, Istennél mindig akkor kezdődik valami új!

Ebben a történetben a testvérek visszatérnek Józsefhez. Amikor megállnak előtte és ő szemrehányást tesz nekik, akkor azt mondja Júda: „Mit mondhatunk az én uramnak? Mit szólunk, és mivel igazoljuk magunkat? Az Isten büntetése utolérte a te szolgálodat.” Az az ezüstpohár megtanítja őket, az az ezüstpohár megtanít most minket embereket arra, hogy többet ne igazoljuk magunkat: mit mondhatunk a mi Urunknak?! Az előbb az énekeltek: „jövök semmit sem hozva, keresztedbe fogózva”. Ez az ezüstpohár megtanít minket arra, hogy így járuljunk az úrasztalához: jövök semmit sem hozva, keresztedbe fogózva. Mit is hozhatnánk? Nekünk nincs mivel mentegeznünk magunkat. Csak bűneink, csak gondjaink, csak betegségeink vannak. Mit mondhatunk neked, Uram? Csak azt, hogy bocsáss meg nekünk.

Valahogy így álltak a testvérek József előtt, de nem is József előtt, hanem Isten előtt! Megtanította e pohár őket arra, hogy meghajtsák fejüket és azt mondják: nem védekezünk tovább, nem védekezünk többet, legyen velünk úgy, ahogy Isten akarja!

József a testvérekhez fordulva így szólt: „távol legyen tőlem, hogy azt cselekedjem, hogy mindenkit megbüntessek; csak az, akinek kezében találtattott a pohár, az legyen nékem szolgám, ti pedig békességgel menjete el a ti atyátokhoz”.

Az ezüstpohár következő csodája a próbára tevés nagy lehetősége. Itt a Benjámín zsákjába tett ezüstpohár mellett azt mondja József: hazamehettek, a tietek a szabadság, tietek az élet, tietek a gazdagság: vihetitek a gabonát, a pénzt, mindent, de itt kell hagyni a testvért, le kell mondani róla. Vizsgálhatnak a testvérek: mi kell inkább, a testvér vagy pedig a szabadság? Következő alkalommal arról lesz szó, hogy miként választottak a testvérek. De bennünket is az az ezüstpohár, amit magunkhoz veszünk az úrvacsora alkalmával, sokszor és sokszorosán próbára tesz. Azt mondja: válasszatok! Mi kell nektek inkább? A Jézus vére, az általa kapott bocsánat és hűség, jóság és szeretet, vagy ezzel együtt esetleg a szegénység és áldozat? Vagy lelkiismeret nélküli gazdagság, gátlástalan előrehaladás és tulajdon testvérünk megtagadása? Válasszatok: mi kell inkább?

A legnagyobb csoda ott és akkor fog történni, ahol és amikor a testvérek úgy tudnak választani, ahogy azt Isten akarja.

A mi ezüstpoharunknak is az a legnagyobb csodája és a legnagyobb ajándéka, ha mi is beismerjük bűneinket, ha próbára tesz minket, és ha mi is megtanulunk úgy választani, ahogy Jézus közelében megtanul választani az ember. Ámen.

Az ezüstpohár titka II.

Alapige: 1Mózes 44,17-34

Bibliaolvasás: 1Korinthus 11,17-27

József azt mondja az őt még nem ismerő testvéreinek, hogy mindnyájan hazamehetnek békességgel, vihetik a gabonájukat, de itt kell maradnia Benjáminnak, a legkisebb testvérnek, hogy megfizessen a zsákjában talált ezüstpohárért.

Ekkor előáll Júda, az a testvér, aki egykor azt javasolta, hogy adják el Józsefet rabszolgának, és József előtt, akit nem ismert még fel, érvelni kezd Benjámín megmentése érdekében. Az egyik legfontosabb érve az, hogy ez a gyermek atyjuk vénségében lett és ezért atyjuk kiváltképpen szereti őt. Júda nem irigykedik ezért az igazi szeretetért. Valamikor mennyire irigykedtek azért, hogy Józsefet jobban szereti édesapjuk. Most nem irigykednek ezért a szeretetért, most nem akarják szétörni ezt a szeretetet. Most meg tudja érteni Júda, sőt örülni tud annak, hogy rajta kívül mást is szeretnek, hogy valakit jobban szeretnek, mint őt. Most csak egyetlen vágya van, hogy

újra össze ne törje az öreg édesapa szívét. Az ezüstpohár megtanította Júdát másképpen érezni és másképpen gondolkozni.

Az ezüstpohár minket is megtanít arra, hogy meg kell látnunk a mások örömét és bánatát, hogy nem szabad irigykednünk, ha nálunknál jobban szeretnek valakit és vigyáznunk kell nagyon az öreg szívekre, hogy össze ne törjenek azok. Öreg édesapjára gondolva, azt mondja Júda, hogy „hozza” van növe a lelke ehhez a gyermekhez, és ha a gyermeket elvesztik, akkor apjuk meghal és öreg fejét bűba borulva bocsátják alá a koporsóba. Egyszerre észrevette most Júda, hogy fiatalkorában csak a nyájjal, a pénzzel, csak az irigykedéssel és csak saját magát törődött, hogy öreg édesapjuk lelke össze van növe a Benjámin lelkével, és ezt a két lelket nem szabad elszakítani egymástól, mert belehasad abba a másik lélek is. Erre tanította Júdát az ezüstpohár!

Milyen szép kifejezés: „össze van növe a lelke”. Az Úr ezüstpohara minket is megtanít arra, hogy felismerjük azt, hogy össze van növe egyik ember lelke a másikkal. Össze van növe a szülő lelke a gyermekével, s ha a gyermekkel történik valami, akkor belehasad a szülő lelke is. Össze van növe a szüleid lelke veled, s ha elveszítenéd becsületedet, ha meggyaláznád azt a nevet, amelyet tőlük kaptál, meghasadna szüleid szíve. Gondoltál-e arra, hogy a lelkeddel össze vannak növe más lelkek is? És ha a te lelked fáj, akkor a másik lélek is megsajdul, és ha a lelked gyászba hull, akkor a másik lélek is együtt szenved veled, talán még jobban szenved, mint te. Össze van növe a testvér lelke a testvér lelkével, s mennyire fáj az összenőtt lelkeknek, ha beteg lesz az egyik, ha el kell szakadniuk egymástól, ha távoznia kell az egyik léleknek a minden élők útján. Az összenőtt lelkek azután úgy véreznek, mint az egy többől sarjadt, de szétszakított faágak.

Majd azt is elmondja Júda Józsefnek, hogy nem tud így hazamenni: „hogyan mehetnék haza az én atyámhoz, ha a gyermek velem nem lenne, hogy ne lássam a nyomorúságot, amely atyámat érné”? Nem tud hazamenni Júda, mert nem tud bánatot okozni az édesapjának. Valamikor régen tudott. Most megpróbálta őt a visszafelé vezető úton az elrejtett ezüstpohár, most mindent mérlegre tesz, és rádöbben arra, hogy nem tud bánatot okozni többet.

Az Úr Jézus ezüstpohara megtanít bennünket is arra, hogy ne tudjunk bánatot okozni többet egymásnak. S ha mégis tudunk bánatot okozni egymásnak, ez azt jelenti, hogy még messze vagyunk a Jézus tanításától, hogy még nem ért el a lelkünk mélyéig az, amit ő hozott nekünk, hogy csak a kezünkkel vesszük el az ő ezüstpoharát, de szava még nem ért el szívünk mélyéig.

Aztán azt is elmondja Júda, hogy azért sem tud hazamenni Benjámin nélkül, mert kezes lett érte, felelősséget vállalt érte.

Gondolsz-e arra, hogy te is kezeséget vállaltál valakiért? Ha keresztapa voltál vagy szülő, akkor fogadalmat tettél, hogy úgy neveled és nevelteted gyermekedet vagy keresztgyermekedet, hogy Jézus Krisztus igaz követője legyen. Kezeséget vállaltál érte. Gondoltál-e arra, hogy azóta miként nőtt fel ez a gyermek? És amikor megesküdtél életed társával, akkor kezeséget vállaltál érte, hogy vele tűrsz, vele szenvedsz, és őt sem egészségében, sem betegségében hitetlenül el nem hagyod. Vajon azóta gondoltál-e arra, hogy te kezes vagy az ő boldogságáért?

Júda lelkében felmerül ez a gondolat is: nem tudok így hazamenni, hogy bánatot okozzak apámnak, és hogy ne bántson belül engem a lelkiismeret. Júda érzi, hogy ha most a gyermek nélkül hazamegy Egyiptomból, és viszi a pénzt is, viszi a gabonáját is, viszi a szabadságát is, viszi az életét is, akkor Egyiptomban hagyja nyugodt lelkiismeretét. Választania kell, hogy mi ér számára többet: a pénz, a gabona, a szabadság, vagy a nyugodt lelkiismerete? Júdának eddig csak egy világa volt, a testvéreknek eddig csak egy világuk volt: a külső világ, a pénz, a gazdagság világa, és saját akaratuk, amit keresztülhajtottak minden akadályon. Júda lelkében most felébred egy másik világ, a belső világ, a lelkiismeret világa. Ez a két világ összeütközik benne. Júda és a többi testvér most sokat nyerhetne, de ott kell hagyniuk Egyiptomban a legkisebb testvérral együtt a nyugodt lelkiismeretet is. Júdának választania kell. Ahogy egyre közelebb érkeztek a testvérek az Úr Istenhez, úgy támadt fel bennük egyre erősebben

ez a benső lelkiismeret, és úgy követelte ez a belső világ a maga jussát, úgy vitte őket a lelkiismeret a döntés felé.

Júda a belső világot választotta!

Vajon mi mit választunk? Vajon te mit választasz? Lerázva magunkról a terheket, talán gazdagabban, talán több szabad idővel, talán külsőleg szebben öltözködve sokszor továbbmehetünk mi is, de ezért ott kell hagynunk magunk mögött a nyugodt lelkiismeretet. Néha választani kell a külső világ és a belső világ között. Vajon mit választasz? Úgy mondta Luther, hogy veszélyes, sőt halálos dolog a lelkiismeret ellen védekezni. Ezért mondta így a birodalmi gyűlésen: „itt állok, másképp nem tehetek, Isten legyen nekem segítségemre”.

Mindennap választani kell a belső és a külső világ között. Mindennap meg kell harcolni a nyugodt lelkiismeret harcát. Vajon hogy tudunk választani? Júdánál döntésre került a dolog és választott. Azt mondta Józsefnek: engedd haza Benjámint, és itt maradok helyette én.

Eddig mindig úgy történt minden Júda és a testvérek életében, hogy mások szenvedtek helyettük. Amikor szenvedni kellett, amikor küzdeni kellett, akkor szenvedjen és küzdjön a másik helyettem.

Így van a mi életünkben is. De ahogy egyre közelebb érkezünk az Úr Istenhez, egyszerre felfigyelünk valakire, aki önmagát adta érettem is. Erre tanít meg az ő ezüstpohara. Egyszerre észrevesszük Jézus Krisztus mellett, hogy másképp is lehet: nemcsak úgy, hogy a másik szenvedjen érettem, hanem úgy is, ahogy Jézus tette: én szenvedek és küzdök a másikért. Júda akkor lett igazán Isten gyermeke, amikor azt mondta, hogy menjen haza Benjámín és Egyiptomban marad ő. Én a másik helyett.

Itt kezdődik a szeretet a mi életünkben is; itt kezdődik a Krisztus szerinti élet, amikor ki tudjuk mondani: én a másikért! A másik menjen haza, a másik örüljön, a másik legyen boldogabb. Mélyre hajlok, és felveszem a terhét, a könnyét és a bánatát. Én a másikért! Így tudnak szeretni az igaz testvérek! Így tudnak szeretni az igazi szülők! Így tudnak szeretni az igazi keresztyén emberek! A Jézus szeretetéből, aki önmagát adta érettem, így csillan meg a hívő ember életén is egy-egy fénysugár: én a másikért! Erre tanít ma bennünket a mi Jézusunk. Ez az ezüstpohár vizsgája. Ez az ezüstpohár titka. Ez az ezüstpohár ajándéka. Ámen.

Én vagyok József

Alapige: 1Mózes 45,1-15

Bibliaolvasás: Máté 17,1-9

Úgy kezdődik a mostani Ige, a József történetének folytatása, hogy nem tartóztathatá magát többé József. Egy ideig megpróbálta tartóztatni magát, egy ideig megpróbált keményen beszélni a rossz testvérekkel, de aztán a szívében egyre nagyobb lett a szeretet, elöntötte valami belső melegség, és a szeretet félresodort minden meg gondolást és akadályt, elégetett minden régi haragot, és egyszer csak elérkezett az a pillanat, amikor már nem tudta tovább türtóztatni magát. Ekkor kiküldött mindenkit a szobából, és sírva megismertette magát testvéreivel.

Van úgy a mi életünkben is, hogy egy darabig tartóztatjuk magunkat, de a szívünk mélyén szép csendben elindul a szeretet. Aztán az Úr Isten úgy rendezi, hogy ez a szeretet olyan erőssé váljék, hogy minden gáton áttörjön és ne tudjuk többé tartóztatni magunkat.

Volt úgy bizonyos a te életedben is, hogy a szívedben elindult az emberek vagy az Úr Isten iránti szeretet hulláma, és ilyenkor azt érezted, hogy valaminek meg kell születnie benned, hogy valaminek történnie kell az életedben, hogy meg kell mutatnod magad igazán az Úr Istennek. Ilyenkor ne tartóztasd tovább magad, hanem engedj utat az Úrnak, miként József is utat engedett szíve belső kívánságának. Mert Isten kegyelmesen mindig elhozza életünkben azt az időt, amikor már nem tudunk tovább ellenállni a szeretetnek. Van, amikor ennek útját állja a józan meggondolás, van, amikor útját vágja a szemrehányás, van, amikor szembeáll vele a harag és a sértődés, de Isten egy-

szer elhossa az időt nemcsak a József életében, hanem mindannyiunk életében is, ha kegyelmes hozzánk, amikor nem tudunk tovább ellenállni sem a szeretetnek, ami az emberekhez köt, sem annak a szeretetnek, ami Istenhez köt. Ennek a történetnek az eleje azért ilyen csodálatosan szép, mert feltartóztathatatlanul megindul benne a mindent elsöprő szeretet.

A mi életünk is akkor lesz igazán szép, amikor ilyen feltartóztathatatlanul megindul benne az Úr Isten iránti és az emberek iránti minden akadályt elsöprő szeretet, mert mindaddig csúnya és mindaddig szomorú az életünk, mert mindaddig összetört és zúgolódo az életünk, ameddig ez a szeretet hiányzik belőle.

Egyedül akar maradni József, mindenkit kiküld a szobából, hogy ne lássa senki más a könnyeit, hogy ne lássa senki más a boldogságát. Egyedül akar maradni a testvérekkel. József valóban meg akarja találni a testvéreit, azért érzi, hogy egyedül kell maradnia velük. Ez nem a külvilág számára szóló színjátékszás, hanem testvéri találkozás.

Sokszor nekünk is így kell egyedül maradnunk Istennel. Amikor nem csak az emberek előtt vagyunk vele együtt, hanem amikor négy szemközt találkozunk vele, amikor neki sírunk el minden bánatot és neki köszönünk meg minden örömet. Amikor úgy felindul a szeretet a lelkünkben, hogy csak úgy tudjuk elviselni azt, ha ketten vagyunk: ő és én.

És sokszor így kell külsőségek nélkül, négy szemközt találkozunk egymással is.

Amikor megismerteti József magát velük, amikor azt mondja: „én vagyok József, a ti testvéretek, él-e még az én atyám?” — akkor egyszerre semmit sem tudnak felelni neki a testvérek. Talán a félelem szorítja össze a torkukat, mert arra gondolnak, hogy József most bosszút áll a régi gonoszágért; talán a szégyen szorítja össze a torkukat, mert eszükbe jut, hogy milyen gonoszak voltak Józsefhez. Megrettennek József előtt, és ezt így fejezi ki a Szentírás: „és nem tudnak neki egy szót sem felelni”. Valóban rettenetes lehetett, amikor József kimondja előttük: „én vagyok József”. Akkor egyszerre rádöbbennek arra, hogy ez a hatalmas úr, akinek a kezében van az életük, aki most életre-halálra uralkodik rajtuk, szabadon törvénykezhet felettük, mivel ha akaraton kívül is, de elvitték az ezüstpoharat. Most komolyan rádöbbennek arra, hogy ez a hatalmas úr, akinek a kezében van az életük, az eladott József. Az a József, akiről letépték a cifra ruhát. Az a József, aki sírva könyörgött nekik, amikor bedobták a kútba. Az a József, akit kacagva adtak el a rabszolga-kereskedőknek. Az a József, akiről azt hazudták otthon, hogy vadállat tépte szét. Az a József, akivel szemben ők minden gonoszástog elkövettek, de akinek most kezében van az életük. Nem csoda, ha megrettentek most Józseftől. Valahogy úgy érezhették, hogy ítélet előtt állnak. „Én vagyok József” — mit jelentett számukra ez a mondat? Én vagyok József, akit elraboltatok, akit megvertetek, akit nem szerettetek, akit kigúnyoltatok, akit száraz kútba vetettetek. Én vagyok József!

Egyszer majd így fogunk mi is megállni az Úr Jézus Krisztus előtt. Emlékeztek, hogy ezt mondta az utolsó ítéletről: „Amennyiben megcselekedtétek eggyel a legkisebbek közül, énvelem cselekedtétek meg, és amennyiben nem cselekedtétek meg eggyel a legkisebbek közül, énvelem nem cselekedtétek meg.”

Egyszer majd az Úr Jézus is így fog megállni előttünk, és így fogunk mi is előtte megállni, és akkor hallatszani fog a szava: én vagyok Jézus, aki beteg voltam és nem látogattatok meg, éhes voltam és nem tápláltatok, aki szegény voltam és nyomorult voltam és nem törődtek velem, aki beteg és fogoly voltam és nem látogattatok meg engem; én vagyok Jézus, akit káromoltatok, akit hátraszorítottatok, akinek a szavával nem törődtek, akit keresztre feszítettetek szavatokkal és életetekkel. Íme, én vagyok Jézus! Vajon nem fogunk majd mi is megrettenni akkor? Vajon nem fog-e nekünk is eszünkbe jutni akkor az a sok beteg, akit meg kellett volna látogatnunk, de nem törödtünk velük, az a sok nyomorult, akinek a bánata mellett elhaladtunk? Vajon nekünk is nem fog eszünkbe jutni a sok káromkodás, a sok szívtelen gonosz beszéd, a sok gonosz indulat és a sok csúnya tett, amit Jézussal szemben elkövettünk? Bizonyára

megrettenünk majd, amikor ezt fogjuk hallani: Én vagyok Jézus! Bizony, amit József testvérei éreztek, azt mi is megérezzük egyszer!

De József folytatja és azt mondja: Jöjjetek közelebb énhozzám. És akkor közelebb mennek. Majd azt mondja: Én vagyok József, a ti testvéreitek, akit eladtatok Egyiptomba. És kérdezi: Él-e még az én atyám? De most a szavából már nem ítélet hangzik, hanem egyszerre a szeretet melege csap ki szavaiból, és így mondja nekik: Ne bánkódjatok, értsétek meg, hogy bár ti eladtatok engem, hogy bár ti letéptétek rólam a cifra ruhát, hogy bár ti eldobtatok magatoktól, de a ti akaratotokon túl Isten munkája volt ez! Isten küldött engem előre Egyiptomba, hogy én a nagy ínség idején megmentsélek titeket, hogy én a halál közelségétől megszabadítsalak benneteket!

Jézus is így szól hozzánk: Ne bánkódjatok. De csak akkor szól így, ha valóban bánkódunk. Mert József is azért szólt így a testvéreihez, hogy „ne bánkódjatok”, mert látta rajtuk, hogy komolyan bánkódnak. József vigasztalta bánkódó testvéreit. De ha nem tudtak volna bánkódni a testvérek, akkor nem lett volna vigasztalás sem.

Jézus előtt is boldogok azok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak. Aki Jézus előtt tud bánkódni bűnei miatt, ahhoz szól Jézus: Ne bánkódjál, gyere hozzám közelebb.

Jézus előtt csak annak nehéz megállni, de annak valóban rettenetes megállni, akinek szívében nincs bánkódás, aki nem ítéli el önmagát, mert azt maga az Úr Isten ítéli el, de aki elítéli önmagát, azt felmenti Jézus és így szól: Ne bánkódjatok! Ha valóban bánkódva állunk meg előtte, hozzánk is így szól szava: Ne bánkódjatok, gyertek hozzám közelebb. Ahogy József is tette. Igaz, a testvérek voltak a gonoszak, de Isten működött mindezek felett és mindezeken túl, és mindezek által éppen ő maga hozta el József révén a szabadulást.

Észreveszitek-e, hogy így volt Jézussal is? Az emberi gonoszság letépte róla a ruhát, az emberi gonoszság keresztfára szegezte, az emberi gonoszság le akarta dobni a poklok mélységére, de mégis benne és rajta keresztül, de mégis általa és vele számunkra is az üdvösség érkezett el.

József szaván át szinte a Jézus szava cseng: Isten küldött engem hozzátok, hogy megszabadítsalak és megmentsélek benneteket. Úgy, miként az Apostolok cselekedeteiben írva van: azt a Jézust, akit ti gonosz kezeitekkel Isten eleve elvégzett akaratából keresztre feszítve megöltetek, feltámasztotta Isten a halálból. Ebben a textusban is a gonosz kéz és az Úr Isten akarata egymás mellett áll, mint a József történetében. Az Úr Isten a gonosz kéz fölé odateszi az ő kegyelmes akaratát, és a gonoszságot művelő kézről végső soron áldást tevő kezét csinál, miként a József testvérei gonoszsága felett Isten kegyelme működött. A Jézust keresztre feszítő gonoszságok felett is Isten kegyelme működött, és Jézus által ő maga adott nekünk bocsánatot és életet. Gondoljuk most magunkat a József testvérei helyébe, akik megrettenve állnak József előtt, felismerve arcában talán még most is a régi vonásokat, és megdöbbenve hallják a József szavát: Jertek közelebb, mert nem csak ti akartátok ezt. Ti gonoszul akartátok, de Isten jól akarta ezt; Isten küldött el engem elöttetek, hogy megszabadítsalak benneteket nagy szabadítással.

Jézus is így szól hozzánk: Az Atya küldött el engem tielőttetek, hogy megszabadítsalak titeket nagy szabadítással. Miként József háromszor is elmondja testvéreinek, hogy mindezt nem ti tettétek, mert ti csak a gonosz részét tettétek, de Isten akarta ezt, Isten tette ezt — éppen úgy magyarázza újra és újra Jézus, hogy az Atya akarata volt, hogy az Atya tette volt azt, hogy érettünk a keresztfára kerüljön és megszabadítson bennünket nagy szabadítással.

Majd azt mondja József a csodálkozó és megrettenő testvéreknek: „Siessetek, menjetek fel atyámhoz, és mondjátok neki, ezt mondja a te fiad, József, az Isten engem egész Egyiptom urává tett, jöjj le énhozzám, ne késsél, siessetek.”

Jézus, aki nagyobb, mint József, nekünk is azt üzeni: Az Atya engem mindenek urává tett. Jöjjetek énhozzám! Siessetek! Ne késsetek! József azt mondja a testvéreknek: siessetek, mert még hátravan öt nehéz esztendő. Elpusztulnátok nélkülem, de azért állított engem ide Isten, hogy megmentsélek és eltartsalak ben-

neteket. A titek lesz Gósen földje, a legdrágább, a leggazdagabb föld Egyiptomban. Mondjátok meg apámnak: jöjjön, siessen, ne késsetek.

Érzed-e, hogy minket is így hív Jézusunk: Siessetek, ne késsetek, mert még hátra-van számotokra sok nehéz öt esztendő, azaz még sok bánat és betegség, sok könny és fájdalom, sok gond és sok félelem van hátra az életekben, és nálam nélkül elvesztek a nehéz öt esztendőben, nálam nélkül elvesztek a messzeségben?! Jöjjetek énhozzám! Siessetek! Aki még otthon van, hívjátok és hozzátok el, hogy el ne vesszen. Én el-tartalok benneteket. A titek lesz a leggazdagabb föld, de nem a Gósen földje, hanem a szeretet és a kegyelem földje, a hit és a bocsánat földje. Én el-tartalok benneteket.

Mondd, nem így volt a te életedben is? Egyszer meghallottad a szavát: Én vagyok Jézus, éretted küldött engem az Atya, siess hozzám, ne késnél, és én majd megsegítlek, én majd megbocsátok neked, én majd el-tartalok téged, én majd napról napra erőt adok neked.

Ugye úgy volt a te életedben is, hogy téged is el-tartott? Mindennap el-tartott, mindennap új erőt adott. Tied lett a legdrágább föld, mert hazaérteztél hozzá és megértetted, hogy éretted történt minden. Pedig éppen úgy nem érdemelted meg, pedig éppen úgy nem érdemeltem meg, mint a József testvérei. Éppen olyan gonoszak voltunk mi is, akik oly sokszor éppen úgy letéptük egymás lelkéről a ruhát, a békességet, az Úr Isten nevééről pedig a dicsőséget, mint a József testvérei, akik éppen olyan gonoszak, bűnösök és önzők voltunk, mint azok, de éppen úgy szeretett és szeret minket Isten, mint József a testvéreit. Még jobban, mert sokkal nagyobbat küldött előre értünk, mint a József testvéreiért.

József üzen az édesapjának: „Ímé, a ti szemeitek látják, és az én atyámfiának Ben-jáminnak szemei, hogy az én szám hozzátok szól, beszéljétek hát el atyámnak minden én dicsőségemet Egyiptomban és mindazt, amit láttatok, és siessetek, hozzátok ide az én atyámat.”

Íme, a ti szemeitek látják, ezért menjetek el és mondjátok el. Jézus korában is ezt a parancsot kapták az apostolok: láttátok, menjetek és mondjátok el! Amikor Keresztelő János kétségbeesve üzent Jézusnak a börtönből: Te vagy-e valóban a Megváltó? — ezt mondta Jézus a követeknek: Nézzetek körül, a vakok látnak, a süketek hallanak, a bénák járnak, a szegényeknek az evangélium hirdettetik, és amit láttok, azt mondjátok el Jánosnak. És ezzel védekeztek az apostolok is, amikor Krisztus Urunk mennybe-menetele után a zsidó főtanács elé vitték őket és meg akarták tiltani nekik, hogy Jézusról beszéljenek, mondván: Ítéljétek meg ti magatokat, mert nem tehetjük, hogy amiket láttunk és hallottunk, arról ne beszéljünk.

De mennyi minden történik addig, amíg ezt meglátja az ember. Mennyi minden történik a József testvéreivel is, amíg meglátják végre abban az egyiptomi úrban Józsefet. Mennyi mindenben kell keresztülmennie az embernek, bánaton is, örömen is, nehéz próbákon is, amíg kinyílik lassan a szívünk és megtanulunk látni. Majd megtanuljuk elmondani azt, és akkor megtaláljuk a titkát annak is, hogy miképpen tudjunk másoknak Istenről beszélni, hogy azok is meglássák Isten dicsőségét.

Így fejeződik be a mai Ige: „És nyakába borula az ő öccsének Benjáminnak, és síra; és Benjámin is síra az ő nyakán, és megcsókolá mind a testvéreit, és síra őrajtuk.” Milyen boldog sírás lehetett ez, mert benne volt ebben a sírásban a sok régi bánat és fájdalom, mert benne volt e sírásban az új bocsánat, az új öröm és feloldódás. Milyen jó lehetett egymás nyakába borulva kisírni magukat.

Egyik szép énekünk így mondja: „Jézus ölébe bizton hajtom fejem le én, abban találok üdvöm, ha nyugszom kebelén.”

Amikor így tudunk odahajolni a Jézus szívére, amikor így tudjuk ott kisírni magunkat, akkor Jézus békességet és erőt, bocsánatot és otthont ajándékoz a mi életünkbe. Ámen.

Ábrahám próbája

Alapige: 1Mózes 22,1–13

Bibliailvasás: Zsidókhoz 11,1–2.6.8–12.17–19

Az újszövetségi gyülekezet úgy tekint Ábrahámra, mint a hit hősére. Személyében a hívő ember példaképe jelenik meg előttünk. A mai igehallgató különös figyelemmel tekint a hívő ember őstípusára, mert tisztázni akarja a maga számára a hit mibenlétét. Viselkedéséből meg akarja alkotni az igazhitű ember példaképét, melyet mértékül állíthat maga és gyermekei elé.

Milyen az igazhitű, illetve az istenfélő ember típusa? Erre a kérdésre manapság sokan a következő választ adják: A hívő ember elsődleges ismérve, hogy elfogadja Isten létezését és igaznak tartja mindazt, amit a Biblia és a hitvallások előnkbe tárnak. Vajon ez az igazi hit? Vajon a hit csak a hittételek elismeréséből és azok igaznak tartásából áll? Nem! Maga a Heidelbergi Káté is azt mondja, hogy az igaz hit nemcsak biztos ismeret, hanem szívbeli bizodalom is. Igen, a hit magába foglalja az Istenben való bizodalmat, az Isten szeretetét, az Istennek való engedelmességet is. De sokszor éppen hitünk megvédésének nemes szándéka, a hit tisztaságának a féltése háttérbe szorítja a hit ezen mozzanatait, és így elméleti hitté válik.

Ábrahám története éppen az Istenben való bizodalomban és az Isten iránti engedelmisségben ragadja meg a hit lényegét. Isten, amikor meg akar győződni arról, hogy Ábrahám mennyire féli őt, nem elméleti kérdéseket tesz fel neki, hanem azt kéri tőle, hogy áldozza fel egyszülött fiát, Izsákot. Ez volt az igazi próbatétel, ez volt az igazi kísértés, ahogy Károli fordítja.

Ábrahám feleségével együtt, Sárával, évtizedekig vár erre a gyermekre. Amikor végre megszületett, nagy öröm költözött sátrukba, akkora öröm, hogy el se tudjuk képzelni, mert ebben a gyermekben Isten ígéretei teljesedtek be. És Isten éppen ezt a gyermeket követeli tőle vissza.

Előfordul ma is, mindnyájan ismerünk ilyen eseteket, hogy szülők betegség vagy baleset által elveszítenek egy gyermeket. Talán éppen az egyetlen. Ha a szülők kegyelmet nyernek, eljutnak az Isten akaratában való megnyugvásra, és — a megrendülésből magukhoz térve — Jóbbal együtt el tudják mondani: Az Úr adta, az Úr vette el. Áldott legyen az Úrnak neve! (Jób 1,21) E történetben az a megdöbbenő, hogy Ábrahám a maga kezével kell hogy feláldozza a gyermekét. Ahogy a felolvasott Igében olvassuk, neki magának kell kést emelnie reá.

Az írásmagyarázók szerint itt nem az apai szeretet mélységes megsértéséről van szó, hanem a hit próbájáról. Mit jelent a hit próbája? Nagyon szépen szemlélteti ezt az Ábrahám és a görög Agamemnón története közötti összehasonlítás. A pogány görögöknél is gyakran előfordult, hogy az isteneknek gyermeket kellett áldozni. Ilyen volt az Agamemnón király esete is, akinek háborút kellett indítania a trójaiak ellen. Az 1200 hajóból álló flotta az auliszi öbölben készen áll a kivonulásra. De egyszerre olyan tökéletes szélcsend áll be, amely a hajók mozgását lehetetlenné teszi. Végso kétségbeesésében a király elhatározza, hogy az ő legdrágább kincsét, a leányát, Iphigeniát feláldozza Zeusznak, hogy az szelet küldjön a vitorlátkba.

Ennek az áldozatnak van értelme, természetesen az ókori görög vallás szellemében. Egy király feláldozza leányát a haza megmentése érdekében. Igazi hősi gesztus, amely a nagy német drámaíró is megihlette.

Annak az áldozatnak azonban, amelyet Ábrahámnak kellett bemutatnia, olyan rejtett értelme van, hogy teljesen értelmetlennek és embertelennek látszik. Hiszen itt a megígért fiúról van szó, akiről Isten azt mondta, hogy benne és az ő magyában áldatnak meg a föld minden nemzetségei. Most pedig Ábrahám az ígéretnek ezt a fiát kell hogy feláldozza.

Mit jelent ez? Vajon Isten meggondolta magát? Visszavonta ígéreteit és az ő ünnepelesen adott szavát? Ha Izsákot fel kell áldozni, nemcsak a szülők boldogsága forog kockán, hanem az üdvösségnek az ígérete is, amelyet Isten benne és az ő magvában adott.

Aki meglátja, hogy milyen nagy próbára tette Isten Ábrahám hitét és reménységét, meg tudja érteni, hogy milyen nagy szenvedéseken és kínokon ment keresztül ez alatt a három nap alatt. Ilyen rettenetes próbatételt csak a hívő emberek ismernek. A nagy reménykedőknek vannak nagy csalódásaik, és a hívőknek vannak próbatételeik. A próbatétel egyenesen a hit jele. Mózes V. könyve szerint Isten azért kísérti meg Izráel fiait, hogy megtudja, valóban teljes szívvel és teljes lélekkel szeretik-e őt (13,4). Ez az értelme Jakab apostol tanításának, aki levelében így ír a kísértésről: „Boldog ember az, aki a kísértésben kitart, mert miután megpróbáltatott, elveszi az életnek koronáját, amit az Úr ígért az őt szeretőknak” (1,12). Isten azt akarja, hogy mi a hit szempontjából is felnőtt férfiak és nők legyünk. Egy olasz közmondás szerint: „Az ember, akit nem a szenvedés nevel, mindig gyermek marad.” Új-Zéland szigetén él egy madár, amelyik elfelejtett repülni, egyszerűen azért, mert nem voltak olyan vadállatok, amelyek üldözőbe vegyék. Azok az őzek, amelyek nemzedékről nemzedékre az állatkertben nőnek fel, elsatnyulnak. Azok a gyermekek, akik szüleik részéről soha nem tapasztaltak ellenállást és minden akadályt elhárítottak útjukból, ami nehézséget okozott volna nekik, nem tesznek szert küzdőképességre és később lelkiileg összeroppannak. Isten azonban nem engedi, hogy az ő gyermekei ide jussanak. Ő nem a nyájias engedékenységgel nevelési elvét gyászolja, melyet az angol Spock hirdet, hanem Isten segít abban, hogy az őt féltők megpróbált és kipróbált emberek legyenek. Ő azért próbálja meg Ábrahámot, hogy az teljességre jusson hitében.

Induljunk el mi is Ábráhámmal a Mórija hegye felé, és legyünk tanúi ennek a próbának. A dán filozófus, Sören Kierkegaard a következőket írja naplójában: Ha lenne közöttünk egy nagy költő, az elmesélné, hogy ezen az úton az apa és a fia mit beszéltek egymással. Az Ige üzenetét azonban e költő segítsége nélkül is megérthetjük, hisz az előttünk álló szakasz az elbeszélő irodalom egyik remekműve. A szentíró rendkívüli tömörséggel, tárgyyszerűen ábrázolja Isten és az ősatya drámai találkozását. Már az első versben kitűnik, hogy ki áll az események középpontjában, ki a tulajdonképpeni cselekvő. Ez nem más, mint Isten, aki elhívta Ábrahámot és szövetséget kötött vele. Most is ő szólítja meg Ábrahámot, aki nevének hallatára így felel: Ímhol vagyok. Isten parancsa kemény. Szívén találja Ábrahámot, mert az egyetlen fiáról van szó, a megígért gyermekéről, a jövő reménységéről, akit ő nagyon szeret. Őt kell feláldoznia azon a hegyen, amelyet Isten mutat majd neki. Mint egy éles tőr, úgy járja át szívét ez a parancs. Nem, ez lehetetlen. Bizonyára nem jól hallotta Isten szavát az álomban. Mindenét odaadná Istennek, még a saját életét is, de Izsákot, a szeretett fiát, a beteljesedés gyermekét, a jövő zálogát nem. Isten nem kérhet tőle ilyent, hisz ez ellenkezik az ő tulajdon szavával. A következő éjszaka azonban újra szólott az Úr, és újra elhangzott a parancs. Tehát nem tévedés. Nem képzelődés. Isten szava szól, és ez elől nem lehet kitérni. Reggelig gyötrődött és tépelődött; mintha valakivel birkózott volna, úgy ki volt merülve. Ebben a tusában megszületett a döntés. Engedelmeskedik Istennek, rábízva életét Isten kezére, mert mindaddig soha nem csapta be őt. Mikor felkelt, elkészült az útra, felnyergelte a szamarat, fát hasogatott az áldozathoz, elbúcsúzott Sárától, maga mellé vette két szolgáját és Izsákot, a szeretett fiút, aki mintegy tízéves volt, és elindultak. Három napig mentek a Mórija hegyéig, és ez alatt a hosszú út alatt csak egy dologra gondolt, arra, hogy a hegyen meg kell áldoznia Izsákot. Az egészben az volt a legnehezebb, hogy ebben a próbában teljesen egyedül volt. Felesége gyanútlanul várja otthon őket, és még gondolni sem mer arra a pillanatra, amikor hazatér hozzá a hegyről, Izsák nélkül. Izsák, a nevetés gyermeke, az örvendezés fia, semmit sem tudva Ábrahám gondjairól, boldogan szaladgált a tavaszi réten, örvendezett annak, hogy apjával ilyen hosszú útra jöhetett.

Harmadnap a hegy alá érkeztek, és Ábrahám, a belső izgalomtól elgyötörve és testileg is kifáradva, kis pihenőt tart, majd mikor felkelnek, azt mondja a szolgálknak: „Elmegyünk amoda imádkozni, azután visszatérünk hozzátok” (5. v.). Ábrahám a hegyen egyedül akar lenni Istennel, nem akarja, hogy a próbatételnek tanúi legyenek. Ezért az elhárító mondás, mely végül beteljesül. Izsák vitte az áldozathoz szükséges fát, ő pedig vitte a szenet és a kést, nehogy a gyermek megsérüljön. És így mentek ketten együtt, ahogyan a szentfró tömören írja. Sokáig egy szót sem váltottak, majd Izsák megtörte a csendet, és kimondta a kérdést, amely már rég a levegőben volt: „Ímhol van a tűz és a fa, de hol van az égőáldozatra való bárány?” Ábrahám félt ettől a kérdéstől, de most, amikor elhangzott, szinte magától jött ajkára a válasz: „Isten majd gondoskodik az égőáldozatra való bárányról.” E válaszban benne volt Ábrahám teljes hite, Istenben való bizodalma, a jövőben való reménysége. Isten, a gondviselés Ura, most is vele lesz, reménységében nem fog megszégyenülni. Majd továbbmentek ketten együtt.

A történet utolsó része olyan, mint egy lassított filmfelvétel. Minden mozzanat részletesen ki van dolgozva. A Mórija hegyén Ábrahám megépíti az oltárt, rárakja a szenet és a fát, szótlánul megkötözi Izsákot, felteszi a farakás tetejére, aki végig néma marad, mint egy bárány, utolsó erejével a kés után nyúl, és akkor kétszer is hallja az Úr angyalának a szavát: Ábrahám, Ábrahám, ne nyújtsd ki a te kezedet a gyermekre, és ne bántsd őt, mert most már tudom, hogy istenfélő vagy és nem kedveztél a te fiadnak, a te egyetlenegyednek énérettem. Ábrahám a megszólításra most is igennel válaszolt. Most megmutatta, hogy csak Istenre tekint, hogy az ő életében az Úré az első hely, egyedül neki engedelmeskedik, ebben a rendkívüli helyzetben is bízik benne. Isten elfogadta Ábrahám engedelmisségét, most már meggyőződött arról, hogy őt teljes szívvel szereti, és felmenti a próbatétel alól. A hit hőse kiállta a próbát.

Amikor felemelte szemeit, egy kost látott a bozótnak, azt áldozta fel fia helyett. Így nyerte vissza Ábrahám az ő fiát. Ábrahám az égő oltár előtt térdre esett, és hálát adott Urának. Itt a magas hegyen, a gondviselés hegyén ismerte meg Isten hatalmát, erejét és irgalmasságát. Ábrahám hűségére Isten is hűséggel válaszolt. Pál apostol, aki élete folyamán sok súlyos próbát, kísértést szenvedett el, így tesz erről bizonyosságot: „Hű az Isten, aki nem hagy titeket feljebb kísértetni, mint elszenvedhetitek, sőt a kísértéssel egyetemben a kimenekedést is megadja majd, hogy elszenvedhessétek” (1Kor 10,13).

Miért kísért meg minket Isten? Azért, hogy bizonyosságot tudjunk mi is tenni az ő szabadításáról. Pál apostol a második korinthusi levél elején azt írja, olyan halálos veszedelembe került, hogy már elszánta magát a halálra. Ő nem tudna másokat megvigasztalni, ha nem lett volna olyan helyzetben, amikor neki is szüksége volt a vigasztalásra. Akkor tanult meg igazán hinni, amikor a halál egészen közel lépett hozzá. Mi nem tudjuk azt, hogy halálunk előtt milyen erős lesz bennünk a hit. Pál apostol azonban meg van győződve afelől, hogy a nehéz órák sebei és tövisei nélkül nincsen igazi, meggyőző erejű igehirdetés. A Galata-levélben írja: „Én az Úr Jézusnak a bélyegeit hordozom az én testemben” (6,17) — és ezzel nem egy misztikus dologra gondol, hanem valószínűsíti testre, melyeket többszöri megbotozása és megostorozása alkalmával szerzett (2Kor 11,24–25).

Ezért tudja az apostol hirdetni: „Ha az Isten velünk, kicsoda ellenünk? Aki az ő tulajdon Fiának nem kedveztét, hanem őt mindnyájunkért odaadta, mi módon ne ajándékozna vele együtt mindent minékünk?” (Róm 8,31–32).

Izsák feláldozásának a története tehát arra az áldozatra mutat, amelyet Jézus Krisztus hozott érettünk a Golgotán. A Biblia tanúsága szerint (2Kron 3,1) a Mórija hegye azonos azzal a hegygel, amelyen Jézus keresztyje állott. Ábrahám ezt a hegyet a gondviselés hegyének nevezte. Itt gondoskodott az Úr az áldozati bárányról. Nagypénteken, Izsákhhoz hasonlóan, Jézus vitte a fát. Ő sem ellenkezik ennél az áldozatnál. Akárcsak Izsák, hagyta magát megkötöztetni, mint egy bárány. Jézus áldozatát azonban Isten nem szakította félbe. Az ő tulajdon Fiának nem kedveztét, hanem őt mindnyájunkért odaadta. Jézus áldozatára Isten harmadnapon felelt, amikor

feltámasztotta őt a halálból. Azóta a mi egész világunk a kereszt fényében áll. Azóta tudjuk, hogy a világon nincs olyan hely, ahol Jézus ne járt volna, a világon nincs olyan út, amelyen Isten ne jönne velünk. Azóta tudjuk, hogy neki van hatalma meghallani és teljesíteni imádságunkat: Ne vigy minket kísértésbe, de szabadíts meg minket a gonosztól. Ámen.

Nagy József

Örömeink

Alapige: Efézus 1,1–14

Bibliaolvasás: Róma 8,15–32

Mai alapigénk a mennyei magasságokból úgy szárnyal felénk, mint a messzi, kéklő égből felénk repülő aranymadár: gondfelhőzte, fátyolos tekintetünkkel előbb alig vesszük észre, de ahogy egyre közelebb repül, felszáradnak könnyeink, s amikor szívünkhöz ér, boldogan ismerünk rá: íme, Isten hozzánk küldött aranymadara, mely csőrében hozza a hozzánk intézett örömeink három szakaszát.

Az első szakasz lángoló betűs szavaiból azt olvassuk ki, hogy ez az üzenet egészen nekünk szól; a második strófa szerint embertársaink a Krisztus Jézusban drága testvéreink, a harmadik üzenet átöleli az egész Istentől teremtett világmindenséget.

I.

Ez a mennyei örömeink így kezdődik: „Kegyelem néktek és békesség a mi Atyántól és az Úr Jézus Krisztustól.”

A gyülekezetnek szóló apostoli üdvözlés a „kegyelem” kifejezést hangsúlyozza.

Kegyelemért a halálra ítélt, a halálos ítéletének feloldásáért esedező ember könyörög. Mi ezek a halálra ítélt emberek vagyunk, mivel az Éden kertjében jogainkat eljátszottuk, mivel egész életünkön keresztül bűnt bűnre tetéztünk, mivel Isten előtt nincs semmi olyan érdemünk, ami a halálos ítéletünk megváltoztatásának reménységét kelthetné bennünk. Ennek a mennyei kegyelmi nyilatkozatnak éppen az a lényege, hogy teljesen érdemtelenül ölel át bennünket, hogy erőteljesen kiemel bűneink ingoványából, hogy teljesen reménytelen helyzetünkben megvigasztal és így megvigasztalva és megvigasztalódva örömmel zárhatjuk szívünkbe: mi bűnös emberek mindennap és minden percben Isten kegyelméből élünk.

Isten kegyelme számunkra békességet jelent. A kegyelem és a békesség egymástól elválaszthatatlan valóság. Békesség csak abban a szívben, csak abban a gyülekezetben van, ahol komolyan megtapasztalták Isten bűnt eltörlő kegyelmét, ahol naponként ebből a bűnt elengedő kegyelemből élnek.

Ez a békesség először az én szívem békéje, mely mindaddig, amíg eljut a kegyelem bizonyosságáig, szüntelenül háborog és békételenkedik, minden bajért mást okol és minden felelősséget másra hárít, de ha Isten megbékülő kegyelmét boldogan magába fogadja, akkor őszinte együttérzésünk és felelősségünk egyformán átkarolja az Isten képét hordó felebarátaink egyetemét.

Isten kegyelme és békessége áldáshoz vezet. A bibliai emberek nagyon jól tudják, hogy Isten áldását örökölni lehet. Isten Ábrahámnak adott áldása fiának, Izsáknak és unokájának, Jákóbnak is drága kincse. Isten áldása nemzedékről nemzedékre érvényes. Amikor Pál apostol Milétusban elbúcsúzik az efézusi vénektől, térdre hullva imádkoznak Isten áldásáért, hogy az efézusi presbiterek tudjanak gondot viselni mind saját magukra, mind a köztük lévő nyájra (ApCsel 20,28). Ma Isten áldását Szentlélek Isten ruházza ránk, hogy én, a bűnös ember, aki nem rendelkezem áldást átruházó erővel, szeretteim és gyülekezetem körében Isten áldása lehessen és legyen. Amikor én Istent áldom, akkor hálaáldozatul Istennek szentelem szívem és felajánlom azt Isten dicsőségének szolgálatára. Amikor Ábrahám engedelmisségével erre kész vagyok, akkor válok szeretteim számára áldássá. Ha Istennek áldozzuk életünket, akkor ha-

sonlatosak leszünk a Hargita forrásvidékéhez. Ahogy a Hargita vidékén mindenütt gyógyító forrásra bukkanunk, úgy életünkéből is mindenhol áldás fakad.

Ha magunkat Istennek áldozzuk, ha mások számára gyógyforrássá válunk, akkor a mennyei örömeinek első szakasza, mint Isten személyesen hozzánk szóló üzenete, felcsendül szívünkben: Isten már a világ teremtése előtt kiválasztott bennünket a maga számára.

Isten kegyelmes kiválasztása félreérthetetlenül bizonyítja számunkra Isten kezdeményező hatalmát és korlátlan irgalmát. Nem úgy és nem azért leszünk más emberek számára áldássá, mert önmagunkban jó emberek vagyunk, hanem Isten szabad jótetszéséből formál bennünket áldássá. Mivel Isten elkülönített minket a maga számára, ezért tudunk valóban gyógyforrásokká, igazi áldássá válni mások számára. Mivel Isten így bevont bennünket szentségének körébe, kegyelmének állandó közelségében valóban áldássá minősülünk és feddhetetlenek leszünk Isten előtt. Mi, akik bűneink miatt halálos büntetést érdemlünk, a Krisztus Jézusban bocsánatot nyerünk (2Tim 1,9). Isten eleve végzése szerint szent hívással hív bennünket kegyelme királyi székéhez, hogy átvegyük és szívünkbe zárjuk e mennyei dallam két nagy üzenetét: Isten a maga számára és saját végzése szerint választott ki bennünket. Isten kiválasztó kegyelme által hív bennünket a hála szolgálatára.

II.

E mennyei örömeinek első és második strófája egybecsendül szívünkben.

Isten kezdeményező kegyelme minket üdvösségre választott ki. A rólunk eleve végző Isten üdvösségünket a Krisztus vére által viszi végbe és valósítja meg. Krisztus vére által szabadít meg minket a bűntől és a kárhazottól.

A jeles ókori író, Plutarkhosz jegyzi fel, hogy az egyik nemes ókori filozófus, Themisztoklész, megsértette királyát, Admetoszt. A haragvó király száműzte birodalmából a bölcselőt, aki hírvivők és közbenjárók által állandóan kérlelte a királyt, hogy bocsásson meg neki, és fogadja vissza udvarába, hogy állandóan közelében lehessen. De a király hajthatatlan maradt. Sok-sok bánat és tőprengés után eszébe jutott a filozófusnak, hogy a király közelébe csak úgy kerülhet ismét vissza, ha a királyfi közvetítésével közelít a haragvó uralkodóhoz. Ezért visszalopakodott hazájába, sőt visszalopakodott a királyi palotába is, karjába vette a királyfit, és úgy hullt térdre a király előtt bocsánatért esdekelve. A király a királyfiért megbocsátott a kegyvesztett bölcselőnek.

Tulajdonképpen erről van szó mennyei énekünk második strófájában. Mennyei Atyánk bocsánattal ajándékozott meg minket „ama Szerelmesben, akiben van a mi váltságunk az ő vére által, a bűnöknek bocsánata az ő kegyelmének gazdagsága szerint”.

E mennyei örömeinek második szakaszának, zenei nyelven szólva, van egy „felütése” (Auftaktja). Ez a „felütés” pl. az, amikor egy négyütemű ének dallam nem az első, hanem a negyedik ütemmel indul. A Tudom az én Megváltóm él című énekünk is ilyen „felütéssel” kezdődik: Tu-dom az én Megváltóm él. Alapigénk 6. versében a „felütés” így hangzik: „Kegyelme dicsőségének magasztalására” váltott meg minket mennyei Atyánk. Isten kegyelme által az üdvösségre választotta ki megváltott gyermekeit és elhívott népét. A kiválasztottaknak tulajdonképpen üdvbizonyosságukban van „az elkülönítése”, mely azt jelzi, hogy Isten választott gyermekeinek és népének egész élete nem lehet más, mint Isten dicsőségének magasztalása. Aki hitében boldogan tudatosítja azt, hogy Isten „minket a maga fiaivá fogad Jézus Krisztus által”, az egész életét azért tudja Isten dicsősége magasztalására szentelni, mert megszabadult attól az aggodalmaskodástól, mely megbénítja az Isten iránti szolgáló szeretetét és hálaáldozatának naponkénti bemutatását. Ez a lélek nem fél többé a bűn és a halál végleges diadalától, mivel tudja, hogy Isten mennyei Atyjaként, Jézus Krisztus mennyei testvéreként vigyáz életére és ezért senki és semmi el nem szakíthatja az Isten szerelmétől. Így lesz a kegyelembe fogadott egykori bűnös élete arról szóló bizonyágtételé, hogy mi Isten jókedve nyomán lettünk megváltott gyermekeivé. Ezért kell úgy

folytatnunk életünket, hogy Istennek ne bánatot, hanem minél több örömet okozzunk. Ezért Isten gyermekeiként el kell határolnunk magunkat a bűntől és a Sátán minden hatalmától, ezért Isten gyermekeiként egész életünket önként Isten szolgálatába kell állítanunk. Mi, akik Isten gyermekei és a Krisztus Jézus örököstarjai vagyunk, csak így vagyunk és lehetünk méltók mennyei Atyánkhoz és mennyei Testvérünkhöz.

III.

Ebben az összefüggésben szólal meg öröménekünk harmadik strófája, mely az egész teremtett mindenségre kiható ökumenikus híradás.

E strófa központi üzenete az, hogy minden mi munkánk és érdemünk nélkül a Krisztus Jézusban és az ő visszajövetelében reménykedve lehetünk igazán mennyei Atyánk gyermekei. Jézus Krisztus az Isten népe számára a megígért Messiás. Ő a világ megváltója. Hadd közelítsünk és közeledjünk a világ Megváltójához egy bibliai esemény felidézésével.

Az agg Simeon, karjában a betlehemi gyermekkel, világok fordulóján ott áll a jeruzsálemi templomban. A tovatűnt történelmi évezredeknek, az ószövetség korszakának felmutatja a gyermeket: Íme a mi reménységünk, íme, akit szívszakadva vártunk, íme eljött, íme, itt van velünk az időben mind a világ végezetéig. Isten küldte el őt „világos fényül.” Majd a világ minden népeinek üdvösségére az eljövendő nemzedékek felé fordul: Íme, eljött minden népek üdvére. Eljött és eljön „ama napon”. Ez a betlehemi gyermek az Atya Isten „szerelmese”, a „mi örökségünk záloga”, mert Szentlélek Isten ereje és hatalma által újra alkalmassá teszi a világ összes népeit Isten dicsőségének szolgálatára. Benne és érette Isten elfogadja a mi gyermeki hódolatból fakadó szolgálatunkat. Isten elfogadja a mi szolgálatunkat! Ez a mi legnagyobb dicsőségünk és jutalmunk. Ez a mi örökségünk nemzedékről nemzedékre. Isten minden nép és minden nemzedék szolgálatát elfogadja és felhasználja. Ez a mennyei teremtő és gondviselő Atyához való testvéri tartozás teheti alkalmassá az egész teremtett világot Isten dicsősége szolgálatára, hogy Bábelből pünkösöd, pünkösödből üdvbizonyosság, éspedig olyan üdvbizonyosság szülessen minden szívben, mely évszázadok és évezredek fordulóján biztosan tudja, hogy Isten sohasem változtatja meg kegyelmi kiválasztásának örök dekrétumát. Ámen.

Péterfy László

Gondja van reánk!

Alapige: 1Péter 5,7

Bibliaolvasás: Máté 6,25-34

Ha levéllel kopogtat be a postás, érdeklődéssel gyűl össze a család, hogy megtudja, ki és miért írta a levelet.

Mi is azért vagyuk most együtt, hogy egy nekünk szóló levelet meghallgassunk. A feladó Jézus egyik legkedvesebb tanítványa, Péter, a nagy apostol. Figyeljünk mindén szavára. Mivel ismeri gondjainkat, bajainkat, egy jó tanácsot akar velünk közölni. Mit tegyünk gyötrelmeink közepette? Kihez forduljunk lelki betegségeinkkel? Igénkben gondokról van szó. Nincs élet gond nélkül. Vannak mindennapi gondok, melyek az élet velejárói. A családapának gondja van övéire, a jó édesanya gondot visel szeretteire, a hűséges munkás kötelessége teljesítésére.

Igénkben azonban másfajta gondokról van szó. Azokról, melyekkel Isten hatalmas keze alatt gyötörődünk. Ezek az aggodalommal vegyes gondok, amik megkeserítik az életet. Rátapadnak lelkünkre, mint a bojtorján tövise a ruhánkra. Nehéz tőlük megszabadulni. Szúrnak, gyötörnek, elveszik lelkünk nyugalma. Megrontják álmainkat, búskomorra teszik napjainkat. Esténként ruhánkat levethetjük magunkról, de a lelkünket gyötörő bajainkat nem tudjuk levetközni. Esténként, szobánkba belépve, kívülről marad az utca lármája, zaja, de behozzuk szívünkben aggodalmainkat,

félelmeinket. Ha mindnyájunknak, akik itt vagyunk, földi gondjaink kővé változnának és azt összeraknánk a templom piacára, az úrasztala mellé, akkor hatalmas kőrakás keletkezne. Be jó volna e kőnehezéktől valamiképpen megszabadulni. Ebben a tekintetben is elmondhatjuk az ének szövegével: „Itten nincsen ki segítsen, hát kihez folyamodjunk?” Bizony, kihez? Talán a parlamenti képviselőkhöz vagy az ügyvédhez? Vajon kihez?

Erre a gyöttrő kérdésre csak a levélfíró apostol tud nekünk választ adni. E két szóval kezdi: „Minden gondotokat...” Most itt vagyunk Isten házában. Illő, hogy itt elsősorban lelki, vallási tárgyú gondjaink foglaljanak le. Az, hogy mi módon szabadulhatunk meg a mi bűneinkből és nyomorúságainkból. Hogyan léphetünk rá az üdvösség útjára? Az apostol azonban nem tesz különbséget vallási és világi gondok között. A gondok kifejezés mellett ott van ez a fontos jelző: „Minden”. És ráadásul nem csip-csup gondokra van tekintettel. Mint például, hogy mit főzzünk, milyen ruhát vegyünk fel. Főleg a vállakat megpróbáló, a szíveket gyöttrő, az álmokat elűző gondjainkra kell gondolnunk. Igaz az is, hogy nincs olyan kicsi bajunk, amit Jézus észre ne venne, de másfelől nincs olyan terhes gondunk, amiben ne lehetne a mi segítségünkre. Gyakori és minden korban jellemző gond, amiről Jézus Krisztus szól a Hegyi beszédben, „hogy mit együnk, mit igyunk, mivel ruházkodjunk”. Azt mondja, hogy ezek a kérdések a hitetlenek szájából származnak, mert a benne bízók jól tudják, hogy az Atyának mindezekre gondja van: „kérésétek először Istennek országát és az ő igazságát, és ezek mind megadatnak néktek”. De ahányan vagyunk, annyiféle gond gyötör. Ti még ez alkalommal el tudtatok jönni a szent háza, de milyen nagy azoknak a száma, akiket ma is ágyhoz köt valamilyen betegség, testi gyengeség, egyeseket az öregség és a mozgásképtelenség. Ó, hányan vannak, akik csak lélekben lehetnek itt közöttünk. De hovatovább mindjobban ránk nehezednek a súlyos anyagi gondok. Egyre nő a pénzhígulás, kevés pénzünk is hovatovább egyre többet veszít értékéből. Az árak szinte utolérhetetlenek. Egyre nehezebb a bevásárlás. Ráadásul faluhelyen itt vannak a földek elosztásának gondjai. Kié legyen az ősi juss? Ez a kérdés apát szembeállít a fiával, testvért a testvérral. Emiatt a szeretet sokakban meghidegült, és a gyűlölet hovatovább fokozódik.

Vagy beszélhetünk a halál fullánkjáról, a gyász ütötte sebekről, a veszteség miatti sajnó gondjainkról. Hányan maradtak árván, özvegyen, testvér nélkül! Vagy milyen gyöttrő a holnap gondja. Ma még van, ahogy van, de mi lesz ezután? Hátha ránk tör a „pajzsos férfiú”, a szükség, a nélkülözés. Vagy mi lesz, ha a közeli háború vihara ide is áttérjed? Itt kell hagynunk szeretett otthonunkat, és ennünk kell majd nekünk is a menekültek és a bujdosók keserű kegyelemkenyerét? Lehet-e ennél nagyobb gondot elképzelni? Vagy ott leselkednek a lelki gondok: az önzés, a gyűlölet, a harag, az irigység, a hűtlenség, a részegség és így tovább. Mint tövis a testben, kullancs a bőrben, szú a fában, úgy tapadnak ránk a megszámlálhatatlan gondok, őrlenek, emésztenek, elszívják maradék erőnket. Maga a levélfíró Péter is megtapasztalta az állhatatlanság, a gyávaság gondját. Azon a szomorú éjszakán, ott az Olajfák hegyén, amikor az Úr Jézus Krisztus megmondta, hogy mindnyájan megbotránkoznak benne, Péter a legjobban fogadkozott: „én soha meg nem botránkozom”. Ekkor a Mester azt válaszolta, hogy még ezen az éjszakán, mielőtt a kakas megszólalna, „háromszor megtagadsz engem” (Mt 26,34). Tudjuk, hogy a jóslat bevált. A tagadás gondja őt is bántotta, ezért saját tapasztalatából adja nekünk a gondokkal kapcsolatos tanítást.

Egy régi római gyógyfürdő homlokzatára írták egykor: „Itt csak a gondokat letéve gyógyulhatsz meg.” Mi is gyógyulásra vágyunk. Az „áldott Orvos” tanácsa az, hogy igyekezzünk megszabadulni gondjainktól. De nem úgy, ahogy Vörösmarty tanácsolja a Vén cigány című közismert versében: „Szív és pohár tele búval, borral, Húzd rá cigány, ne gondolj a gonddal.” Sokan vannak, akik gondúzónek tartják az itallal tele poharat. Egyre nagyobb azoknak a száma, akik a gondok elől az alkohol mámorába menekülnek. Hovatovább egyre nő az italkimérések száma, és soha nincs egyetlen kocsmá sem vendég nélkül. Sőt, sokan az erős kábítószerekhez, drogokhoz folyamodnak, és így próbálnak szabadulni gondjaiktól. Valóban, a kábulat egy pillanatra bűt,

bajt, keservet, mindent feledtet; de aztán jön a szomorú ébredés, amikor üres zsebbel, megürült szívvel ismét csak szembe kell nézni a rideg valósággal, az idegeket megfagyasztó tényekkel. Aki rabjává vált az alkoholnak, drognak, az mind mélyebbre süllyed, mint a vízbefúló. Józan pillanataikban belátják, hogy végzetes lejtőre jutottak, de a megszokás rabsága nem engedi szabadulni őket. Végző, szomorú megoldásnak sokan az öngyilkosságot választják. Nemrég történt, hogy egy húsfeldolgozó üzem vezetőjének hibájából fertőzött húskészítmények kerültek a boltokba. Emiatt sok százan kellett hogy kórházban gyógykezeltesék magukat. A könnyelmű, kapzsi felelőst elzárás fenyegette. Ezt elkerülendő, inkább kész volt az öngyilkosságra.

Az apostol is tisztában volt azzal, hogy milyen sokan veszik gondúzónek kezükbe az italos poharat. Ezért tanácsolja az alapigénk utáni versben közvetlenül: „Józanok legyetek, vigyázatok; mert a ti ellenségetek, az ördög, mint ordító oroszlán szerte jár, keresvén, kit elnyeljen.” Ó, hányat nyel el városon és falun egyaránt a józanság hiánya miatt az ordító oroszlán! Az Ige tanácsa az, hogy „vessétek el minden gondotokat”. Egészen leegyszerűsítve az Ige mondanivalóját: vetésre van szükség. Ez nem nagy és nehéz tudomány. Ki ne vetett volna már vetemény- vagy virágmagot? Markából behintí a frissen felásott földbe. Ennek a vetésnek két fázisa van. Ki kell vetni a szívből a gyöttrő gondot. És nem adni helyet az aggodalomnak, ami a kishitűek és a pogányok jellemzője. A második tennivaló: vessük oda gondjainkat az Urunk lábaihoz, a Krisztus keresztje alá. A minket szerető Urunk képes levenni vállunkról minden terhet, és képes megszabadítani minket gyöttrő gondjainktól.

A viharos tengeren hánykódó hajón egyszer egy kisgyermek gondtalanul játszadozott. Mikor a megrettent matrózok megkérdezték, hogy nem fél a veszedelemtől, azt válaszolta, hogy miért rettegne, mikor az apja kezében van a kormány. Ne gyötörjön minket se a gond, mert a mennyei Atyánk kezében van életünk kormánya. Vagy ahogy a mai Ige is kifejezi: „Neki gondja van reánk.” A zoltárírónak is ez a tanácsa: „Vessed az Úrra a te terhedet, ő gondot visel rólad” (55,23). A mi Urunknak ez a tanítása: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megterhelettek, és én megnyugosztalak titeket” (Mt 11,28). Gondoljunk most arra, hogy milyen súlyos gondja volt Árva Bethlen Katának. Gyermeküket részint a halál, részint gonosz kezek ragadják el, hogy más hitben neveljék őket. Szeretett férjét is elveszíti. Igazán árva, özvegy marad. Imájában azt kéri: „ha dicsőségeddel megegyező, vedd le rólam nehéz keresztet, ne bocsáss rám több csapást, mint amennyit elviselhetek”. Sokszor tapasztalta meg, hogy Istennek gondja van reánk. Hogy el tudjuk viselni a keresztünket, felaprózva gondjainkat. Minden napra juttat belőlük. Jézus Krisztus arra tanít, hogy minden napnak elég a maga baja. Ne próbáljuk magunkra venni a holnap gondját is. Ahogy egyik énekünk tanácsolja: „Ő, bízd magad a kegyelemre.” Ha nem félsz beülni egy gépkocsiba, amelyet egy ismeretlen sofőr vezet, ha felfekszel egy műtőasztalra, melyen egy ismeretlen orvos készül téged megműteni, akkor mennyivel inkább rábízhatod magad arra, aki biztosan szeret és mindenben javadat akarja, és akinek van hatalma segíteni rajtad, akinek van hatalma levenni válladról gondjaidat. Ha van gondja az ég madaraira és a mezők liliomaira, mennyivel inkább gondoskodik rólad, te kicsinyhitű!

Tedd te tehát nyugodtan életedet az ő atyai kezébe. A tengeri vihar alkalmával Jézus megintette a süllyedni készülő kicsinyhitű Pétert, mert kételkedett segítőkétségében. Ki is mentette a tenger habjaiból. Mi is tegyük félre a kétséget, a csüggedést, a kishitűséget, mert neki van hatalma még az égő tüzes kemencéből is kimenteni a benne igazán bizókat. Káténk is arra tanít: „Ő úgy megőriz, hogy az én mennyei Atyám akarata nélkül még csak egy hajszál sem eshetik le fejemről; sőt inkább mindennek az én üdvösségemre kell szolgálnia” (HK 1. k.). Ha pedig makacs vagy és sehogy sem akarsz szót fogadni, akkor cipeld magad gondjaidat, de ne átkozd, káromold teremtő, gondviselő Uradat. Mégis azt tanácsolom, hogy nem jó az embernek egyedül lenni, főleg terhes gondjaival. Ne feledd, hogy ő jó és megbocsátásra kész Atya, aki nem űzi el magától tékozló fiait és leányait. Szólj gyermeki bizalom-

mal: Uram, gondokkal terhelt a szívem, és már nem bírom keresztetemet, trónusod elé teszem fájó, sajnó szívemet.

Vésd fel jól szíved hústáblájára a mai Ige vigasztaló üzenetét: „Minden gondotokat őreá vessétek, mert neki gondja van reátok.” Ámen.

Werner Pfendsack
Svájc

Nem elég hétszer...

Alapige: Máté 18,35

Bibliaolvasás: Máté 18,21-35

Nem tudhatjuk biztosan, mi készítette Pétert ennek a különös kérdésnek a felvetésére, hogy hányszor kell az ellene vétő testvérnek megbocsátania. Talán az a jóság és elnézés váltotta ki belőle ezt a kérdést, amivel Jézus a körülötte lévő embereket fogadta, hogy most ő egyszerre személy szerint tudni akarja, meddig mehet el e tekintetben, hogy ennek a jóságnak és elnézésnek mégis nincs-e határa, amelyen túl már senkit nem lehet kötelezni a megbocsátásra. Vagy pedig meg akarja mutatni Jézusnak, hogy már tanult valamit tőle, ha hétszer is hajlandó megbocsátani.

Nem tudhatjuk, hogy miért vetette fel a kérdést, de egy dolog azonnal világossá válik, hogy ti. Jézusnak ez a hasonlata is valami egészen valós tényből indul ki, és pedig abból, hogy köztünk emberek között léteznek kiegyenlítettlen adósságok. Nem csupán olyanok, amiket egy ideig frásztalunkban vagy esetleg egy lehetőleg rejtett fiókban tartogatunk, mint pl. az utolsó fogorvosi számlát, vagy a betegsegélyző céduláit, vagy az adóhivatal, vagy éppen az egyházfenntartói adományunk nyugtáit. Vannak még egészen másféle kifizetetlen számláink: olyan dolgok, amik egymástól elválasztanak, amelyek köztünk állnak, olyan dolgok, amiket nem tudunk elfelejteni és megbocsátani, amiket rossznéven veszünk egymástól s állandóan felhányunk egymásnak.

Mindnyájunknak vannak ilyen számlái szívünk rejtett rekeszeiben. Különböző nevek állanak ezeken, s talán olyanok, amelyek gyakran visszatérnek. Ismertem valakit, aki valóságos könyvelést vezetett ezekről a különös számlákról egy kis füzetben, pontos adatokkal és gondos jegyzetekkel a mindenkori tényállásról. Így évek múlva újra és újra utánanézhett és elolvashatta, hogy mikor és ki által érte valami bántódás. Nem kétséges, hogy a mi nevünk is ott áll egy-egy embertársunk szívében hordozott kiegyenlítettlen adósságlistáján, akkor is, ha arról nincs pontos elképzelésünk. Vannak emberek, akik haragusznak ránk, anélkül hogy tudnánk, miért. Viszont sok esetben tudjuk haragjuk okát.

Nem ezek a kiegyenlítettlen adósságok jelentik-e a legnagyobb gondot embertársainkkal való együttlésünkben? Mennyi egymással szembeni bizalmatlanságnak, viszálynak és fagyos tartózkodásnak található itt a gyökere, de ugyanakkor mennyi megkötöttségnek, körülzártaságnak, félelemnek és lelki görcsösségnek az oka is ez. És ez nem csak a személyünk körül van így. Nincs-e sok kifizetetlen adósság nemzeti és nemzetközi vonalon is? [...] Pl. Izrael és az arab államok vagy a fekete és a fehér fajhoz tartozók között? Nincsenek-e ezenkívül még olyan kiegyenlítettlen adósságok, amelyek a mi korunkat a szakadék szélére taszítják? Nem kerülte el a figyelmünket, hogy ebben a példázatban mindig visszatér egy rettenetes szó: hétszer fordul elő a szövegben a „fizetni”, illetve „megfizetni” kifejezés. Ezekért kiáltanak azok a kifizetetlen számlák is, amelyek életünket terhelik. Egy napon majd előkerülnek, valaki bemutatja azokat nekünk, és azt mondja: fizesd ki, amivel nekem tartozol.

Bizonyára észrevettük, hogy Jézus példázata két síkon történik. Csupán a második síkon áll egymással szemben a szolga és a szolgatárs. Előtte még egy másik síkról van szó. Jézus azt mondja: „Hasonlatos a mennyek országa a királyhoz, aki számot akar vala vetni az ő szolgálival.” Itt még egy más síkon folyik a számolás: a király és szol-

gái között. Itt is vannak kiegyenlíthetlen adósságok, csak hát egész más formájúak. A szolga, akiről itt szó van, tízezer tálentummal tartozott királyának. Valószínűleg nagy összeggel. Átszámítva mai pénznemünkre, százmillió svájci frank körüli összeggel. Bizony, ilyen magasra ugrik az összeg, ha a király elkezd szolgáival az elszámolást. És ez a szolga nem csak úgy akar ki, még csak nem is kivételes eset. Nem kétséges, hogy Jézus kire gondol. Itt mirőlunk van szó. Így áll a helyzet, mondja Jézus, ha Isten elkezd velünk számolni.

Talán csodálkozunk ezen a nagy adósságösszegeken, nem érezzük magunkat ennyire eladósodva. Elméletileg nem is lehet azt kiszámítani. De az elszámolás máris megtörtént. Nem halálunk órájában fog történni, s nem is az utolsó ítélet napján. Életünknek ez a milliós adóssága máris napirenden van. Felettünk is elhangzott az a rettenetes parancs, ami a hasonlatbeli szolgát akkora kapkodásra készíti, hogy feleségét, gyermekeit és mindenét, amije van, eladja az adósság kifizetésére. Ugye gondolunk arra, hogy ez valahol megtörtént, de Egyet adtak el, Egyet mindenkiért. Ő fizetett, nem pénzzel, hanem életének és vérének odaadásával. Csak ennek a királynak a Fia mondhatja el nekünk ezt a hasonlatot. Ő fizette ki a köztünk és királyi atyja közti tartozást. Ez a kereszt titka. Ómiatta áll most már életünknek minden adósságkövetelése felett ez a hallatlanul nagy szó: Kifizetve.

Ez az örömhír áll Jézus hasonlatának középpontjában. Mivel Jézus maga van itt, teljhatalmát felettünk is érvényesíti, és pedig úgy, hogy az Úr irgalmas az ő szolgájával: megszánta, elbocsátotta, és az adósságot is elengedte neki. De nem azért, mert nem veszi komolyan a tartozást, vagy mert lágyan és engedékenyen átnéz rajta. Ezt könnyen így gondolhatnánk. Az Úr elválasztja egymástól az embert és a bűnt, a tettetést és a cselekedetet. Isten nem csak a kifizetetlen adósság tényállására tekint, hanem látja mögötte a boldogtalan embert. Ném átkoz meg minket, amikor bűnünket átkozza. Igaz, nevével nevezi azt, megállapítja bűnös voltunkat, aminek napvilágra kell jönnie. De nevünkön szólít minket. A bűnhődést Fia vállalja, hogy mi is fiai lehessünk. Jézus keresztjén nem a hamisan értett „jó Istennel” találkozunk, aki könyörületességének köpenyével mindent befed, hanem a szent Istennel, aki megtöri a bűn hatalmát és ugyanakkor megajándékoz szeretetének csodájával.

De ugyanakkor nem teljességgel felfoghatatlan és érthetetlen, ami a példázat másik síkján történik? Mennyit érhet az a száz dénár, amivel a szolgatárs a másiknak tartozik? Hiszen ez az összeg már csak egymilliomod része annak, amit a szolga éppen most ajándékba kapott. Lehet másképpen, mint hogy a szolga az ő szolgatársát átöleli és tartozási papíráját száz darabra tépi, miközben testvérét saját örömeiben részesíti?

Sajnos nem csak hogy lehet másképpen, hanem másképp is van! Ez ennek a példázatnak a döbbenetes pontja. Jézus még azt is mondja, hogy a szolga megragadta az ő szolgatársát, fojtogatta és börtönnel fenyegette, ha meg nem fizeti az adósságot. Semmit de semmit sem akar neki elengedni. Nem azért, mintha nem tehetné, hanem kifejezetten azért, mert „nem akarta”.

Látjuk-e a tükröt a példázatnak ebben a pontjában? Nem vagyunk-e éppen ilyenek? Mi sem vagyunk képesek az egymás közti adósságok eltörlésére. Talán keresztyéni kötelességből mondjuk néha — s közben arra gondolunk, hogy milyen jók is vagyunk —, hát megbocsátok, de felejtani nem tudok és nem is akarok. Talán Péternél is így volt ez, és ezért számolgat. Méltányos-e valakitől azt kérni, hogy hét alkalomnál többször is megbocsásson? Nem a végső határt érinti-e már ez a hétszeri megbocsátás? És nem jutottunk-e már el eddig a határig, azt mondván, hogy többször már nem tudok megbocsátani? Tovább nem bírom elviselni, ez nem mehet így tovább?

De Jézus azt mondja: nem hétszer, hanem hetvenhétszer, vagy egy másik olvasat fordítása szerint: hetvenszer hétszer. S ez azt jelenti: korlátlanul, számítás nélkül. Vajon a számolgatás nem gyanús-e már önmagában? Nem a mi embertársunk bűnének újrafelsorolását jelenti-e? Jézus azt mondja: nem számolgatni, hanem megbocsátani számolás nélkül! Olyan túláradóan, olyan nagyvonalúan, olyan feltétlenül, ahogy Isten bocsát meg nekünk, úgy bocsáss meg te is.

Ismerjük az ellenvetést, hogy hát: mindig én bocsássak meg, én legyek a buta? Vagyis más kifejezéssel: vajon nem fogja-e a másik ezt a helyzetet szégyentelenül kihasználni s az én elnézésemmel visszaélni? Talán érezzük ebben a kérdésben a félelmet, a megkötöttséget. Ez csak akkor tűnik el, ha merjük vállalni ezt az ugrást, a megbocsátást.

Azt olvassuk a példázatban, hogy az Úr „elbocsátá azt a szolgát”. Ez a megbocsátás: a másikat elbocsátani. Ugyanazt tenni, amit Isten tesz velünk. Ahogyan ő az embert adóssága alól feloldja, úgy szabad nekünk is különbséget tennünk tettesek és tett között. Ha a kereszttől indulunk el a két dolog elválasztására, akkor nemet mondunk a bűnre, az igazságtalanságra és a gonoszságra, és annál erősebb lesz az „igen”-ünk az ember felé. Ez jelenti a megbocsátást: a korlátlan „igen” a másik ember felé, még akkor is, ha annak valamilyen cselekedete szíven talált. Mennyivel inkább szívig hatóan sértettük meg mi Istent tetteinkkel. És ő mégis élni hagy és elbocsát minket, Krisztusban egész szeretetét ajándékozta nekünk. Hogyne bocsátanánk el és hagyánánk élni embertársainkat mi is, szívből szeretve őket!

Csupán ez után a korlátlan igent mondás után nyílnak meg az út a vitás pontok megbeszélésére, amelyek a tartozásokat okozták, hogy azokat tárgyilagosan megközelítve, közös megoldást keressünk. Vajon nem nyílna-e meg éppen itt, a személyi vonatkozásokon túl, nemzeti és nemzetközi vonalon is egy út a kiegyenlített adósságok tisztázására?

Nem is fontos, hogy a másik akarja vagy nem akarja a megbocsátást. Így van ez a példázatban is. Az adós mind a két esetben kegyelemért vagy legalább haladékért, türelemért könyörög. De nem ez a feltétele az isteni irgalomnak. Vajon az a várakozás, míg — elvárásunk szerint — a másik összetörpülve, alázatosan és összetörve hozzánk jön, nem egy utolsó, rafinált öncsalás? Talán sohasem fog hozzánk jönni a másik. És adóssága ugyanakkor a nyomorúságot is jelenti. Vajon éppen ezért nincs-e szüksége egész szeretetünkre, ahogyan nekünk is szükségünk van Isten szeretetére? Közöttünk emberek között nincs olyan adósság, amely nem kölcsönösségen alapulna, és ha csak 10% terhelne engem és — ahogy vélem — 90% a másikat, kinek volna könnyebb a maga részét felvenni és az első lépést megtenni? Ettől a lépéstől függ annak a felszabadulása, aki maga is Isten irgalmasságából él.

A példázat befejezése nagyon keményen hangzik. A király számára nem közömbös, mit tesz a szolga, akit elbocsátott. A megbocsátás nem a mi tetszésünkre van bízva. A meg nem bocsátás sohasem a jogunk, hanem mindig a bűnünk. Jézus nem hagy kétségben afelől, hogy Isten visszavonhatja irgalmasságát, ha mi azt másoktól megtagadjuk. Az irgalmasság nem olyan birtok, amelyen nyugodtan ülhetünk, hanem ránk bízott jó, ami csak akkor marad meg nekünk, ha továbbadjuk.

Ma elkezdhetjük, megnevezhetjük az első lépést, amikor felragyog: megértettük, mit jelent a mi időnkben is a megbocsátás titka. Megbocsátás csak olyan ember számára létezik, aki maga is tud megbocsátani. Így gondolja ezt Jézus is, amikor a Miatyánk ötödik kérését mondatja velünk: „És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek.” Amen.

Fordította: Nagy Irén

Werner Pfendsack
Svájc

Különös arányok

Alapige: Máté 20,16
Bibliavetés: Máté 20,1-16

Furcsa módon, kétféle érzéssel reagálunk erre a példázatra. Egyik oldalon szeretnénk a gazdának igazat adni, hiszen betartotta a megállapodást, nem tett semmi igazságtalanságot. Egyesekkel szemben még többet is tesz, mint amire kötelezte magát. S mégis az a benyomásunk, hogy itt valami még sincs rendjén. Egy mai vál-

lalkozó semmi esetre sem jár el ilyen módon alkalmazottaival, hogy ti. nincs tekintettel a tényleges munkateljesítményükre. Itt pedig ez történik: mindenki pontosan ugyanannyi fizetést kap, akár tizenkét órás megerőltető munkanap, akár csupán egyetlen munkaóra van mögötte. Természetes, hogy a szőlőnek ura — ahogy ő maga is mondja — úgy jár el az övéivel, amint neki tetszik. Viszont a munkapiacnak megvannak a játékszabályai, amiket be kell tartani. Meghatározott viszonyban és arányban kell hogy álljon az, amit valaki végez és amit azért kap, tehát teljesítmény és fizetés megfelelő arányban vannak. Ahol ezt az arányt valami megzavarja, ott veszélybe kerül az ún. munkabéke, bérkonfliktusok jönnek létre, amelyek a legvadabb sztrájkokhoz vezethetnek, s amelyek legtöbbször a fizetéskérdésből robbannak ki. Akarva, nem akarva úgy érezzük, hogy ennek a példázatbeli munkaadónak a magatartása nem igazságos, még akkor sem, ha ő az ellenkezőjét erősítgeti.

Kétségtelen, hogy Jézus várja ezt a reagálást az elhangzott példázatra, különben nem mondaná el ilyenformán. Valósággal kihív minket, azt akarja, hogy elgondolkozzunk afelett, amit nekünk mondani akar. Ezt a példázatot egy egészen hasonló kérdésre vonatkoztatja, ami már foglalkoztatta a tanítványokat: Közvetlenül ez előtt a példázat előtt Péter arra mutat rá, hogy mennyi mindent vállalt, vagyis szó szerint: „Elhagytunk mindent és követtünk téged” — és jön a kérdés: „Mink lesz hát minékünk?” Tehát itt is a kérdés: Mi lesz a fizetség? Még Jézus tanítványai is felteszik ezt a kérdést, hogy érdemes-e Krisztusért és az ő ügyéért dolgozni, mi hasznunk belőle, ha az egyházban részt veszünk valami közösségi munkában. Bizony, ezek nem valami szép és épületes kérdések. Ilyen nyíltan kimondva talán még kínosan is hangzanak. De mélyen emberiek. Azért nem hallgat róluk a Biblia, azért nem tesz úgy, mintha nem is lenne szabad felvetni őket. Sokkal mélyebben benne élnek még a keresztyén emberben is, mint ahogyan el tudnánk képzelni.

Vagy talán sohasem foglalkoztatott és nyugtalanított a kérdés életünk egy-egy nagy próbájában, a betegség vagy a szenvedés napjaiban, vagy amikor olyan gond nehezedett ránk, amitől nem tudtunk megszabadulni, hogy mit is használ a hit, érdemes-e egyáltalán imádkozni, bízni, kitartani, reménykedni, Isten közelségére számítani? Pontosán ez a Péter kérdése: „Mink lesz hát minékünk?”

Ez a kérdés nemcsak személyünket érintheti, hanem a gyülekezetet, Jézus Krisztus egyházát is. Közülünk hányan áldozzák erejüket, idejüket, talán egészségüket, pénzüket, javaiknak s talán családi életüknek is egy részét mások szolgálatára a keresztyén együttműködésben. S vajon nem merül-e fel néha szívünk rejtett zugaiból a kérdés: mi hasznunk van belőle, érdemes-e, nem volna-e jobb erőnket más ügyekre fordítani? Újra itt van a Péter kérdése: „Mink lesz hát minékünk?”

Talán csodálkozunk, hogy Jézus nem utasítja vissza ezt a kérdést, nem mondja Péternek, hogy ilyesmit nem szabad kérdezni. Jézus új fénybe állítja ezt a kérdést. Ez mindjárt a példázat elején világossá válik, amikor a szőlő ura újra és újra kimegy, hogy munkásokat fogadjon az ő szőlőjébe. Szüksége van munkásokra. Egyedül nem tudja és nem is akarja elvégezni a munkát. A munkások végezzék számára és ővele a munkát. Olyan sok a tennivaló ebben a szőlőben. A munka megerőltető. Amikor a munkások a napnak elszenvedett hőségéről és terhéről beszélnek, nem túloznak. A szőlőskerti munka a szabadban folyik. Az ember ki van téve a szélnek és az időjárás viszontagságainak. Vannak kellemes, de nagyon meleg viharos napok is. De a munkások nincsenek egyedül. Nincsenek magukra hagyatva. Ott van a szőlősgazda és velük dolgozik. A munkások is kölcsönösen kiegészítik egymást.

Megértettük Jézus hasonlatát. Az ő szolgálatára való elhívásra gondol. Mi azonban ne mulasszuk el, hogy ennek a példázatnak a háttéréből két dolgot kiemeljünk.

Az egyik a munkára való elhívás, és ez nem csupán kép a hasonlatban. Krisztussal lenni, őt követni, vele szerződni nem világnézetet, nem kegyes érzést, felemelő hangulatot, nem is csupán személyes boldogságot vagy üdvbizonyosságot jelent. Ha hív minket, csak azért teszi, hogy neki dolgozzunk. Ez nem azt jelenti, ahogyan mi hirtelen keresztyéni gondolkodásunk szerint elképzelnénk, hogy az egyház számtalan szervezetének egyikében a sok szolgálati lehetőség között valahol egyszerűen mi is

közreműködünk. Ez is van. Egyházunkban mi mindnyájan ténylegesen rá vagyunk utalva mindenki munkájára. De Isten munkája ezen kívül is történik.

A világ az ő szőlője. Ezért van szükség olyan sok munkásra. Ha valaki akárhol munkálkodni kezd, s ott van, ahol segíteni kell gondolkodásával, erejével, megoldásokat keresni korunk sürgető problémáira, akkor már Isten szolgálatában áll, akár tudja, akár nem, akár nyilvánosan, akár titokban teszi ezt. Néha még egy vitatható viselkedésű kellemetlen ember is állhat Isten szolgálatában, anélkül hogy tudomása lenne róla. De akkor is, ha egy szolgálat egészen titokban történik, talán a családban, egy vagy két más ember között, akkor is Isten szolgálatában állunk. Ez tehát az egyik.

És a másik, amin nem lehet csak úgy átsiklani, a következő: Az ember nem kezdheti el ezt a munkát csak úgy a saját szakállára. Valaki szerződött, vagyis toborozza, elhívja. Ez az elhívás nem egy időben és ugyanolyan módon történik mindenki számára. Természetesen nem kell egy példázat minden egyes vonásából valami jelentést kihámozni. De ha ez a gazdaember egy nap nem kevesebbszer, mint ötször, szinte kétóránként újra és újra kimegy, hogy új munkásokat keressen és toborozzon, akkor ez már félreérthetlenné teszi, hogy Jézus földön töltött napjai óta nem múlik el a világ életében egyetlen olyan korszak sem, amelyben hívása ne volna hallható, amelyben ne hallanák mindig újabb és újabb emberek az ő követésre szólító hívást. Sőt, úgy tűnik, hogy egyre több azoknak a száma, akiket hív és akik munkálkodnak s akiknek száma eléri a maximumot az emberiség napjának tizenegyedik órájában. Nem ok ez a reményre még a mi egyházunk sok gondot okozó, visszaeső tendenciájának közepette is?

Vajon ezeknek az elhívási időknek a különbözősége nem vonatkozhatna-e különböző életkorokra? Nem mindenki érti meg a hívást már életének reggelén, hogy még ifjúságának éveiben friss erővel álljon Isten szolgálatába. Némelyek csak életük delén, sokan csak életük alkonyán vagy éppen életük tizenegyedik órájában hallják meg a hívást. De Jézus azt mondja, hogy sohasem késő elkezdni a munkát. A legkésőbb hívottaknak is azt mondja a gazda: „Menjete el ti is a szőlőbe.” És ők mennek.

Látjátok-e ilyen szempontból is a hallatlanul nagy ígéretet, a remény erejét, ami ezen a példázaton átsugárzik? Mennyire szükségünk van erre ezekben az időkben s talán éppen ma személyesen nekünk is. Nem tudjuk, hogy életünknek hányadik órája ütött. Nem tudjuk, hogy meddig lesz még egy napunk vagy néhány óránk a munkálkodásra. Nem tudjuk ezt sem a világra, sem magunkra nézve. A gazda azonban még mindig útban van. Járja a mi időnk piacait is és kérdezi: „Miért álltok itt egész napon át hivalokdván?” Az egyházban talán ott vagyunk, és mégis tétlenül állunk. Valaki lehet nagyon elfoglalt a mindennapi élet ezer dolgával, dolgozhat reggeltől estig és mégis tétlen. Ha eddig azt mondhattuk: „Senki sem fogadott meg minket”, ezentúl már nem mondhatjuk, mert ő mireánk gondol, mert ő minket hív: „Menjete el ti is a szőlőbe!”

Most már értjük, mit jelent ez a különös napszám annak a napnak az estéjén. Szabad a bér után érdeklődni. Minden munkás méltó a maga jutalmára, mondja a Biblia. Jézus fontosnak tartja ezt hangsúlyozni is a példázatban. A szerződés világos. Egy dénár abban az időben egy napszám becsértéke. Nem sok, de meg lehet belőle élni. A példázatban ezért mindenki megkapja a bérét. Istentől sohasem megyünk el üres kézzel.

Ha Isten országáért, az ő nevének megszenteléséért, az ő akaratának a beteljesüléseért dolgozunk és harcolunk, akkor azt ennek a világnak a megújulásáért, Isten uralmának az élet minden területén való megvalósulásáért tesszük: az emberek és a népek együttélésében a békéért, a szabadságért, az igazságosságért és nem utolsósorban az igazságos fizetésért embertársi viszonyainkban. Erre a győzelemre, Isten akaratának megvalósulására tekintve munkálkodunk. Hogy lehetnénk kizárva abból az ügyből, amelyért küzdünk? Akkor is, ha teljes győzelme csak az utolsó napon jut érvényre, ha abban részt vehetünk, abban részt kaphatunk, azért dolgozni, remélni, hinni és várni tudunk, már önmagában jutalom a munkában lévők számára. Ez az az egy dénár, amit mindenki megkap.

De éppen ezen a ponton kezdődik a vita. A példázat itt tesz mindnyájunkat próbára. Mert az, amiről a végén a gazda és a munkások között a tárgyalás folyik, nem maga a bér kérdése, hanem annak nagysága, hogy ti. mindenki egy dénárt kapjon, akár egész nap, akár csak egy órát dolgozott. A zúgolódó munkások a példázatban csak a teljesítménybért ismerik. Azért „gonosz a szemük”, ahogy a gazda mondja. Sajnálják ugyanazt a bért azoktól, akik később jöttek, kevesebbet dolgoztak, áldoztak és vállaltak, mint ők. Nagyobb teljesítményük alapján elvárják, hogy ők jobb fizetést kapjanak. Itt hirtelen megvilágosodik, hogy mi is volt munkájuk tulajdonképeni oka: nem az Úrnak való szolgálát, hogy szőlőjében, az ő ügyéért dolgozzanak, hanem a saját nyereségük reménye. A mai napig is ez a veszélyes felcserélés teszi kérdésessé keresztyéni tevékenységünket. Tudunk vállalni nélkülözést, áldozatot, lemondást. Hősies elszántsággal, ámulatos állhatatossággal tudjuk a nap terhét és hőségét viselni. De végül is nem Istenért, nem Jézus Krisztusért, nem az ő megváltó munkájáért, nem a másik emberért, nem annak üdvösségéért, nem a világ üdvösségéért tesszük, hanem saját magunkért, a mi ügyünkért, hogy mi megszabaduljunk, hogy a mi teljesítményünket dicsérjék, hogy a mi munkánkat elismerjék és honorálják. Ebből származik az az irigy pillantás, hogy a másiktól, a később jövőtől, a később elhívottól sajnáljuk Isten jószágát s ezzel egész keresztyéni tevékenységünket rossz hírbe hozzuk. Mennyi „keresztyéni” ítékezés, kritizálás, egymás elítélése, egymás hitének gyengítése, szeretetlenség és egymással szembeni keményszívűség, görcsösség és örömtelenség okát találjuk meg ebben.

Hogyan szabadulhatunk meg ettől? Hogy lehet ezt a mélyen gyökerező és mégis oly ritkán felismert és beismert keresztyén önzést legyőzni? Ha felfedezzük, hogy az Úr szőlőjében való munkálkodást még valójában el sem kezdtük, hogy még előttünk áll az ő számára végzett munka. S egyszerre aztán ott láthatjuk magunkat az utolsók között, akiket még éppen elért az Úr hívása. Akkor aztán tudni fogjuk, hogy az, amit még tehetünk, nem valami teljesítmény, hanem egy nagy és kegyelmesen megadott lehetőség. S akkor szívünket betölti az öröm, hogy mindenki megkapja, s köztük mi is megkapjuk az egy dénárt, mert az Úr jó és úgy határozott: „Én pedig ennek az utolsónak is annyit akarok adni, mint néked.” Ekképpen lesznek az utolsók elsők és az elsők utolsók. Ámen.

Fordította: Nagy Irén

J.C. Ryle

Skócia

A kőszikla

Alapige: Máté 16,13-20

Bibliaolvasás: Máté 17,1-13

Ebben az igeszakaszban olyan szavak hangzanak el, melyek a keresztyének közötti fájdalmas ellentétekhez és megosztottsághoz vezettek. Ezeknek a szavaknak az értelmezése rendjén addig versengtek és vitáztak az emberek, amíg teljesen megfélekeztek az emberszeretetről, és mégsem sikerült egymást meggyőzniük. Legyen eleendő csupán egy rövid pillantást vetnünk ezekre a vitatott szavakra, azután pedig nézzünk a gyakorlati tanításra.

I.

Hogyan kell tehát értenünk a mi Urunknak ezen figyelemre méltó szavait: „te Péter vagy, és ezen a kősziklán építem fel az én anyaszentegyházamat”? Azt jelenti-e ez, hogy Péter apostol lesz majd az az alap, amelyre a Krisztus egyházának fel kell épülnie? Ez a fajta értelmezés rendkívül valószínűtlennek tűnik. Ádám egyik tévelygő, esendő gyermekéről úgy beszélni, mint a lelki templom alapjáról — meglehetősen eltér a Szentírás megszokott beszédmódjától. És mindenekelőtt miért nem azt mondta

az Úr: „rajtad építem fel az én anyaszentegyházamat”, ahelyett, amit valóban mondott: „ezen a kősziklán építem fel...”?

Úgy tűnik, hogy ebben a részben a „kőszikla” valójában a mi Urunk Messiás voltának és istenségének az igazságára vonatkozik, amelyről maga Péter tett vallást. Mintha ezt mondta volna az Úr: „Te valóban Péter vagy, azaz kőszikla, mert vallást tettél arról a nagy igazságról, amelyre — mint egy kősziklára — fel fogom építeni az én anyaszentegyházamat.” (Az itt említett álláspontban nincs semmi modern, semmi sajátos protestáns. Ezt már nagyon régen Khrüszosztomosz is fenntartotta. Ezt tanította homíliáiban a ferencesrend 16. századi nagy prédikátora, Ferus is.)

De hogyan kell értelmeznünk a Péternek szóló ígéretet: „néked adom a mennyek országának kulcsait”? Azt jelentik-e ezek a szavak, hogy Péternek van a hatalmában beengedni a lelkeket a mennyek országába? Felháborítóan ostoba és nevetséges ez az elgondolás. Ez a szolgálat ugyanis magának Krisztusnak a különleges előjoga (Jel 1,18). Vagy talán azt jelentik, hogy Péternek valamilyen fölénye vagy elsőbbsége lenne az apostolok között? A legcsekélyebb bizonyíték sincs arra nézve, hogy az Újszövetség korában így értették volna ezeket a szavakat, vagy hogy Péter a tizenkettő között valamilyen különleges rangot és méltóságot kapott volna.

Úgy tűnik, hogy a Péternek szóló ígértet igazi jelentése ez: mind a zsidók, mind a pogányok előtt Péter kapta azt a különleges előjogot, hogy elsőként nyissa meg az üdvösség ajtaját. Ez betű szerint megtörtént, amikor pünkösdkor a zsidóknak prédikált, és amikor otthonában látogatta meg a pogány Kornéliuszt. Mindkét esetben a „kulcsokat” használta, és általuk megnyitotta a hit ajtaját. Ennek maga is tudatában volt, amikor ezt mondta: „Isten régebbi idő óta kiválasztott engem miközülünk, hogy a pogányok az én számból hallják az evangéliumnak beszédét és higgyenek” (ApCsel 15,7).

És hogy értsük ezeket a szavakat: „amit megkötsz a földön, a mennyekben is kötve léssen; és amit megoldasz a földön, a mennyekben is oldva léssen”? Vajon ez azt jelenti, hogy Péter apostolnak hatalma lett volna megbocsátani a bűnöket és felmenteni a bűnösöket? Ez az elképzelés semmibe venné Krisztusnak a főpapi tisztségét. Olyan hatalom ez, amelyet sem Péter, sem pedig a többi apostol sohasem gyakorolhatott.

Ennek az ígértetnek igazi értelme bizonyára az, hogy Péter és atyjafiai, az apostolok kapták a megbízást arra, hogy tekintéllyel tanítsák az üdvösség útját. Ahogyan az Ószövetség idejében a papok tekintéllyel jelentették ki a belpoklosság elmúlását, úgy az apostoloknak is tekintéllyel kellett kijelenteniük és kinyilatkozniuk, hogy kinek bocsáttattak meg a bűnei. Mindemellett különösen ihletetteknek kellett lenniük a különféle szabályok és határozatok hozatalánál, hogy az egyházat a vitás kérdésekben eligazítsák. Egyes dolgokat kötelezővé kellett tenniük vagy meg kellett tiltaniuk; másokat fel kellett oldaniuk vagy meg kellett engedniük. A jeruzsálemi zsinat határozata, hogy a pogányoknak nem szükséges körülmetélkedniük, e hatalom gyakorlásának egyik példája (ApCsel 16,19) és ugyanakkor az apostolok különleges megbízatása. Ennek a teljesítésében nincsenek utódaik. Ez velük kezdődött és velük fejeződött be.

II.

Itt befejezzük e vitás kérdések tárgyalását. Bizonyára elég az, ami személyes épülésünkre hangzott el. Csúpan arra hadd emlékezzünk, hogy bármilyen szemszögből vizsgáljuk is, semmi közük a római egyházhoz. Most pedig fordítsuk figyelmünket azokra a pontokra, amelyek közvetlenebbül érintenek.

Először is csodáljuk meg a Péter apostol nagyszerű hitvallását. Az Úr kérdésére: „Ti pedig kinek mondotok engem?” — ezt válaszolja: „Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia.”

Első látásra talán a legfigyelmesebb olvasó sem talál semmi kiemelkedőt ebben a fejeletben. Esetleg azt gondolhatja rendkívülinek, hogy ettől kezdve ilyen nagy dicsőítésnek kell lennie saját megszólításában is. Ilyen gondolatok azonban tudatlanságból és tapintatlanságból származnak. Az emberek elfelejtik, hogy egészen más Krisztus isteni küldetésében hinni a hitvalló keresztyének között, mint a megkeményedett szívű, hitetlen zsidók közösségében. Péter vallomásának nagyszerű-

sége abban van, hogy ő akkor tett vallást, amikor kevesen voltak Krisztus mellett és sokan voltak ellene. Akkor tett vallást, amikor saját népének előljárói, az írástudók, a papok és a farizeusok mind a Mester ellen voltak; akkor tett vallást, amikor a mi Urunk „szolgai formában”, vagyon, királyi méltóság és a királyság bármilyen látható jele nélkül volt. Ilyen időkben így tenni vallást hatalmas hitet és erős jellembeli határozottságot követelt. Maga a hitvallás — mondja Brentius — „az egész keresztyénség lényegének rövid foglalata és a vallásról szóló igaz tanítás tömör kivonata”. Ezért mondta az Úr: „Boldog vagy, Simon, Jónának fia.”

Jó lenne lemásolni azt a szívbeli buzgóságot és ragaszkodást, amelyről Péter példát mutat. Bizonyára hajlamosak vagyunk túlságosan alábecsülni ezt a szent embert esetenkénti állhatatlansága és háromszori tagadása miatt. Nagy hiba ez. Hibáival együtt Péter Krisztusnak igaz szívű, buzgó, őszinte szolgája volt; gyengeségei ellenére is megmutatta, hogy sok keresztyén bölcsen tenné, ha követné. Az övéhez hasonló lelkesedésnek is van apálya és dagálya, olykor pedig hiányzik az állhatatos célszerűség; az övéhez hasonló lelkesedés néha tévútra vezet, máskor meg szomorú tévedéseket eredményez; ezt a lelkesedést azonban sohasem szabad megvetni. Ez ébreszti fel az alvókat; ez serkenti a tunyákat; ez indít másokat is szolgálatra. Krisztus egyházában bármi jobb a renyheségnél, a közömbösségnél és a tompultságnál. Az egész keresztyénség boldogabb lenne, ha több Simon Péterhez és Luther Mártonhoz hasonló keresztyéne lenne.

Másodszor pedig értsük meg gondosan, mit akar a mi Urunk mondani, amikor az ő egyházáról beszél.

Az egyház, amelyet Jézus egy kősziklára akar felépíteni, „minden hívőnek boldog társasága”. Nem valamely nemzetnek, országnak vagy területnek látható egyháza, hanem minden idők minden népe hívőinek egész teste. Mindazoknak az egyháza, akik a Krisztus vére által megtisztultak, akik az ő igazságát magukra öltötték, Szentlelkétől megújultak, hit által Krisztusba oltattak, és akik az ő levelei ebben az életben; azoknak az egyháza, akik mind részesültek a Szentlélek általi keresztségben, akik mind valóban igazak és szentek; ez az az egyház, amely egy test: mindenkinek, aki ehhez tartozik, egy a szíve és egy a gondolata, az üdvösséghez szükséges ugyanazon igazságokat, hitet és tantételeket tartja. Olyan egyház ez, amelynek egyedüli feje maga Jézus Krisztus. „Ő a feje a testnek” (Kol 1,18).

Ennél a kérdésnél óvakodnunk kell a tévedésektől. Néhány szó, mint például az „egyház”, igencsak félreérthető; néhány tévedés pedig igencsak megkárosította a tiszta vallás ügyét. A tudatlanság ezen a ponton termékeny talajt jelentett a vakbuzgóság, a szektáskodás és az üldözések számára. Az emberek perlekedtek és versengtek az episzkopális, presbiteriánus és independens egyházak kérdésében, mintha az üdvösség számára szükséges lett volna valamelyik sajátos párthoz tartozni, és mintha e párthoz való tartozással hivatalból Krisztushoz is tartoztak volna. Mind ez idő alatt szem elől tévesztették az egyetlen igaz egyházat, melyen kívül egyáltalán nincs üdvösség. Egyáltalán nem számít majd az utolsó nap, hogy hol jártunk istentiszteletre, ha nem találtunk Isten választottainak igaz egyházában.

Végül pedig jegyezzük meg Urunknak az egyház számára tett boldogító ígérését: Ezt mondja: „a pokol kapui sem vesznek rajta diadalmat”.

Ennek az ígérletnek a jelentése az, hogy a Sátán sem fogja elpusztítani Krisztus népét. Az, aki először hozta a teremtésbe a bűnt és a halált Éva elcsábításával, soha nem fog pusztulást hozni az új teremtésbe a hívők lebuktatásával. Krisztus titokzatos teste sohasem fog elveszni vagy romba dőlni. Bár gyakori az üldöztetés, a kínzás, a nélkülözés és a megaláztatás, az egyháznak soha vége nem lesz: túléli a fáraók és római császárok gyűlöletét. A látható egyházak, mint például az efézusi, semmivé lehetnek. De Krisztus igazi egyháza sohasem hal meg. Akárcsak a Mózes által látott bokor: éghet, de el nem enyészhet. Minden tagja biztonságban fog dicsőségre jutni. Az esések, a bukások és a mulasztások ellenére — a világi, a test és az ördög ellenében — az igaz egyháznak soha egyetlen tagja sem fog elveszni (Jn 10,28). Ámen.

Fordította: Fazekas Zsolt

Ismét kiderül...

Alapige: Jób 37,20
Bibliolvasás: Zsoltárok 130

A Bibliából mindenki azt olvas ki, amit akar! — szokták mondani. Hát ez így nem igaz: nem biztos, hogy az mind Biblia, amit abból kiolvasnak az emberek. De az kétségtelen, hogy bizonyos „ráhangoltságban” a Biblia olyan részei is megszólalnak, üzenetté válnak, amik felett máskor elsiklik az ember. Így nekem most elevenné vált ez az igever: „Néha nem látják a napot, bár az égen ragyog.”

A szenvedő Jóbhoz beteglátogatóba ment Elihu mondta ezt a mondatot: az egészséges a betegnek, a könnyű sorsú a nyomorúságban levőnek. Egy kicsit kívülről, egy kicsit felülről, talán egy kicsit fellengzősen. Bölcs szavait ezért fenntartással fogadjuk: „könnyű másnak tanácsot adni”! De szavainak igazságát is látjuk. Ezért érdemes a felhők tanítására figyelni.

1. „Néha nem látják a napot.” „Felhők alatt járunk” — szoktuk mondani. Kell-e erről sokat beszélnünk? Ki ne ismerné ezt az állapotot akár a természetben, akár az életben?

Lassan gyülekeznek a felhők; felnézve az égre, elfog az aggodalom. A gyönyörű szlovákiai tájak ragyogása is megkopik, ha szürke felhők takarják el a pompás kilátást. Ilyenkor a kirándulók bizony felsóhajtanak: de kár, hogy eltűnt a nap. Máskor meg hirtelen borulás zavarja meg akár a munkát, akár a pihenést: esőterhes felhők takarják el a nap derűs sugarait.

Így van ez az életben is. Mint felhők, szaporodnak a sokasodó terhek. Nem ígérnek jót a kavargó, egyre feltámadó gondok. Vagy éppen váratlan keresztek szakadnak ránk. Tapasztaltam, hogy egy értelmetlen baleset másodpercek alatt érheti az embert. Hirtelen eltűnik a fény — könny és sóhaj váltja fel —, „gyászba borul” körülöttünk minden. Hová lett a napfény, a tiszta ég? Hová lett az öröm, a hit és a remény? Keresztyén életünknek is ismerős jelensége ez: „Néha nem látják a napot.” — Legyen hozzánk közel az Isten, valahányszor felhők takarják be életünket!

2. Isten közelsége éppen Igénk folytatásában mutatkozik meg: Nem látják a napot — „bár az égen ragyog” A borult ég alatt az ember keserősége könnyen azt mondatja velünk: talán nincs is nap, örökre lenyugodott. A felhők tengere végképp elborítja az eget... Pedig arról van csak szó, amit az Ige mond: „Nem látják a napot — bár az égen ragyog.” Jó tudni: van nap! — ott ragyog az égen, tündöklése áradó fényvel betölti a mindenséget. Eső után még nagyobb fényvel kiárad, felszáll a köd, felszárad a föld.

„Nappal világosabb” — szoktuk mondani az olyan dolgokra, melyek magától értetődőek. Hát így van ez a nappal: az az égen ragyog. Ezt ne feledjük el.

Fiatalkoromban a Miskolchoz tartozó Tapolcán voltam lekipásztor. Lakásunk beljebb volt, a városban, onnan autóbusszal jártam ki Tapolcára. A Bükk-hegységben, a Komlós-tetőn lakott 30 család, hozzuk egy nagyon szép hegyi ösvényen, gyalog lehetett fölmenni. Kedves hívő emberek voltak, a táj is gyönyörű. Bármilyen fáradságos volt is, hozzuk mindig boldog örömmel mentem. Egy februári délután rendkívül nagy köd volt, az autóbusz lépésben haladt. Aztán gyalog indultam a meredek hegyoldalon, a tejsűrű ködben. Rosszkedvűen kötöttem szorosabbra nyakamon a sálát. Még dorgáltam is magamat: Te itt mindig szívesen jársz, most meg milyen rossz kedved van! Alig emelkedett az ösvény 30–40 métert, a köd ritkulni kezdett. Kétszáz méterrel odébb pedig hihetetlen módon tündökletes, aranyfényű fénysugár fogadott. Kissé megszegyenülve arra gondoltam: milyen balga is az ember — ott fenn ragyog a napfény, de ő csak a homályt és a ködöt látja. „Bár az égen ragyog.” Estére visszafelé megismétlődött a fordítottja. Ezüstös holdfény simogatta a hegyoldalt, a remek kaszálókat. A megszokott örömmel gyönyörködtem bennük. Majd lejjebb érve, ismét

beértem a ködbe, mely a talaj mentén gomolygott. Ám akkor már azt mondtam a ködnek: Nem csapsz be többé, tudom, hogy ott fenn ragyog a hold!

3. Ez a keresztyén élet derűje: felettünk ragyog Isten kegyelmének napja! Ez a derű kettős forrásból fakad: Elsődlegesen abból, hogy van nap felettünk, vagyis Isten szeretete Jézus Krisztusban árad ránk és minket „semmi el nem szakaszthat az Isten szeretetétől, amely a mi Urunk Jézus Krisztusban van”. Másodsorban abból származik, hogy nyitva tartjuk állandóan hitünk ablakait: tudjuk, látjuk ezt a napot, és fényében élünk.

A keresztyén derű feltétele bennünk a békesség: nem kell aggodalmaskodnom, mert árad felénk Isten fénye, a béketűrés, mellyel alázattal várom, amíg kiderül az ég; a megbocsátás, mert mindnyájunkra süt a kegyelem napja; a hit, mellyel rábízom magam a dicsőség Urára, hisz az Isten világosság és nincs benne semmi sötétség; a reménység, mert ez a fénylő nap nem halványul el soha; és a szeretet. Hagyom, hogy ez a szeretet átmelegítse életemet és kiáradjon belőle ez a fény, ez a szeretet másokra is, melynek melegét szeretném tovább sugározni az emberekre.

4. Már Jób korában is helyes meteorológiai megfigyelést tehettek az emberek. Így mondja Elihu: „de szél fut át rajta és kiderül”. A szél űzi el a felhőket! Mi nem tudjuk elhajtani magunk felől. Kínában, Japánban művészi legyezőket viselnek a nők, azzal hűsítik magukat. Jók lehetnek ezek sok mindenre, ám nincs akkora legyező, amely a felhőt elűzhetné. De feltámad akárcsak a legkisebb szellő is, és eltűnik a felhő, kitisztul az ég. Isten munkája az új napsütés.

Jó arra gondolni, hogy a szél a Szentírásban a Szentlélek kifejezője: „A szél fú, ahová akar, és annak zúgását hallok, de nem tudom, honnan jő és hová megy. Így van mindenki, aki Lélektől született.” Isten Szentleke az, aki tiszta egeket látat velünk, fényt és világosságot gyűjt a szívünkben és az életünkben.

Uram, engedd látni napodat, engedj rá gondolni felhők között is! Ragyogj fel köztünk és bennünk!

5. Nem lehetne felhők nélkül élnünk? Hogy körülöttünk, bennünk örök fény legyen, belőlünk derű és világosság áradjon? Nem lehetne mindig a „megdicsőülés hegyén” élni és maradni, amint azt a tanítványok is kérték?

Nem lehet, mert az ember bűnös. Ezért nem láthatja örökké a napot. De Isten is elrejtőzik olykor. Az Ótestamentum idején az Úr felhőben jelent meg népének, és onnan szólt hozzá. Az Újtestamentumban Jézus úgy távozott a mennybe, hogy „felhő fogá be őt szemeik elől”.

Ezek a felhők szomorúvá tesznek. Ám jó az ilyen „Isten szerint való szomorúság”, mert „megbánhatatlan megtérést szerez”. Áldott felhők, hasznos viharok, amik a nap utáni vágyat felkeltik szívünkben.

6. És aki egész életét homályban, felhők alatt tölti? Ha nem oszlanak el? Ha nem derül ki? S ha végül jön a halál? Ilyenkor Pál apostol szava erősít bennünket: „Nem csüggedünk, mivelhogy nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra, mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók” (2Kor 4,18).

Szeretett testvéreink, azt kívánjuk nektek: ragyogjon bennetek, felettetek mindig Isten napja, áradjon megőrző kegyelme, éltető szeretete. Járjatok hittel, reménységgel felhők alatt is. Ne feledjétek: Isten „szele” elfújja a felhőket, és akkor ismét kiderül. Ő adjon erőt, hogy a láthatók között a láthatatlanokra, az örök napsugárra tekinthesetek. Ámen.

Esketési beszéd

Imre Lajos

Járni az elhívásban

(Dávid Lajos és Tonk Emese esküvőjén)

Alapige: Efézus 4,1-3

Most, ebben az ünnepélyes órában hangzik hozzátok Isten Igéjének üzenete, és mi, akik itt állunk veletek együtt, mind együtt halljuk és mondjuk ezt, a szívetekre kötve minden egyes szavát.

Kérlek — így hangzik az első szó. A sok kéréssel együtt, amit eddig hozzátok intéztek szüleitek és nevelőitek, sőt azoknál sokkal inkább hangzik ez most. Ez több, mint egyszerű óhajtás, több, mint félnék kérés, több, mint sürgető esedezés, ez Isten figyelmeztető szava. Nektek fontos, hogy erre a szóra figyeljetek, de nekünk is fontos, hogy ezt az intést meghallgassátok, nekünk is fontos, akik most aggódó, de reménykedő szeretettel nézünk rátok. Benne van ebben az intésben annak a gyülekezetnek felétek áradó rokonszenve is, amelyhez tartoztok és tartozhattok. Mert ebben a szóban sok minden van: felhívás, buzdítás, vigasztalás és ígéret.

A kérés alapja az a tény, hogy nektek elhívásokat van. Isten elhívott benneteket, örök időktől fogva, az ő örök szerelméből, Krisztus Jézus által, hogy ti az ő bűnbocsátó, üdvözítő kegyelmének részesei legyetek. Elhívott, hogy már ezen a földön élhessetek ebben a kegyelemben, szerethessétek őt és szolgáljatok neki. És elhívó kegyelmét azzal tetézte meg, hogy együttes életre hívott el. Hogy egyik legyetek az ő kegyelmében, együtt szolgáljatok neki. Milyen csodálatosan nagy dolog ez! Milyen kincs, amit senki el nem vehet, ami minden földi értéknél több s jobban összekapcsol. Isten utakat nyit majd ennek szolgálatára, igyekezzetek felhasználni azokat.

Így kell járnotok, mondja az Ige, mint egy ilyen elhívás birtokosainak. Mert amilyen felségesen nagy az elhívás, olyan fontos az, hogy miként viselkedünk, mikor azt hordozzuk. Méltóan ahhoz, aki adta. Mint Isten gyermekei. Pál egy helyen ezt így mondja: „mint csillagok a világon” Jézus pedig: „úgy fényljk a ti világosságotok”! Ne felejtsetek: reátok néznek, rólátok példát vesznek, a környezetet a ti magatartásotok alakítja. „A hely, ahová egy jó ember lépett, megszentelődött...” Ezt várja a világ, a gyülekezet, a lelkek sokasága. Ti olyan környezetből jöttetek, ahol láthattatok, hogyan kell egy ilyen elhívásból s egy ilyen elhívásnak élni. És egy olyan világba léptek ki, ahol így kell megállni, ahol így szolgálhatjátok Istent. Ne mulasszátok el naponként megköszönni Istennek a példákat, amiket szüleitektől, nevelőitektől kaptatok, s naponként kérni Istent, hogy ahová küld, méltók lehessetek arra, amit ott reátok bízott.

Négy dologban foglalja össze az Ige ennek az elhívásban való méltó forgolódásnak a vonásait: alázatosság, szelídség, hosszútűrés s egymás szeretetben való elhordozása.

Alázatosságon azt a magatartást érti, mikor valaki teljesen Istenre bízza magát. Mikor az ember tudja, hogy neki önmagától semmije sincs, csak üres keze, amit kinyújt a kegyelem naponkénti ajándékáért, de ez neki elég, mert ez minden földi értéknél drágább. Milyen belső szabadságot és függetlenséget ad ez az Isten előtti alázatosság az embernek, milyen biztonságot a kegyelem birtokában.

És a másik: a szelídség, ami együtt jár az alázatossággal. Tanuljátok meg tőlem — mondja Jézus —, hogy én szelíd és alázatos vagyok! A szelídek boldogok — mondja másutt —, „ők örökljk a földet”. Ahogy az Isten előtti alázatosságot, úgy ajánlja nektek az emberek iránti szelídséget. Azt a szelídséget, amely inkább hajlandó eltérni az igazságtalanságot, mint elkövetni azt; amely nem felejt el, hogy a szeretet több, mint

az igazság; amely nem a maga igazságát nézi, hanem a szeretetet, s mindig kész segítségére sietni mindenkinek.

A hosszútűrést is gyakorolnotok kell. Emlékezzetek meg róla, hogyan tűrt Isten hosszan érettetek, hogyan nem büntette meg bűneiteket, s — ahogy az Ige mondja — az Úr hosszútűrését üdvösségnek tartjátok. Emlékezzetek szüleitek, testvéreitek türelmes szeretetére, mennyi gyarlóságotokat tűrték el, gondjaitokat hordozták, türelemmel, gyöngéden szerettek benneteket.

És most reátok, kettőtökre vonatkozik ez az intés: elszenvedvén egymást szeretetben. Ez az, amit éppen a ti éleetekre nézve mond. Lehet, hogy ezt most nem érzitek, de majd meg fogjátok látni, hogy a szeretet mindig fájdalommal jár. Sok aggodalommal egymásért, sok lemondással a másik érdekében, sok türelemmel egymás gyarlóságai elviselésére, sok önfegyelmel saját akaratunknak, kedvtelésünknek feladására, hogy a másik akaratát, kedvét töltsük be inkább; sok bánattal, ha megsértettük egymást, vagy ha minket sértett meg a másik. Mennyi bánkódás, mennyi nyugtalan-ság, amit akaratlanul, sőt néha akarva egymásnak okozunk, nem beszélve a minden-napi élet kölcsönösen viselt terheiről. A szeretet sok vétket elfedez.

Ezek mind hozzátartoznak a szeretethez, ezeket a közös életben mind el kell szenvedni. El kell fogadni úgy, amilyen, anélkül hogy változtatni tudnánk rajta. Most azt mondja az Ige: ezeket el kell hordozni, de csak igazi szeretetben lehet elhordozni ezeket. Csak az igazi, Isten kegyelmén alapuló szeretet tudja elviselni ezt, s azért tudja, mert az igazi szeretet ezek elhordozásával nem csökken, hanem nő és erősödik. Nő és erősödik, mert a Krisztus szeretetéből, az ő érettünk való áldozatából táplálkozik. „Mindent tehet a szeretet — mondja egy kiváló nevelő —, isteni ereje van annak, ha igaz és nem szégyelli a keresztet.” A szeretet keresztelhordozás, s egymás terhét, a közös keresztet csak szeretettel lehet hordozni.

Kérjétek Istent, ahogy mi is kérjük, hogy adjon nektek ilyen alázatosságot, szelídséget, hosszútűrést, s adja meg, hogy ilyen igazi, egymás terhét hordozó, áldozatra kész szeretet lakozzék mindig a szívetekben: a gyöngédség, az örömszerzés, az áldozatkészség, a hűség szeretet, hogy ez áradjon ki azokra, akik körülöttetek vannak, s legyen áldás, öröm forrása a ti számotokra és mindazokra, akik között éltek.

És végül megmondja az Ige azt is, hogy miért kell ezen az úton járnunk. Hogy a Lélek egysége megmaradjon a békesség kötelékében. Mi a Lélek egysége? Az az egység, amit az emberi lelkek között Isten Léleke teremt. Isten már megteremtette ezt az egységet, hiszen nemcsak egy vérből teremtett minden nemzetséget, de szent Fia által egy családba is gyűjti őket az ő országába. És ezt az egységet az emberi lelkek között meg is kell tartani, és megtartani csak egy módon lehet, ha a lelkeket a békesség kapcsolja össze. Ezt a békességet kell nektek munkálnotok, erre kell igyekeznetek saját éleetekben, a gyülekezetben, s mindenütt, ahol erre alkalom nyílik.

Ezeket Pál, a fogoly írja az efézusiaknak. Általa, az ő szavain keresztül Isten üzenete szól hozzátok. Az egyházban szól, amely fogoly, mint Pál; fogoly az Úrban, mert az egyház mindig Krisztus foglya s a hívő ember mindig a Krisztus foglya. Titeket is ő tart kegyelme, szeretete kötelékeivel, s azt akarja, hogy ennek a boldog rabságnak adjátok át magatokat. Az elhívás kiváltságával járjátok az utat, amelyen most indultok, alázatosságban, szelídségben, hosszútűréssel, egymást szeretetben hordozván, hogy Isten ebben a világban a ti hűség életeteket és szolgálatotokat használja fel dicsőséges terve számára. Ámen.

Temetési beszédek

Czapfalvy József

Ezüstkötél és aranypalackocska

Alapige: Prédikátor 12,3.8a

Ha van szép része az Ótestamentumnak, úgy a Prédikátor könyvének 12. része azok közé tartozik. Lehet, hogy első hallásra nem vettük értékét észre, vagy éppen érthetetlennek tűnt mondanivalója előttünk. Ó, sokszor vagyunk úgy a Biblia hallgatása közben, hogy nem értjük. Milyen jó, hogy mennyei Atyánk a bibliai szöveget megmagyaráztatja szolgálival. Nem akar tudatlanságban hagyni, sokkal inkább azt akarja, hogy megértsük akaratát.

A református lelkipásztor így a koporsó mellett is igemagyarázó lelkipásztor, ezért hallgassátok meg, hogy e megdöbbenő halálesettel mire akar bennünket élőket tanítani az Úr Jézus Krisztus mennyei Atyja.

I.

Emlékezzél meg a te teremtődről. Így kezdődik a felolvasott bibliai szöveg. A te Teremtőd: Isten. Reá kell emlékezned! Elsősorban arra kell emlékezned, hogy a Jézus Krisztusban Atyád neked, aki úgy szeret téged, hogy szent Fiában, a Jézus Krisztusban önmagát adta érte. Akinek nemcsak volt, de ma is van szava hozzád. E koporsónál a figyelmeztetés szavait hallatja. Megdöbbenő halálesettel állunk szemben. A mi megboldogult testvérünket úgy hívta ki Urunk az életből, hogy egyik pillanatról a másikra kellett itthagynia gyermekeit, hitvesét, munkáját és hittestvéreit.

De azért is kell Atyádra emlékezned, mert az életed nincs kezében. Az Isten kezében van! Naponként kell kérned az ő megtartó kegyelmét, s a megújuló reggeleken hálát kell adnod, hogy újra munkába állhatsz, végezheted kötelességedet. De napközben sem szabad megfélekedned róla, mert egy pillanatra sem lehet életednek értelme nála nélkül. A naponként elvégzett munkáért szüntelen adj hálát. Sohasem tudhatod, hogy mikor ér véget életed, az ezüstkötél mikor szakad el.

II.

Bizony senki sem tudja közülnk, hogy ez az *ezüstkötél mikor szakad el*. Ez az ezüstkötél a te életed fonala! A kötélen rendszerint több ágából van fonva. Az élet fonala is lehet több ágából. A hit, a szeretet, a reménység ágából. De nem szétszakíthatatlan. A legmélyebb hit is megszűnik egyszer, a legbuzgóbb szeretet is megszűnik egyszer, s legjobb reményeink is álmokképekké lesznek egykor. Jön a halál, ez a kegyetlen valóság, s mindenek elmúlnak. Nem nézi, ki vagy, hány gyermeket kellene még felnevelned s mennyi munkát kellene még végezned magad és családod számára. Ezt hirdeti e koporsó is! A mi megboldogult testvérünknek az ezüstkötele olyan váratlanul, olyan pillanatok alatt szakadt el, hogy ideje sem volt azt mondani: jaj! Csak engedelmességni lehetett. Csak összerogyni lehetett, és mindent el kellett felejteni.

Emlékezz, naponként emlékezz a te Teremtődre, s kérd, hogy életfonaladat naponként erősítse mind magad és mind szeretteid számára, akikkel együtt éled e földi életet. Adj hálát eddigi napjaidért is.

III.

Sohasem tudhatod, hogy *mikor romlik meg az aranypalackocska*. Az aranypalackocska a szív. A te szíved is, az én szívem is aranypalackocska! Telve van nemcsak vérrel, hanem mindazokkal a drága értékekkel, amelyeket érelemnek is nevezhetünk. Benne találja meg helyét a hűség, az istenfélelem, a megelégedés,

egyszóval minden-minden, ami nemcsak emberré, de egyben református emberré is tesz bennünket.

Megboldogult testvérünk aranypalackocskája, a szíve telve volt családja iránt érzett szeretettel, egyháza iránt érzett ragaszkodással, munkája iránti szorgalommal. De látjátok, minden tartalmi értéke mellett e legnemesebb szerv, a szív is megromolhat és pillanatok alatt kiürülhet. Jött a szívtrombózis, s vége lett életének. Ezért figyelmeztet a prédikátor, emlékezz a te Teremtődről: naponkénti könyörgéseidben tárd fel előtte kívánságaidat, s légy készen minden pillanatban számot adni sáfárságodról!

Az Ige arra is kényszerít, hogy elmondjam nektek, mikortól kezdve kell emlékezni Teremtőnkéről. A prédikátor szavai szerint: ifjúságodtól kezdve. Tehát nincs életkorhoz kötve, hogy mikor szakad el az életfonál vagy mikor romlik meg az aranypalackocská! Íme, e koporsóban levő testvérünk csak 56 éves volt. A férfiúi élet derekát alig hagyta el, s mennyi feladat vártakozott volna még reá. Testvérek! Mi csak tegnapiak vagyunk! A holnap Atyánk kezében van, ezért csak kérni, alázatos szívvel kérni lehet az életet és szent meggyőződéssel hinni azt, hogy egyedül csak ő, az Úr Jézus Krisztus, az élet fejedelme erősítheti meg az ezüstkötelet és tarthatja épségben az aranypalackocskát.

IV.

Ha elszakadt édesapátok ezüstkötele és megromlott az aranypalackocskája, mi most nektek, családjának és hozzátartozó kedveseinek teendője?

Megérteni, hogy e haláleseten keresztül Atyánk elsősorban figyelmeztetni akar bennünket: mulandó emberek vagyunk! Az élet titka nincs a kezünkben. Atyánk akkor kéri vissza, amikor akarja, és úgy, ahogy a legjobbnak találja. De meg kell értenünk, másodsor, azt is, hogy hálaadásra hívott el az Isten. Most is hálát kell adnotok, hogy kedveseteket 56 éven keresztül megtartotta, hogy a megújuló évek során érettetek dolgozhattok s úgy tekinthetett reátok, mint akikért kész volt az életét is odaáldozni. Adjátok érette hálát az Istennek. S ha könnyes szemmel is, de tudnotok kell így szólani: legyen meg, Atyánk, a te akaratod. Ámen.

Imre Lajos

Az orvos

(Dr. Szegedi József felett. 1957. VIII. 22.)

Alapige: Jób 29,15

Aki ezeket a szavakat mondja, nem dicsekvésből teszi. Szegény, nyomorult, beteg ember ez, aki valamikor gazdag, boldog, egészséges volt. Most odaáll Isten elé, és őszintén elszámolja azokat az áldásokat, amiket kapott, s elpanaszolja a nyomorúságot, ami alatt most szenved. Visszanéz előbbi élete boldogságára. És miből áll ez a boldogság? Nem abból, hogy gazdag volt és bőségben élt. Ez elveszett, ennek vége, és nem sírja vissza. A boldogság, amire visszaemlékszik, az volt, hogy igazságosan élt, védelmezte az árvát és a szegényt, atyjuk volt a szűkölködőknek. És ezek közt mondja ezeket a szavakat: „a vaknak én szemem valék, és a sántának mintegy lába”. Ezt tartotta Jób élete igazi értékének.

Két olyan vonás van ebben, amelyek az ember életében a legfontosabbak. Két dolgra utalnak: jellemére és hivatására. Mert az embert nem az határozza meg igazán: mije van, hanem az, hogy kicsoda ő maga. Amije az embernek van, az elvész, elmúlik. Aki ő maga, az megmarad. Jóbnak sok mindene volt: elveszett. De minél többet vesztett, annál inkább emelkedett lelki nagysága. Így alakítja Isten az embert. Elveszi tőle a külsőt, hogy meggazdagítsa belső értékekben. Eltűnik, ami mellékes az

életünkben, hogy annál jobban kiemelkedjék, ami lényeges. Isten elvesz valamit tőlünk, hogy értékesebbet adjon.

A Szegedi József életében is látjuk, mi maradt meg neki mindvégig. Sok mindent nélkülöznie kellett, sok minden elmaradt az életéből. Anyagi javai, vas egészsége és ereje, amivel még néhány évvel ezelőtt is nehéz testi munkát tudott végezni. De Isten adott helyette másokat. Adott türelmet, hogy amint tudott bővölködni, tudjon szűkölködni is; adta, hogy panasz nélkül viselje, hogy nem gyakorolhatja azt a munkát, amit szeretett; adott békés, nyugodt öregséget, hosszú életet, amelyről azt mondja a Biblia, hogy az igazság útjában található; adott csendes, fájdalom nélküli átmenetelt az örökkévalóságba. Része volt az emberek megbecsülésében, pedig nem volt az érzelmek fitogtatásának embere. Szigorú, komoly, puritán lélek volt, akihez nem sokan jutottak közel, de aki közel jutott a szívéhez, az az igazság, az egyeneslelkűség emberét látta meg benne. Hitét a szívében hordozta, nem az ajkain, mintegy szemérmesen rejtegette azt, ami Istennel összekapcsolta.

De az ember jelleme hivatásában mutatkozik meg igazán. Szeme lenni a vaknak, lába lenni a sántának, küzdeni a betegség ellen — ez volt az ő hivatása. És ő ebbe a hivatásba beleadta egész egyéniségét, egész jellemét. Olyan intézményekben dolgozott, amelyek a könyörülő felebaráti szeretetnek voltak szentelve. És itt mutatkozott meg egészen az ő munkája. A beteg ember nem intézményekben bíz, hanem emberekben. Az orvosban, aki ismeri, aki előtt nem egy szám, nem egy a sok közül, hanem valaki, aki szíven viseli a sorsát, akiből a tudomány mellett a szeretet és szánalom sugárik feléje. Aki nemcsak a testet gyógyítja, hanem a kétségkedő, aggódó, ijedt lelket is.

Ismerünk ilyen orvosokat. És Szegedi József ilyen orvos volt. Nyugodt egyénisége bizalmat és megnyugvást öntött a beteg lelkébe. A kötelesség és felelősség embere volt, aki ezt a hivatást — az egyik legszebbet és legnagyobbat minden emberi munkák közt — egész lelkével végezte.

„A vaknak én szemei valék és a sántának mintegy lába” — mondja Jób. És Jób már tudta, hogy minden emberi munka és élet mögött, amelyet híven és igazán teljesítenek, ott van Krisztus, az igaz Barát, Testvér, Orvos, Megváltó. Ő az, aki megáldja azt az életet és azt a munkát. Ahogy a költő mondja magáról:

Minden igazi orvos arcán,
Ki szeretettel fogja meg kezem,
Az ő arcát, s az örök Orvos arcát, felismerem.

Ez az áldott orvos volt orvosa, barátja, vigasztalója Szegedi Józsefnek is. Aki erőt adott neki, hogy szegény, szenvedő, beteg emberek gyógyítója legyen, az a kezébe vette őt magát is. Vezette a kezét, amíg dolgozni tudott, s most ő fogadta be magához, hogy földi élete elmúlásával megnyissa szemeit az ő dicsősége látására s fáradt lábai előtt kitarja az örökkévalóság kapuját, ahol reá is és mindnyájunkra, akik hiszünk benne és szeretjük őt, gyógyulás, erő és békesség vár. Ámen.

Nagy László

Drága

Alapige: Zsoltárok 116,15

A halál olyan félelmes sötétséget támaszt, mely minden emberi fényt kilobbant. A halál sötétségében kilobban értelmünk világossága, mely az élet értelmességéről beszél. A halál sötétségében kilobban szívünk lángja, mely az emberi szeretet mindenhatóságáról beszél. A halál dermesztő sötétségében emberi reményeink mind elhervadnak. A halál megbénít, minden életerőnktől és minden életkedvünktől megfoszt. A halál rettenetes sötétsége úgy borít be valamennyiünket, mint egy átláthatatlan, mint egy széttéphetetlen fekete gyász fátyol.

A halál e komor gyászfátyola borul most orcátkra, kilátást és reménységet kereső szemetekre, miként a gyász jeleként anyáink és nagyanyáink nemzedéke hosszú hónapokon keresztül fekete gyászfátyalt viselt. A halál e komor és dermedt sötétséget árasztó gyászfátyolán keresztül szent Igénknek csak egyetlen szava tud utat törni öntudatunkig. Ez az egyetlen szó a „drága” jelző.

I.

Drága! — visszhangzik lelketekben ez a komoly értéket kifejező jelző.

Drága! — zokogja aléltan a bánatos özvegy, aki boldog házasságuk évtizedei alatt számtalanszor megtapasztalta a mennyei Atyának azt az ezüsthál és arannyál drágább ajándékát, mellyel e koporsóban pihenő férjében őt megáldotta és meggazdagította.

Drága! — emlékeznek messzire révedő szemmel fiai és leányai, amikor fénytelen szemük a koporsóra tapad, mely elrejtí elölük azt a drága édesapát, akinek dolgos keze biztosította számukra a mindennapi kenyeret, az édes otthon, akinek áldott szíve szeretetében növekedhettek és nevelkedhettek egy rendkívül nehéz történelmi korszak sötét évtizedeiben.

Drága! — sóhajtják az unokák, akik elveszítették legerősebb gyámulukat, azt a nagyapát, aki kifogyhatatlan volt az ajándékozásban, aki pártatlan igazságot osztott játékos civódásaiban, civódó játékaikban, akinek erős keze úgy tudott fenytetni, hogy közben szigorúan összeráncolt szeme a megbocsátás szivárványát tündököltette.

Drága! — tanúsítja az egyház, a lelki édesanya, amikor az igaz hitben, az ajándékozó szeretetben és az élő reménységben olyan gazdag presbitere tér meg atyáihoz a minden élők útján, aki a harangok hívó szavára mindig jelentkezett, aki soha el nem mulasztotta az Úr szent vacsorájában való gyógyító részvétel lehetőségének áldott alkalmait, aki időt és fáradságot nem kímélve mindig kivette részét az egyház építő munkáiból.

Drága! — mondjuk mindnyájan, akik körülálljuk e koporsót, akik jelenlétünkkel fejezzük ki az iránta való őszinte megbecsülésünket és elismerésünket.

II.

De legyen áldott a minden vigasztalás Istene, aki lehetővé teszi számunkra Igéje és Szentlelke által azt, hogy ne kelljen megállnunk a halál sötétségében ennél a pontnál, a gyász, az emlékezés és az emberi megbecsülés e pontjánál, hanem e koporsó mellől feltekinthetünk a megváltó Istenre, aki Szentlelke által világosságot gyújt a mi szívünkben, aki szétszaggatja a halál sötét és ijesztő gyászfátyolát, mely beburkolja most szemünket, szívünket és öntudatunkat, aki feltárja előttünk a keresztyén hit egész horizontját, amikor szent Igénk most így szól hozzánk: „Az Úr szemei előtt drága az ő kegyeseinek halála.”

Íme, a koporsóban pihenő testvérünk nemcsak a ti szemetekben, hanem Isten szemében is kimondottan drága. De nemcsak életében, hanem halálában is. Amikor a halálban valamennyien elértéktelenedünk, amikor nem jelentünk többé már semmilyen értéket szeretteink szemében sem, akkor Isten halálunkban is értéknek minősít bennünket, akkor Isten drágának nevez bennünket. A halhatatlan és örökkévaló Isten értékeli, drágának nevezi és megbecsüli azokat a halott gyermekeit, akik az élet nehéz útjaiban vele jártak, akik megőrzés végett átadták neki törekeny életüket, akik az Úrban való hitüket okos életfolytatásukkal megvallották, akik a hitben és az imádságban, a szeretetben és a jó cselekedetekben valóban kegyes életet folytattak, akik a maguk módján sokféleképpen megvallották azt, hogy számunkra Isten minden földi kincsénél sokkalta drágább.

Miért drágák a kegyes emberek Isten szemében?

Azért, mert Isten kedveli a kegyes férfiakat. Isten kimondottan kedveli azokat a kegyes férfiakat, akik nem szégyellnek hitben járni, szeretetben szolgálni és reménységben imádkozni. Isten szereti azokat a kegyes férfiakat, akik a hit kérdéseit, a szeretet munkáit és a reménység bizalmát nem tekintik asszonyokra tartozó dolgoknak, akik példamutatóan hiszik és vallják, élnek és cselekszik az evangélium igazságát, Isten

minden értelmet felülhaladó szeretetét. Isten ilyen kegyelt kegyese volt Noé és Ábrahám, Jób és a zsoldáros Dávid. Ezek a kegyesek nem tökéletes emberek, erkölcsi minőségük sem kifogástalan, de Isten engedelmes követői ebben a világban, akik a hitben megújuló módon Isten mellett és a bűn ellen döntenek.

Isten kegyeltje volt egész élete során a koporsóban pihenő kegyes férfiú is. Isten kora gyermekségétől fogva késő öregségéig számtalan esetben megbizonyította iránta való gondviselésében hűséges szeretetét. Ebben a fájdalmas órában boldogan emlékezhetek és hálaadással vallhatjátok: bizony Isten kegyese, bizony Isten kegyeltje volt. Bizony egész élete során drága volt Isten szemében.

De Szentlélek Isten vezetése mellett még itt sem szabad megállnunk. Tovább kell haladnunk szentséges hitünkben. A halál dermesztő sötétségéből kiszabadított szemünk hadd ölelje át most Isten kegyelmének egész látóhatárát, és a hit bátorságával hadd kérdezzük: Mennyire volt drága a koporsóban pihenő testvérünk Isten szeme előtt? Mennyire volt drága e kegyes lélek az Úr szemében?

E merész kérdésre csak úgy felelhetünk, ha hitünk tekintetét ráirányítjuk a golgotai kereszten szenvedő, lelkét kilehelő egyszülött Fiára. A kereszten szenvedő és lelkét kilehelő Krisztusra tekintve, így fakad fel szívünkbelől a hit vallástétele: Íme, ilyen drága e koporsóban pihenő testvérünk Isten szeme előtt. Íme, minden kegyes férfiú olyan drága Isten szeme előtt, hogy szerelmes egyetlenegyét érette áldozta a golgotai kereszt oltárán, hogy ha valaki hiszen őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

Ebben a bizonyosságban vigasztalódjatok, és bátran valljátok a hitben: Íme, Isten szemében nemcsak életében, hanem halálában is olyan drága hazatért szerettünk, hogy szerelmes Fiát áldozta érte. Ámen.

Eduard Thurneysen

Isten békéjében meghalni

Alapige: Zsoltárok 121,1-8

Ez a zsoldár hazaköltözött testvérünket még utolsó napjaiban is vigasztalta.

E zsoldárban a hegyekről van szó, amelyekre bármilyen mélységből feltekinthetünk. E zsoldárban arról az Úrról van szó, akinél segítség van, igen, e zsoldárban arról az Úrról van szó, aki maga a segítség. Ezt az üzenetet most valamennyiünknek meg kell hallanunk.

Halála pillanatában nem csak testvérünk zuhant mélységbe. Az élet mélységeit mi magunk is ismerjük, akik most e koporsó mellett állunk. A halál úgy jött el és úgy vitte el édesanyátokat, miként az a szolga, aki az egyik helyiségből valamit átvisz a másik szobába. Édesanyátok élete hosszú volt és gazdag, halála békés. Mindez számára és számotokra Isten ajándéka volt. A halál a maga összes előfordulási formájában igen kemény úr, és a meghalás még akkor sem gyermekjáték, amikor úgynevezett boldog halálról van szó. A meghalás mindig törést jelent, a folytonossági láncolat megszakadását. Édesanyátok halálos ágyánál is ezt tapasztaltuk meg. De egyidejűleg egy másik tény is igaz: a halál, ez a kegyetlen úr, minden látszat ellenére sem más, mint szolga. Látszólagos nagy hatalma ellenére sem ő az igazi úr. Csak egyetlen úr van, aki mindig és mindörökké megmarad úrnak. Ez az úr: Isten. Neki van egyedül teljes hatalma. Aki ezt az igazságot ismeri, az tudja, hogy mi még akkor sem ragadtunk ki ennek az egyetlen Úrnak a kezéből, ha meg kell halnunk. Ezért itt és most mindenekelőtt azt kell elmondanunk, hogy közülünk senki se féljen a hazahívástól, az odaadástól és az elmúlástól. A halál mélységének ellenében is a hegycsúcsok magasságának menedékében szeretnénk maradni, mert itt tanulunk meg igazán Istennel beszélni: Te vagy az én Istenem, akiben bízom. Csak itt és így tudunk békességet nyerni, csak így és itt, a csúcsok magasságában tudjuk megtartani békességünket, melyre mindnyájunknak kimondott szüksége lesz halála pillanatában.

E békességre kell törekednünk, miként édesanyátok is halálos ágyán újra és újra ezt a békességet ölelte szívére. Számunkra, akik halálos ágyát körülvettük, e békesség keresése csodálatos példaadás volt. Ismételten arra kért bennünket, hogy olvassunk a Bibliából. Amikor már nem tudott beszélni, összekulcsolta két kezét, és ezzel azt jelezte számunkra: az Úr az én segítségem: feltekintek reál Életében ritkán beszélt hitéről, de ragaszkodott gyülekezetéhez, amíg járnai tudott, látogatta az istentiszteleteket és minden alkalommal részt vett az úrvacsorában. Hitéről nem beszélt, de komolyan és boldogan élte azt. A Biblia állandóan vele volt. A 121. zsoltár iránt különös vágyódást érzett. Ez nem volt véletlen, mivel e zsoltárból értesülünk arról, hogy olyan Úr van felettünk, akire rábízzhatjuk magunkat. Valóban olyan úr van felettünk, akinek ereje és hatalma van, aki nem egy úr az urak közül, hanem aki az egyetlen úr, akit egyedül illet meg ez a név, mivel ő az az Úr, aki teremtette a mennyet és a földet. Ezért ereje felülmúlhatatlan. Ez az úr a mindenható Isten.

Isten mindenhatóságából következik az a vigasztalás, amelyre mindnyájunknak szüksége van. A vigasztalás az Ószövetség nyelvén lélegzétvételt, fellélegzést jelent. E mindenható Isten szabadságában valóban fellélegezhetünk, mivel ez a mindenható Úr a mi gondviselőnk. Ez a mindenható Isten erejét arra használja fel, hogy velünk jót tegyen. Benne segítségre találunk. Ez a segítség azért lesz számunkra vigasztalás, mert ez a mindenható Isten állandóan jelen van, állandóan beavatkozik életünkbe és kiragad minket a mélységből, a veszélyeztető hatalmak minden szorításából. Ez a mindenható Isten lehajol hozzánk a magasságból, teremtő Úrként megbizonyítja számunkra azt, hogy ő sokkal erősebb mindannál, ami számunkra erősnek és fenyegetőnek látszik. Ezért én felnézhetek rá és igazodhatok hozzá, mivel ő szüntelenül megvigasztal engem. Nincs olyan gond, amit ne bízhatnék rá; nincs olyan fájdalom, melyen ne vezetne át; nincs olyan bűn, mit el ne venne rólam; nincs olyan halál, amiből ki ne vezethetne engem. Ezt fejezi ki zsoltárunk, amikor ezt mondja: „Nem engedí, hogy lábád inogjon: nem szunnyad el a te őriződ.”

Valamennyiünknek életünk során még hosszú és veszélyes utakat kell megtennünk, míg eljutunk a halál szakadékának közelébe. De a mindenható Isten keze utánunk nyúl, támogat és kegyelmesen hordoz minket. Zsoltárunk kapcsolatosan ezt mondja: „Az a te őriződ... megőrzi a te lelkedet.” Isten kezében életünk biztos védelemben van. Mindezt valamennyien megtapasztálhattuk, amikor nagy bajaink közepette kiterjesztette felettünk védő szárnyait. Isten szárnyként befedező keze vezet bennünket, erősen fogja a jobbunkat, és mi reményteljes imádságban kérhetjük: Fogjad kezem, oly gyenge vagyok, érzém, hogy nélküled én járnai nem tudok. Izráel őrizője „nem alszik”. Isten őrként, a mi őrükként virraszt felettünk. Nem vagyok soha sehoh magamra. Nem vagyunk kiszolgáltatva a sorsnak, sem más embernek, sem önmagunknak. Isten velünk akar lenni, Isten a mi Istenünk akar lenni, mert jobban ismer és jobban szeret bennünket, mint tulajdon anyánk. Számunkra itt és most az a vigasztalás, hogy ezt az üzenetet állandóan hallhatjuk a Bibliából.

Ez a vigasztalás akkor sem hagy cserben bennünket, amikor majd Isten előtt felelnünk kell életünkért. A kérdés az, hogy mi bűnös, gyenge emberek meg tudunk-e állni a szent és felséges Isten színe előtt. Bár nagyon jól tudjuk, hogy életünket hibák és bűnök foltjai borítják, mégsem szabad félünk, mert életünk legnagyobb szomorúságában és nyomorúságában is megvéd bennünket Isten szeretete. A szent Isten, aki előtt bűnös és büntetésre méltó vagyok, rendbe hozta az életemet. Halálom hozzá vezet, hozzá, a kegyelmes Istenhez, aki szeretetével körülvesz engem. Ezért bizakodhatom a zsoltárossal együtt: „Az én segítségem az Úrtól van, aki teremtette az eget és a földet.” E hitvallás feltétel nélkül hangzik el, és érvényes lesz majd ott és akkor is, amikor majd szóba kerül minden mulasztásom. Isten keze nemcsak erős kéz, hanem atyai kéz is. Isten belép az én életembe, Jézus Krisztus a helyemre áll, magára veszi bűneimet, halálom okát, és felmért bűneim súlya alól, mivel Isten azt akarja, hogy egészen és egyedül az ő erős és atyai kezébe helyezzem életemet. Még bűneinkben sem vagyunk egészen elhagyottak, mivel „nem szunnyad és nem alszik az Izráelnek őrizője”.

Vajon ma is érvényes ez? Honnan tudjuk ezt? Ezekre a kérdésekre a Biblia egy névvel, a Jézus névvel felel. Jézus Krisztus áll ez ótestamentumi zsoltár mögött. Jézus Krisztusra utal e zsoltár, amint reformációi énekünkben is róla van szó. Erős várunk nekünk az Isten kezdetű reformációi énekünkben Luther Márton így szól: „Ha kérdezed, hogy ki légyen az, Jézus Krisztus az, seregeknek Ura, kinél nincs más Isten, nála vagyon a győzedelem.” Jézus Krisztus azért jött ebbe a világba, azért lett testvérrükké, azért vette magára életünk minden terhét, hogy mi életünk legmélyebb pontján is tudjuk: Életünkben és halálunkban az ő tulajdonai vagyunk. Isten Jézus Krisztusban, életében, halálában és feltámadásában felénk nyújtotta kezét, s így teljesen az ő tulajdonai lettünk. Ez az a magasság, amire minden bajunk és nyomorúságunk mélységeiből feltekinthetünk. Jézus Krisztus golgotai keresztre és húsvéti üres sírja óta utunk, az életből való kimenetelünk és az örök életbe való bemenetelünk egészen az ő hatalmában van, egészen Isten erős atyai kezében van.

Ezzel tulajdonképpen újrafogalmaztuk mindazt, amit e koporsóban pihenő édesanya élete folyamán boldogan hitt. Ő maga is személyesen megtapasztalta Isten oltalmát, és a Megváltó védelmét kereste. Életének utolsó napjaiban is mélyen átélte az Isten iránti hálaadás fontosságát. Tudta és vallotta: életünk minden napjáért köszönetet kell mondanunk Istennek. Életében sok szép nap volt, de a baj és a mélység sem hiányzott belőle. De mind az örömben, mind a nehézségekben érezte Isten kezének oltalmát. Tudta: életem útja nem az én utam, Isten gondoskodott rólam; saját emberi utam gyarlóságában és törekenységében mindennap láthatóvá vált Isten dicsősége. Életében szomorú napok és bűnök is voltak. Akaratos természet volt, de tudta, érezte, hogy ezért szüksége van bocsánatra. Ez a tudat és belátás a Jézus Krisztusban adott bűnbocsánat elfogadására indította.

Így halt meg békességben. A halál azt mutatja, hogy az életünkben nincs minden rendben. Ezért félünk a haláltól. De éppen azon a ponton, ahol napvilágra kerül életünk minden rendezetlensége, igen, éppen azon a ponton hangzik fel Isten szava, mely egész elromlott életünket helyreigazítja. S mi most éppen ezért valamennyien jóleső érzéssel mondhatjuk: ez édesanya élete a kiengesztelődés békességében fejeződött be. Szemében ragyogott ez a békesség.

Most, amikor elhelyezzük a sírba e drága édesanya porsátorát, teljes szívünkben megköszönjük Istennek azt a győzelmet és azt a győzelmes utat, melyet a mi Urunk Jézus Krisztusban adott nekünk. Úgy helyezzük őt a sírba, mint aki bizonyos volt az örök élet reménységében. Legyen hála Istennek, aki a győzelmet adja nekünk a mi Urunk, a Jézus Krisztus által. Amen.

Fordította: Molnár János

Templomszentelési beszéd

Csiha Kálmán

Templomszentelési beszéd

(Alsócsernáton, 1993. december 19.)

Alapige: Nehémiás 2,12-18

Nehémiás Izráel népének nagy próbája és nagy szenvedése után, a 70 éves fogság után érkezett vissza Jeruzsálembe, és ott csodálatos dolgokat művelt. Megépítette Jeruzsálem leromlott kőfalát. Vajon honnan volt Nehémiásnak ehhez ereje? A felolvasott Igében olvasunk erről: Felindítá az én Istenem az én szívemet. Íme, ez volt a titok! Az Úr Isten kezébe vette Nehémiást, megérintette és felindította szívét. És akkor mindenre volt lehetőség, akkor nem félt a környező népek bosszújától, akkor nem félt a szegénységtől, akkor nem félt az adakozástól, az áldozattól, akkor odaadta a vagyonának több mint felét, mert Isten kezébe vette a szívét és megérintette azt.

Ebben nyugszik a mi jövődönk is. Mi is egy nagy próba és fogság után vagyunk, sok szenvedés és nyomorúság után vagyunk, és úgy vagyunk, mint Nehémiás, akinek az életében még sok nyomorúság és sok küzdelem volt, de hogyha Isten kezébe veszi a szívünket és megérinti azt, akkor mindenre lesz erőnk. Ezért sikerült nektek is megrenoválni ezt a templomot. Az benne a csodálatos, hogy Isten kezébe vette a szíveteket. Ti azt gondoltátok, hogy ti akarjátok, ti azt gondoltátok, hogy csak a ti szeretetetekből telik, pedig a ti akaratotok és szeretetetek mögött ott volt Isten irgalmas akarata és szeretete, aki azt akarta, hogy Alsócsernáton népének ép és szép temploma legyen, és hogy a jövődő nemzedéknek zúgjon a harang és szóljon az Ige. Isten valamikor az ősöknek vette kezébe a szívét, megérintette azt, és azért tudtak templomot építeni. Most a ti szíveteket vette a kezébe, és azt érintette meg, és kezébe vette egész erdélyi magyar református népünknek a szívét, hiszen ma Erdélyben 25 új templomot építenek, és ebben az évben ez a 23. alkalom, amikor újonnan épült vagy megjavított templom felszentelésére jöttem. Isten kezébe vette népünk szívét, megindítja azt és elindítja építeni: templomot javítani és jövődőt építeni.

Éjszaka indul el Nehémiás. Ahogy megérkezik Jeruzsálembe, éppen csak hogy kipiheni egy kicsit magát, és már éjszaka elindul megnézni a kőfalat. Mert ahol Isten kezébe veszi valakinek a szívét és hitre, szeretetre indítja azt, ott nem számít az éjszaka sem. Sok éjszakát megjártunk, testvéreim! Nem volt a történelmünknek szinte egyetlen évszázada sem éjszaka nélkül, és a mi református egyházunk történelmének sem volt éjszaka nélküli százada. Először a tatárok és a törökök, azután az ellenreformáció, azután két elvesztett szabadságharc, azután két véres világháború, fogságok, börtönök, nyomorúságok, kisebbségi sorsok éjszakái, de ezekben az éjszakákban úgy voltunk, mint Nehémiás, aki megtapasztalta Isten rajta megnyugvó kegyelmét. Ezekben az éjszakákban népünk templomot emelt, parókiát épített, gyermeket nevelt, jövődőt őrzött, Bibliát olvasott, és megtartotta azt, amit rábízott az Úr Isten.

Adjatok hátál érette az Úr Istennek, hogy itt Alsócsernátonban is Isten kezébe vette a ti szíveteket, hogy megérintse azt, és elindított titeket még akkor is, ha gondok vannak, ha nyomorúság van, ha anyagi kérdések vannak. Elindított benneteket az ő dicsőségére templomot javítani, mert ha a földrengés újra meg újra megrepeszti, hogyha a történelem földrengése újra meg újra megrepeszti falainkat, akkor mi újraépítjük, újravakoljuk, újrafestjük, újra énekelünk, újra imádkozunk, tovább hiszünk, tovább reménykedünk, újabb gyermekeket nevelünk, tovább szeretjük Istent, és megmaradunk ezen a helyen az ő kegyelméből.

Nem mondta senkinek sem Nehémiás, hogy mit akar. Először Istennel beszélt meg azt. Hát eljöttem hozzátok, hogy megkérdezzem tőletek, testvéreim, hogy ti miként élték, hogy ti először Istennel beszéltek-e meg a dolgaitokat, mert csak úgy

tud egy nép, egy család, egy lélek megmaradni, ha Istennel beszél meg először a maga dolgait. Ha leül csendben a templomában, és leül otthon a Bibliája mellé, és Istennel beszél meg azt, amit akar. Nehémiás Istennel beszélte meg, a lelkében hordozta ezt a titkot, s amikor megérkezett, még éjszaka kiment és vizsgálgatta Jeruzsálem kőfalait. Szinte csak a neveket ismerte, mert kisgyermek lehetett, amikor fogságba vitték szüleit.

„És kimenék a völgynek kapuján éjjel, és pedig a sárkányok forrása felé, majd a szemétkapuhoz, és vizsgálgattam Jeruzsálem kőfalait, melyek elrontattak vala, és kapuit, melyek tűz által megemésztetének. Azután átmenék a forrás kapujához és a király tavához ... és vizsgálgattam a kapukat.” Mít érezhetett, amikor bejárta az omladékokat, amikor nem tudott átmenni az állattal az omladékok miatt a résen, hogy fájhattott a szíve, hogy sirathatta a falakat, és hogy álmodhatott arról, hogy majd újra felépíti és Jeruzsálem újra szép és ragyogó lesz Isten dicsőségére.

Valahogy így vagyunk mi is, testvéreim! Bejárjuk a falakat, az emlékeinket, a több mint 500 elemi iskolánkat, a 16 középiskolánkat, az elvett épületeinket, zúgó erdeinket, hegyeinket, völgyeinket, földjeinket, az elvesztett ifjúságunkat. Bejárjuk a romokat. Álmodunk-e közben? Álmodtok-e közben arról, hogy felépítünk mindent, hogy lesz még iskolánk és lesznek öregotthonaink és árvaházaink? Álmodtok-e arról, hogy lesz hitben felnövő, boldog ifjúságunk? Nem elég csak elsiratni a romokat, álmodni is kell arról, hogy felépítjük azokat. Nehémiás álmodott, de még nem tudta, hogy amikor majd felépítik a falakat, akkor még nagyobb ajándékot fog kapni Izráel népe, mert a falak mögött nem csak templom lesz, hanem a falakon s a falak mögött ott fog majd járni Jézus Krisztus. Nem is tudta, hogy Krisztusnak épít. Erdély hegyein-völgyein egy csodálatos láthatatlan és mégis látható fal vonul végig: a református egyház hite és gyülekezetei. Mindenütt egy-egy bástya, egy-egy templom magasodik. Bejárjuk a romokat, bejárjuk a falakat, amik tűzben égtek el, a kapukat, amik leromboltak, megkeressük a köveket, de megkeressük a lelkeket is. Jaj, hogy elszakadtunk Istentől, hogy káromkodunk sokszor otthon, hogy gyűlöljük sokszor egymást, mennyire nem tudunk békeességben és szépen élni, hogy kihullott kezünkől a Biblia, hogy elveszett az ősi református kegyesség, amikor a férfiak maguk köré gyűjtötték a családot este és olvastak belőle.

Bejáratok-e a romokat itt a Székelyföldön és itt Alsócsernátonban, álmodtok-e arról, hogy Isten szerinti életet építünk, hűséget, hitet, szép családi életet, szeretetet, megmaradást, bátorságot építünk és ehhez erőt kérünk az Úr Istentől? Nehémiás bejárta a romokat, álmodott és megfogadta, hogy építeni fog. Építeni fog a hosszú, nagy kőfalon, ami egyik gyülekezettől a másikig terjed, a hosszú nagy kőfalon, ami láthatatlanul 43 országon húzódik át, ahol ma már mindenütt van magyar református egyház.

Ti, íme, egy bástyát megjavítottatok. Álmodjatok ezen a bástyán a további építésről. Az Isten szerinti építésről, hogy az Úr Jézus járjon otthonotokban, a gyermekeitek lelkében, hogy mennyei Urunk szerint tudjon élni a mi népünk.

Összegyűjti Nehémiás az embereit, és azt mondja nekik: ti látjátok a nyomorúságot, amelyben vagyunk, hogy Jeruzsálem pusztán hever és kapui tűzben égtek meg. Gyertek, építsük meg Jeruzsálem kőfalát, és ne legyünk többé gyalázatul.

Köszönöm nektek alsócsernátoniak, hogy ti is elmondátok ezt a szívetekben: gyertek, építsük meg Jeruzsálem kőfalát, és ne legyünk többé gyalázatul. Mert lehet úgy is élni, hogy gyalázatul legyünk. Lehet úgy élni a családban is, lehet úgy nézni a gyermekre, lehet úgy zúgolódni, úgy káromkodni, hogy gyalázatul legyünk. Még a gyermekünk emlékében is, még az unokáink emlékében is, de lehet olyan hűen, tisztán, becsületesen, hittel, egyenes lélekkel is élni, hogy nem leszünk gyalázatra, hanem megbecsülnek, és fényleni fog még az emlékünk is, hogy megsimogat majd egy öreg padot a nagyra nőtt gyermek, s azt mondja, itt énekelt az én édesanyám, ide hozott engem az én édesapám; és kinyitja majd a Bibliát és azt mondja: az én szüleim Istenben hívő emberek voltak, Isten adott nekik erőt, én is igaz református leszek.

Testvéreim, annyit voltunk gyalázatul! Egész Erdélyben építsük meg Jeruzsálem kőfalát, a templomainkat is, de a lelkünket is, az otthonainkat is, az életünket is, hogy ne legyünk többé gyalázatul, hogy dicsőségül legyünk, hogy Isten dicsőségére és a mi drága utódaink boldogságára és üdvösségére éljünk.

Amikor elmondta Nehémiás ezeket a szavakat, akkor megjelentette nekik Isten rajta nyugvó kegyelmét. Ekkor mondának: keljünk fel, építsük meg, és megerősíték kezeiket a jóra. Ezen a világon annyian erősítik ma kezüket a rosszra! Olyan sokan vannak ezen a világon, akik rombolnak és nem építenek, akik fegyvert vásárolnak, hogy embereket gyilkoljanak velük, hogy a másik nemzetre törjenek, hogy eltapossák a másikat. Mi erősítsük meg kezünket a jóra, építsünk templomot, neveljünk gyermekeket, higgyünk és imádkozzunk. Járjuk be Jeruzsálem kőfalát, építsük fel újra a leégett kapukat, hogy templomunkban otthont, megtartatást és életet adjon nekünk Isten. Ámen.